

Sytuacja społeczno-gospodarcza kraju – 1–3 kwartał 2023 r.

Socio-economic situation of the country –
the 1st quarter to the 3rd quarter of 2023

Sytuacja społeczno-gospodarcza kraju – 1–3 kwartał 2023 r.

Socio-economic situation of the country –
the 1st quarter to the 3rd quarter of 2023

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland

Warszawa, październik Warsaw, October 2023

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny, Departament Opracowań Statystycznych
Statistics Poland, Statistical Products Department

pod kierunkiem

supervised by

Magdaleny Ambroch

Zespół autorski

Editorial team

Dominika Borek, Kamil Knol, Jakub Komorek, Anna Kozera, Joanna Kozłowska,
Marcin Marikin, Agata Zasztowt-Mroczek, Anna Zielkowska, Maciej Żelechowski

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Elżbieta Lisiak, Eustachiusz Markowski, Beata Morawska, Katarzyna Stanecka

Ikony użyte na okładce

Icons used on the cover

Freepik, Kirenschastry i Pixel Perfect z Flaticon

Designed by Freepik, Kirenschastry and Pixel Perfect from Flaticon

Publikacja dostępna na stronie

Publication available at

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła.

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source.

Spis treści Contents

Synteza	5
Executive summary	9
Ludność	12
Population	
Rynek pracy	14
Labour market	
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	25
Wages and salaries; social benefits	
Ceny	30
Prices	
Rolnictwo	38
Agriculture	
Przemysł	45
Industry	
Budownictwo	53
Construction	
Budownictwo mieszkaniowe	58
Housing construction	
Rynek wewnętrzny	61
Domestic market	
Transport	65
Transport	
Handel zagraniczny	70
Foreign trade	
Sytuacja społeczno-gospodarcza w Unii Europejskiej i w wybranych krajach	78
Socio-economic situation in the European Union and in selected countries	
Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju	88
Selected indicators regarding the socio-economic situation of the country	
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne – Unia Europejska	92
Main macroeconomic indicators – European Union	

Objaśnienia znaków umownych Symbols

Symbol Symbol	Opis Description	Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło magnitude zero	Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit	„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit	Comma (,)	used in figures represents the decimal point

Ważniejsze skróty Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning	Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand	kg	kilogram kilogramme
mln	million million	szt. pc.	sztuka piece
mld bn	miliard billion	l	litr litre
p.proc. pp	punkt procentowy percentage point	hl	hektolitr hectolitre
zł PLN	złoty zloty	t	tona tonne
USD	dolar USA United States dollar	dt	decytona decitonne
EUR	euro euro		
CHF	frank szwajcarski Swiss franc		
UE EU	Unia Europejska European Union		

Synteza

Ludność w okresie styczeń–wrzesień 2023 r. (wstępny szacunek)

liczba ludności (stan w końcu okresu)	37,7 mln osób (-130 tys. r/r)	Liczba ludności Polski w końcu września br. była niższa niż przed rokiem i w końcu ub. roku. W okresie trzech kwartałów br. urodziło się mniej dzieci niż w analogicznym okresie ub. roku, zarejestrowano również mniej zgonów. Przy wyższej liczbie zgonów niż urodzeń przyrost naturalny pozostał ujemny. Szacuje się, że saldo migracji zagranicznych na pobyt stały nadal było dodatnie.
urodzenia żywe	210 tys. (-25 tys. r/r)	
zgony ogółem	303 tys. (-34 tys. r/r)	

Rynek pracy w okresie styczeń–wrzesień 2023 r.

przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (w przeliczeniu na etaty)	+0,5% r/r	Wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw był mniejszy niż w analogicznym okresie ub. roku. Do ewidencji bezrobotnych wprowadzono mniej osób niż rok wcześniej, również mniej osób wykreślono z rejestrów. Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu września br. kształtowała się nieco poniżej poziomu sprzed roku.
stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w końcu okresu)	5,0%	

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń–wrzesień 2023 r.

nominalne	+12,0% r/r	Podobnie jak przed rokiem notowano znaczny wzrost przeciętnych nominalnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw, jednak ich siła nabywcza nieco zmniejszyła się. Jedynie w 3 kwartale br., przy spowolnieniu dynamiki cen konsumpcyjnych, realne płace brutto były wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku.
realne	-0,9% r/r	

Przeciętne miesięczne emerytury i renty brutto w okresie styczeń–wrzesień 2023 r.

z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych		Przeciętne nominalne i realne emerytury i renty brutto w obu systemach wzrosły w większym stopniu niż płace i dużo bardziej niż rok wcześniej.
nominalne	+17,0% r/r	
realne	+2,7% r/r	
rolników indywidualnych		
nominalne	+22,0% r/r	
realne	+7,1% r/r	

Ceny w okresie styczeń–wrzesień 2023 r.

ceny towarów i usług konsumpcyjnych	+13,2% r/r	Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych był zbliżony do notowanego w okresie styczeń–wrzesień ub. roku. Od marca br. obserwowano stopniowe spowolnienie inflacji. We wrześniu br., po raz pierwszy od lutego ub. roku, wzrost cen konsumpcyjnych był jednocyfrowy. W mniejszym stopniu niż w poprzednich miesiącach wzrosły m.in. ceny żywności oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem. Spadek cen w zakresie transportu był nieco głębszy niż w sierpniu br.
-------------------------------------	------------	--

Ceny w okresie styczeń–wrzesień 2023 r. (dok.)

ceny produkcji sprzedanej przemysłu	+5,1% r/r	Dynamika cen producentów w przemyśle była dużo słabsza niż w okresie trzech kwartałów ub. roku (w tym od lipca br. ceny te kształtowały się poniżej poziomu sprzed roku). Również w budownictwie ceny wzrosły w mniejszym stopniu niż rok wcześniej.
ceny produkcji budowlano-montażowej	+11,0% r/r	

Produkcja sprzedana przemysłu
w okresie styczeń–wrzesień 2023 r.

niewyrównana sezonowo	-1,9% r/r	Produkcja sprzedana przemysłu była niższa niż przed rokiem, kiedy notowano jej znaczny wzrost. Sprzedaż obniżyła się we wszystkich sekcjach przemysłu, w tym najbardziej w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. W przetwórstwie przemysłowym jej spadek był mniejszy niż w przemyśle ogółem. Spośród głównych grupowań przemysłowych sprzedaż niższą niż przed rokiem notowano w produkcji dóbr związanych z energią, konsumpcyjnych trwałych oraz zaopatrzeniowych, a wyższą – w produkcji dóbr inwestycyjnych oraz, w niewielkim stopniu, dóbr konsumpcyjnych nietrwałych.
-----------------------	-----------	---

Produkcja budowlano-montażowa
w okresie styczeń–wrzesień 2023 r.

niewyrównana sezonowo	+2,3% r/r	Wzrost produkcji budowlano-montażowej był mniejszy od notowanego rok wcześniej. Wyższa niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku była produkcja w przedsiębiorstwach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz w robotach budowlanych specjalistycznych, natomiast niższa – w podmiotach zajmujących się głównie budową budynków. Znacznie zwiększyła się sprzedaż robót inwestycyjnych, natomiast sprzedaż robót o charakterze remontowym była dużo niższa niż przed rokiem.
-----------------------	-----------	--

Sprzedaż detaliczna w okresie styczeń–wrzesień 2023 r.

	-3,4% r/r	Sprzedaż detaliczna była mniejsza niż w analogicznym okresie ub. roku (kiedy notowano jej wzrost). Obniżyła się sprzedaż w większości grup, w tym m.in. w grupach żywność, napoje i wyroby tytoniowe oraz paliwa stałe, ciekłe i gazowe. Wzrost odnotowano m.in. w jednostkach handlujących pojazdami samochodowymi, motocyklami, częściami.
--	-----------	--

Przewozy ogółem w okresie styczeń–wrzesień 2023 r.

ładunków	-3,1% r/r	Po niewielkim wzroście przed rokiem odnotowano spadek przewozów ładunków. Utrzymał się natomiast wzrost liczby przewozów pasażerów.
pasażerów	+9,2% r/r	

Handel zagraniczny w okresie styczeń–sierpień 2023 r.

eksport (w zł)	+3,2% r/r	Wzrost eksportu był znacznie słabszy niż w analogicznym okresie ub. roku. Obniżył się import, na co głównie wpłynął duży spadek wartości towarów sprowadzanych z krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem wobec ujemnego rok wcześniej. Wskaźnik terms of trade w okresie styczeń–lipiec br. kształtował się korzystnie, podczas gdy przed rokiem relacja cen była niekorzystna.
import (w zł)	-6,2% r/r	

Koniunktura gospodarcza w październiku 2023 r.

Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury		Ogólny klimat koniunktury w przetwórstwie przemysłowym i handlu detalicznym jest oceniany podobnie niekorzystnie jak we wrześniu br. W transporcie i gospodarce magazynowej nastroje przedsiębiorców poprawiły się, a w budownictwie oraz zakwaterowaniu i gastronomii nieco pogorszyły się.
przetwórstwo przemysłowe	-12,9	
budownictwo	-10,4	
handel detaliczny	-3,3	
transport i gospodarka magazynowa	-1,4	
zakwaterowanie i gastronomia	-7,8	Przedsiębiorcy najczęściej przewidują, że w najbliższych trzech miesiącach wzrost cen usług, materiałów i surowców spowolni. Do głównych czynników powodujących wzrost kosztów prowadzenia firmy podmioty nadal zaliczają ceny energii i paliw, koszty zatrudnienia oraz ceny komponentów i usług.

Przedsiębiorcy najczęściej przewidują, że w najbliższych trzech miesiącach wzrost cen usług, materiałów i surowców spowolni. Do głównych czynników powodujących wzrost kosztów prowadzenia firmy podmioty nadal zaliczają ceny energii i paliw, koszty zatrudnienia oraz ceny komponentów i usług.

Nadal według ponad 80% badanych przedsiębiorstw wpływ wojny w Ukrainie na ich aktywność będzie nieznaczny lub nieodczuwalny. Poważnych konsekwencji wojny najczęściej obawiają się podmioty przetwórstwa przemysłowego, transportu i gospodarki magazynowej oraz budownictwa. Głównym negatywnym skutkiem wojny pozostaje wzrost kosztów, na który wskazuje m.in. ok. 80% respondentów w zakwaterowaniu i gastronomii. Przedsiębiorstwa zatrudniające pracowników z Ukrainy we wrześniu nadal doświadczały ich fluktuacji w związku z wojną. Najczęściej sygnalizowały ją jednostki transportu i gospodarki magazynowej oraz przetwórstwa przemysłowego, wśród których po ok. 30% podmiotów wskazywało odpływ pracowników z Ukrainy lub ich napływ.

Koniunktura konsumencka w październiku 2023 r.

Wskaźnik ufności konsumenckiej		Wskaźniki ufności konsumenckiej, określające bieżące i oczekiwane tendencje konsumpcji indywidualnej pozostają niekorzystne, ale poprawiły się w porównaniu z wrześniem. Mniej pesymistyczne są m.in. oceny dotyczące obecnej sytuacji finansowej gospodarstwa domowego oraz sytuacji ekonomicznej kraju. Respondenci spodziewają się, że wzrost cen konsumpcyjnych utrzyma się.
bieżący (BWUK)	-17,9	
wyprzedzający (WWUK)	-8,1	

Koniunktura konsumencka w październiku 2023 r. (dok.)

Obawy konsumentów dotyczące zagrożenia, jakie może stwarzać wojna na terytorium Ukrainy, są przeważnie zbliżone lub nieco mniejsze od zgłaszanych we wrześniu. Zdaniem 23% respondentów konflikt zbrojny w Ukrainie może stwarzać duże zagrożenie dla gospodarki w Polsce, a według 7% – dla osobistej sytuacji finansowej. Jako duże zagrożenie dla suwerenności i niepodległości Polski sytuację w Ukrainie postrzega 20% badanych. Utraty pracy lub zaprzestania prowadzenia własnej działalności z powodu tej wojny zdecydowanie obawia się 2% respondentów, a 7% osób dostrzega możliwość zaistnienia takiej sytuacji.

Executive summary

Population in January–September 2023 (preliminary estimate)

population (as of the end of period)	37.7 million people (-130 thousand y/y)
live births	210 thousand (-25 thousand y/y)
total deaths	303 thousand (-34 thousand y/y)

Poland's population at the end of September 2023 was lower than a year before and at the end of previous year. During the three quarters of 2023, fewer children were born than in the same period a year before, and fewer deaths were registered. With a higher number of deaths than births, the natural increase remained negative. The international net migration for permanent residence was still positive.

Labour market in January–September 2023

average paid employment in enterprise sector (in full-time equivalents)	+0.5% y/y
registered unemployment rate (as of the end of period)	5.0%

The growth of average paid employment in the enterprise sector was smaller than in the corresponding period of the previous year. In the register rolls of the unemployed, fewer persons were recorded than a year before, as well as fewer persons were removed from the register. At the end of September 2023 the registered unemployment rate was slightly below the previous year's level.

Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector in January–September 2023

nominal	+12.0% y/y
real	-0.9% y/y

Just like a year before, significant growth of average gross nominal wages and salaries in enterprise sector was recorded, however their purchasing power slightly decreased. Only in third quarter 2023, with slowdown of consumer prices dynamics, gross real wages and salaries were higher than in the corresponding period of previous year.

Average monthly gross retirement and other pensions in January–September 2023

from non-agricultural social security system	
nominal	+17.0% y/y
real	+2.7% y/y
of farmers	
nominal	+22.0% y/y
real	+7.1% y/y

Average gross nominal and real retirement and other pensions in both systems increased in annual terms to a greater extent than wages and salaries, and much more than a year before.

Prices in the in January–September 2023

prices of consumer goods and services	+13.2% y/y
---------------------------------------	------------

The annual growth in prices of consumer goods and services was similar to the one recorded in the period January–September of 2022. Since March, a gradual slowdown of inflation was observed. In September 2023, the increase was single-digit for the first time since February 2022. Among others, a growth in prices of food and of goods and services related to dwelling was lesser than in previous months. The drop in transport prices was slightly deeper than in August 2023.

Prices in the in January–September 2023 (cont.)

producer prices in industry	+5.1% y/y	The dynamics of producer prices of industry was much slower than in the period January–September 2022 (since July these prices were below the previous year’s level). Also prices in construction grew to a smaller extent than a year before.
producer prices in construction	+11.0% y/y	

Sold production of industry in January–September 2023

seasonally unadjusted	-1.9% y/y	Sold production of industry was lower than a year before, when its significant increase had been recorded. Sales decreased in all sections of industry, the most – in electricity, gas, steam and air conditioning supply. Their decrease in manufacturing was smaller than that in total industry. Among the main industrial groupings, sales were lower than a year before in the production of energy, of durable consumer goods and of intermediate goods, while higher – in the production of capital goods and, to a small extent, of non-durable consumer goods.
-----------------------	-----------	---

Construction and assembly production in January–September 2023

seasonally unadjusted	+2.3% y/y	The increase of construction and assembly production was smaller than that recorded a year before. Production was higher than in January–September 2022 in enterprises specialising in civil engineering as well as in specialised construction activities, while lower – in entities dealing mainly with construction of buildings. Sales of investment works increased significantly, while sales of restoration works were much lower than a year before.
-----------------------	-----------	--

Retail sales in January–September 2023

	-3.4% y/y	Retail sales were lower than in the corresponding period 2022 (when growth was recorded). Sales declined in most groups, including food, beverages and tobacco products as well as solid, liquid and gaseous fuels. An increase was recorded, among others, in entities trading in motor vehicles, motorbikes, parts.
--	-----------	---

Transport in January–September 2023

of goods	-3.1% y/y	After a slight increase a year before, a decrease in transport of goods was noted. However, the growth in passenger transport continued.
of passengers	+9.2% y/y	

Foreign trade in January–August 2023

exports (in PLN)	+3.2% y/y	The growth of exports was much weaker than in the same period in the previous year. Imports declined mainly due to a large decrease in the value of goods imported from Central and Eastern European countries. The exchange closed with a positive balance compared with a negative one in the previous year. The terms of trade index in January–July 2023 developed favourably, while last year the relation of the prices was unfavourable.
imports (in PLN)	-6.2% y/y	

Business tendency in October 2023

General business climate indicators	
manufacturing	-12.9
construction	-10.4
retail trade	-3.3
transportation and storage	-1.4
accommodation and food service activities	-7.8

The general business climate in manufacturing and in retail trade is assessed similarly unfavourably as in September. In transportation and storage sentiments of entrepreneurs improved, by contrast, in construction and in accommodation and food service activities slightly worsened.

Entrepreneurs most often predict that the increase in prices of services, materials and raw materials will slow down in the next three months. Among main factors causing an increase in the costs of running a business entities still include prices of energy, fuel and of employment costs as well as prices of components and services.

Still, according to over 80% of surveyed enterprises the impact of the war in Ukraine on their activity will be insignificant or imperceptible. Entities in manufacturing, transportation and storage as well as in construction are most likely to fear serious consequences of war. The main negative effect of the war remains the increase in costs which is indicated among others, by approx. 80% of respondents in accommodation and food service activities. Enterprises employing workers from Ukraine in September continued to experience fluctuations in their employment due to the war. It was most often reported by transportation and storage as well as by manufacturing units, of which approximately 30% of entities each indicated an outflow or inflow of employees from Ukraine.

Consumer tendency in October 2023

Consumer confidence indicators	
current	-17.9
leading	-8.1

Consumer confidence indicators, defining the current and expected tendencies in individual consumption, remain unfavourable, however they improved compared to September. Less pessimistic are, among others, assessments regarding the current financial situation of the household and the economic situation of the country. Respondents expect the increase in consumer prices to continue.

Consumer concerns about the threat that the war in Ukrainian territory may pose are generally similar or slightly lower than those reported in September. According to 23% of respondents, the military conflict in Ukraine may pose a great threat to the economy in Poland, and according to 7% – to their personal financial situation. The situation in Ukraine is perceived as a big threat to Poland's sovereignty and independence by 20% of respondents. Losing the job or closing down of own businesses due to this war are feared by 2% of respondents, and 7% of consumers recognise the possibility of such a situation.

Ludność Population

Według wstępnych szacunków liczba ludności Polski w końcu września br. była mniejsza niż przed rokiem oraz w końcu grudnia ub. roku. W okresie trzech kwartałów br. odnotowano mniej urodzeń i zgonów niż w analogicznym okresie ub. roku, a przyrost naturalny pozostał ujemny. Szacuje się, że podobnie jak przed rokiem, saldo migracji zagranicznych na pobyt stały było dodatnie.

Według wstępnych danych w dniu 30 września br. liczba ludności Polski¹ wyniosła ok. 37677 tys. osób, tj. zmniejszyła się o ok. 130 tys. w stosunku do stanu sprzed roku oraz o 89 tys. w porównaniu z końcem ub. roku. Tempo ubytku rzeczywistego w okresie trzech kwartałów br. wyniosło ok. -0,24%, co oznacza, że na każde 10 tys. mieszkańców Polski ubyły 24 osoby (wobec 26 osób przed rokiem).

Ze wstępnych danych wynika, że w okresie styczeń–wrzesień br. zarejestrowano ok. 210 tys. **urodzeń żywych**, tj. o ok. 25 tys. mniej niż przed rokiem, a współczynnik urodzeń obniżył się w skali roku o 0,9 pkt i wyniósł 7,4‰. Liczba **zgonów** również uległa obniżeniu (o ok. 34 tys.) do ok. 303 tys. Współczynnik zgonów zmniejszył się o 1,2 pkt do 10,7‰. W okresie styczeń–wrzesień br. odnotowano ujemny przyrost naturalny (różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów ogółem), który wyniósł ok. 93 tys. (wobec ok. minus 102 tys. przed rokiem). Szacuje się, że przeciętnie na każde 10 tys. ludności ubyły 33 osoby (wobec 36 osób w analogicznym okresie ub. roku).

W okresie trzech kwartałów br. zmarło ok. 800 dzieci w wieku poniżej 1 roku życia (tj. o kilkadziesiąt mniej niż przed rokiem). Współczynnik wyrażający liczbę **zgonów niemowląt** na 1000 urodzeń żywych wyniósł 4,0‰ (wobec 3,7‰ przed rokiem).

Szacuje się, że w okresie dziewięciu miesięcy br. zawarto ok. 118 tys. **małżeństw** (tj. o blisko 12 tys. mniej niż przed rokiem), z czego ok. 50% stanowiły małżeństwa wyznaniowe. Współczynnik małżeństw obniżył się o 0,4 pkt do 4,2‰. **Rozwiodło** się 43,3 tys. par, tj. o ok. 1 tys. mniej niż przed rokiem. Współczynnik rozwodów wyniósł 1,5‰ (wobec 1,6‰ w analogicznym okresie ub. roku). Separację orzeczono w stosunku do kolejnych ok. 500 małżeństw.

Tablica 1. Podstawowe dane^a demograficzne
Table 1. Main demographic^a data

Wyszczególnienie Specification	1990	2000	2005	2010	2015	2019	2020	2021	2022	01–09	
										2022	2023 ^b
Ludność w tys. (stan w końcu okresu) Population in thousands (as of the end of the period)	38073	38254	38157	38530	38437	38383	38089	37908	37766	37807	37677
Przyrost rzeczywisty: Actual increase:											
w tys. in thousands	85	-9	-17	33	-41	-29	-122	-181	-141	-100	-89
w % in %	0,22	-0,02	-0,04	0,08	-0,11	-0,07	-0,32	-0,47	-0,37	-0,26	-0,24

a Dane o liczbie ludności oraz dotyczące współczynników na 1000 ludności zostały opracowane przy uwzględnieniu: dla 1990 r. – wyników NSP 1988; dla lat 2000–2009 – wyników NSP 2002; dla lat 2010–2019 – wyników NSP 2011; od 2020 r. – wyników NSP 2021.
b Dane wstępne.

a Data on the population and demographic rates per 1000 population have been compiled taking into account: for 1990 – the results of NSP 1988; for years 2000–2009 – the results of NSP 2002; for the years 2010–2019 – the results of the NSP 2011; since 2020 – NSP 2021. b Preliminary data.

¹ Dane nie uwzględniają obywateli Ukrainy, którzy w związku z działaniami wojennymi przybyli na terytorium Polski i otrzymali numer PESEL (na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa – Dz.U. 2022 poz. 583), ponieważ nie posiadają prawa stałego pobytu ani zameldowania na pobyt stały w Polsce.

Tablica 1. Podstawowe dane^a demograficzne (dok.)
Table 1. Main demographic^a data (cont.)

Wyszczególnienie Specification	1990	2000	2005	2010	2015	2019	2020	2021	2022	01–09	
										2022	2023 ^b
Przyrost naturalny: Natural increase:											
w tys. in thousands	157,4	10,3	-3,9	34,8	-25,6	-34,8	-122,0	-188,0	-143,3	-102,3	-93,0
na 1000 ludności per 1000 population	4,1	0,3	-0,1	0,9	-0,7	-0,9	-3,2	-4,9	-3,8	-3,6	-3,3
Urodzenia: Births:											
w tys. in thousands	547,7	378,3	364,4	413,3	369,3	375,0	355,3	331,5	305,1	235,1	210,0
na 1000 ludności per 1000 population	14,3	9,9	9,6	10,7	9,6	9,8	9,3	8,7	8,1	8,3	7,4
Zgony ogółem: Deaths:											
w tys. in thousands	390,3	368,0	368,3	378,5	394,9	409,7	477,4	519,5	448,4	337,3	303,0
na 1000 ludności per 1000 population	10,2	9,6	9,7	9,8	10,3	10,7	12,4	13,8	11,9	11,9	10,7
Zgony niemowląt: Infant deaths:											
w tys. in thousands	10,6	3,1	2,3	2,1	1,5	1,4	1,3	1,3	1,2	0,9	0,8
na 1000 urodzeń żywych per 1000 live births	19,3	8,1	6,4	5,0	4,0	3,8	3,6	3,9	3,8	3,7	4,0
Małżeństwa: Marriages:											
w tys. in thousands	255,4	211,2	206,9	228,3	188,8	183,4	145,0	168,3	155,8	129,8	118,0
na 1000 ludności per 1000 population	6,7	5,5	5,4	5,9	4,9	4,8	3,8	4,4	4,1	4,6	4,2
Rozwody: Divorces:											
w tys. in thousands	42,4	42,8	67,6	61,3	67,3	65,3	51,2	60,7	60,2	44,3	43,3
na 1000 ludności per 1000 population	1,1	1,1	1,8	1,6	1,8	1,7	1,3	1,6	1,6	1,6	1,5
Separacje w tys. Separations in thousands	-	1,3	11,6	2,8	1,7	1,2	0,7	0,8	0,7	0,5	0,5
Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały w tys. Net international migration for permanent residence in thousands	-15,8	-19,7	-12,9	-2,1	-15,8	6,2	4,5	3,4	1,9	1,9	3,5

a Dane o liczbie ludności oraz dotyczące współczynników na 1000 ludności zostały opracowane przy uwzględnieniu: dla 1990 r. – wyników NSP 1988; dla lat 2000–2009 – wyników NSP 2002; dla lat 2010–2019 – wyników NSP 2011; od 2020 r. – wyników NSP 2021.
b Dane wstępne.

a Data on the population and demographic rates per 1000 population have been compiled taking into account: for 1990 – the results of NSP 1988; for years 2000–2009 – the results of NSP 2002; for the years 2010–2019 – the results of the NSP 2011; since 2020 – NSP 2021. b Preliminary data.

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym**, w tym:

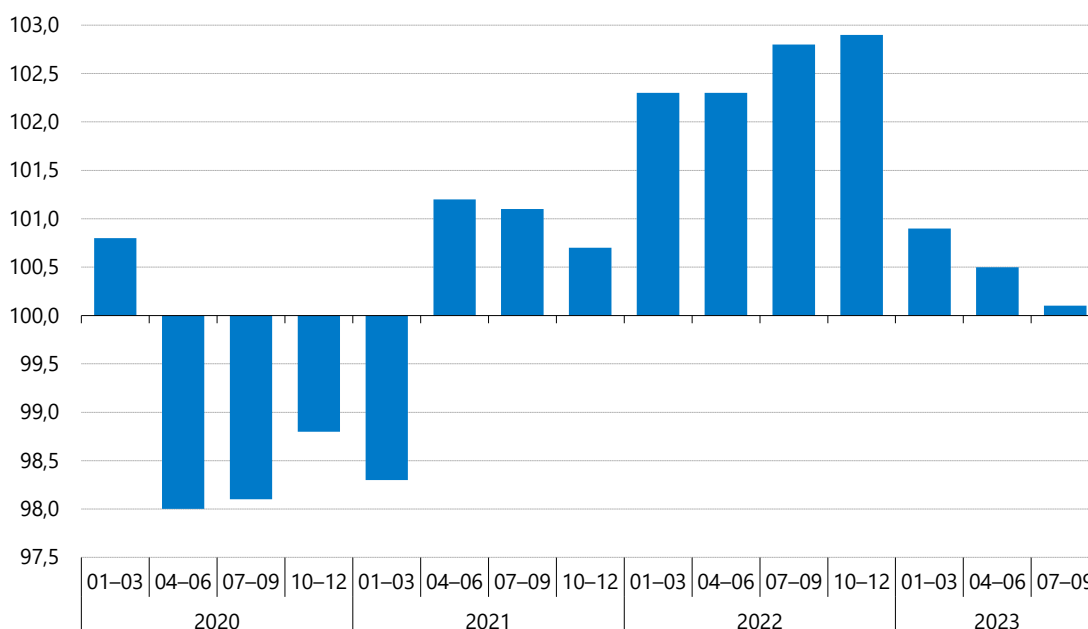
TABL. 1. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI
TABL. 7. STAN I RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

Rynek pracy Labour market

W okresie styczeń–wrzesień br. odnotowano niewielki wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku, mniejszy niż w analogicznym okresie ub. roku. W 3 kwartale br. zatrudnienie wzrosło w wolniejszym tempie niż w dwóch poprzednich kwartałach. W okresie trzech kwartałów br. w urzędach pracy zarejestrowano mniej nowych bezrobotnych niż rok wcześniej, mniejszy niż w analogicznym okresie ub. roku był również odpływ z bezrobocia. W końcu września br. stopa bezrobocia rejestrowanego była nieznacznie niższa przed rokiem.

Wykres 1. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 1. Average paid employment in enterprise sector
corresponding period of previous year=100

W okresie styczeń–wrzesień br. **przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**¹ wyniosło 6526,8 tys. i było o 0,5% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (wówczas zwiększyło się ono o 2,5%). W 1 kwartale br. wzrost zatrudnienia wyniósł 0,9%, w 2 kwartale 0,5%, a w 3 kwartale – 0,1%.

W okresie trzech kwartałów br. zatrudnienie wzrosło w skali roku w większości analizowanych sekcji, w tym najbardziej w informacji i komunikacji (o 6,8%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 5,7%), choć wzrost ten był mniejszy niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost zatrudnienia wyższy niż przeciętnie w sektorze obserwowano ponadto w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (3,3%), transporcie i gospodarce magazynowej (2,6%), górnictwie i wydobywaniu oraz w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (po 1,3%), a także w obsłudze rynku nieruchomości (0,6%), przy czym w trzech ostatnich sekcjach wzrost nastąpił po ograniczeniu zatrudnienia notowanym w analogicznym okresie ub. roku. Zatrudnienie w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji ukształtowało się na poziomie sprzed roku. Spadek zatrudnienia (wobec wzrostu przed rokiem) obserwowano natomiast w administrowaniu i działalności wspierającej (o 2,4%), budownictwie (o 1,5%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (o 0,9%).

¹ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób; w przeliczeniu na etaty.

Tablica 2. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw
Table 2. Average paid employment in enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2022		2023			
	09	01-09	09	01-09	09	01-09
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100		w tys. in thousands		analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100	
Sektor przedsiębiorstw Enterprise sector	102,3	102,5	6 496,1	6526,8	100,0	100,5
w tym: of which:						
Przemysł Industry	100,9	101,3	2 735,3	2750,7	99,4	99,4
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	99,6	98,5	123,4	123,3	102,1	101,3
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	101,0	101,6	2 361,3	2376,5	99,1	99,1
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę electricity, gas, steam and air conditioning supply	99,5	98,3	112,8	113,0	101,3	101,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja water supply; sewerage, waste management and remediation activities	102,2	102,5	137,8	137,9	99,9	100,0
Budownictwo Construction	101,2	101,4	417,5	420,2	98,4	98,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	102,2	102,2	1 319,7	1324,9	99,5	100,2
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	103,6	104,2	667,3	672,3	102,1	102,6
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	107,3	109,2	131,8	130,9	104,3	105,7
Informacja i komunikacja Information and communication	112,0	111,1	306,9	308,8	103,2	106,8
Obsługa rynku nieruchomości Real estate activities	98,3	98,5	90,7	90,9	100,8	100,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a Professional, scientific and technical activities ^a	106,4	106,1	277,2	276,0	104,4	105,9
Administrowanie i działalność wspierająca Administrative and support service activities	101,8	100,8	392,0	393,8	97,5	97,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	102,7	102,4	94,3	93,8	103,0	103,3

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.
 a Does not include divisions: Research and experimental development and Veterinary activities.

Spośród działów o największym udziale w zatrudnieniu w okresie styczeń–wrzesień br. najbardziej wzrosło w skali roku zatrudnienie w przedsiębiorstwach zajmujących się magazynowaniem i działalnością usługową wspomagającą transport – o 4,3% (wobec wzrostu o 17,5% przed rokiem). Relatywnie wysoki wzrost zatrudnienia dotyczył również działów: transport lądowy i rurociągowy (2,7%), produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (2,5% po spadku o 2,0% przed rokiem), produkcja urządzeń elektrycz-

nych oraz handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi oraz ich naprawa (wzrost po 2,4%). W okresie trzech kwartałów br. w ponad połowie z analizowanych działów zatrudnienie było niższe niż w analogicznym okresie ub. roku, a najgłębszy spadek zatrudnienia dotyczył podmiotów produkujących meble (7,2%), produkujących wyroby z drewna, korka, słomy i wikliny (4,7%) oraz jednostek produkujących wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (4,1%).

Tablica 3. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w kolejnych kwartałach
Table 3. Average paid employment in enterprise sector in the following quarters

Wyszczególnienie Specification	2022				2023		
	01-03	04-06	07-09	10-12	01-03	04-06	07-09
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100						
Sektor przedsiębiorstw Enterprise sector	102,3	102,3	102,8	102,9	100,9	100,5	100,1
w tym: of which:							
Przemysł Industry	101,3	101,2	101,5	101,5	99,6	99,3	99,2
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	97,8	98,4	99,5	100,0	100,2	101,8	101,9
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	101,6	101,4	101,7	101,6	99,4	99,1	98,9
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę electricity, gas, steam and air conditioning supply	97,4	98,3	99,1	101,0	101,1	101,4	101,4
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja water supply; sewerage, waste management and remediation activities	102,8	102,4	102,2	101,8	100,0	99,8	100,2
Budownictwo Construction	101,0	100,0	103,2	104,5	98,6	99,7	97,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	102,1	102,0	102,4	102,8	100,6	100,2	99,8
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	103,7	104,1	104,8	102,8	102,5	102,7	102,6
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	108,6	108,9	110,0	108,3	107,1	105,6	104,3
Informacja i komunikacja Information and communication	110,7	111,3	111,2	112,0	108,7	106,9	104,9
Obsługa rynku nieruchomości Real estate activities	98,2	99,2	98,1	99,7	100,2	100,2	101,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna^a Professional, scientific and technical activities ^a	105,5	105,7	106,9	107,7	106,9	106,1	104,8
Administrowanie i działalność wspierająca Administrative and support service activities	100,5	101,4	100,5	101,4	98,8	97,0	96,9
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	101,9	102,4	103,0	103,9	103,2	103,8	103,0

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

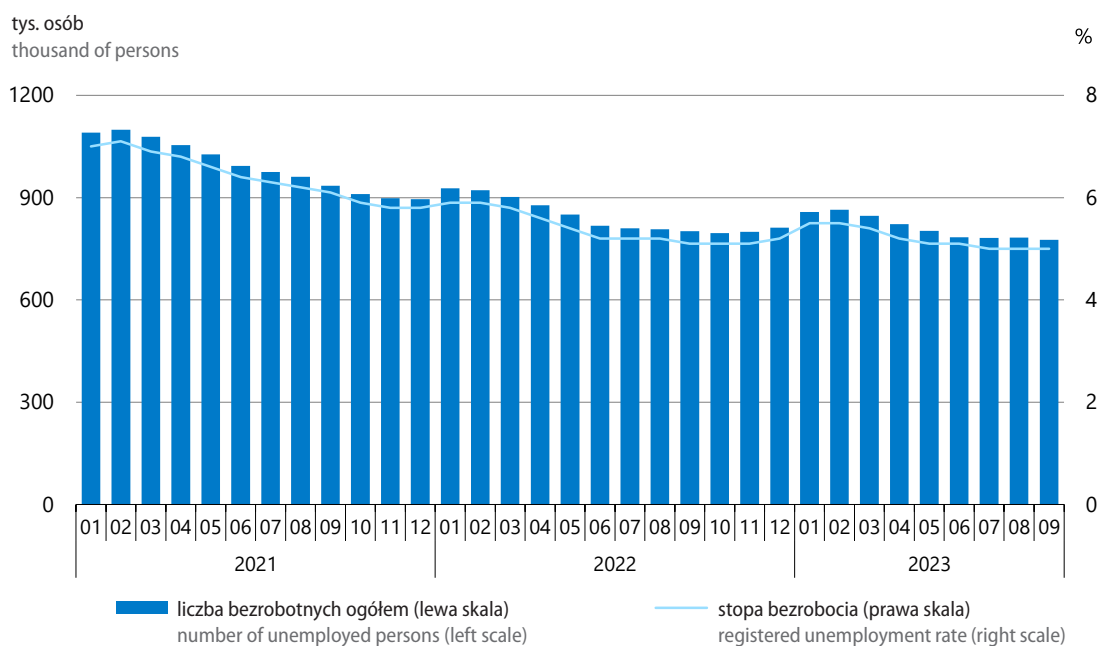
a Does not include divisions: Research and experimental development and Veterinary activities.

We wrześniu br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 6496,1 tys. i było podobne do notowanego przed rokiem (w sierpniu br. utrzymało się na poziomie sprzed roku, a we wrześniu ub. roku wzrosło o 2,3%). Spośród analizowanych sekcji w największym stopniu wzrosło w skali roku zatrudnienie w zakwaterowaniu i gastronomii (o 4,3%). Niższe niż przed rokiem było natomiast zatrudnienie m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 2,5%), budownictwie (o 1,6%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (o 0,9%).

W końcu września br. w urzędach pracy **zarejestrowanych** było 776,0 tys. **bezrobotnych**, tj. mniej niż w sierpniu br. (o 6,5 tys., tj. o 0,8%) oraz we wrześniu ub. roku (o 25,7 tys., tj. o 3,2%). **Stopa bezrobocia rejestrowanego**, podobnie jak przed miesiącem, wyniosła 5,0% i była o 0,1 p.proc. niższa niż przed rokiem.

Wykres 2. Bezrobocie rejestrowane stan w końcu miesiąca

Chart 2. Registered unemployment as of the end of a month

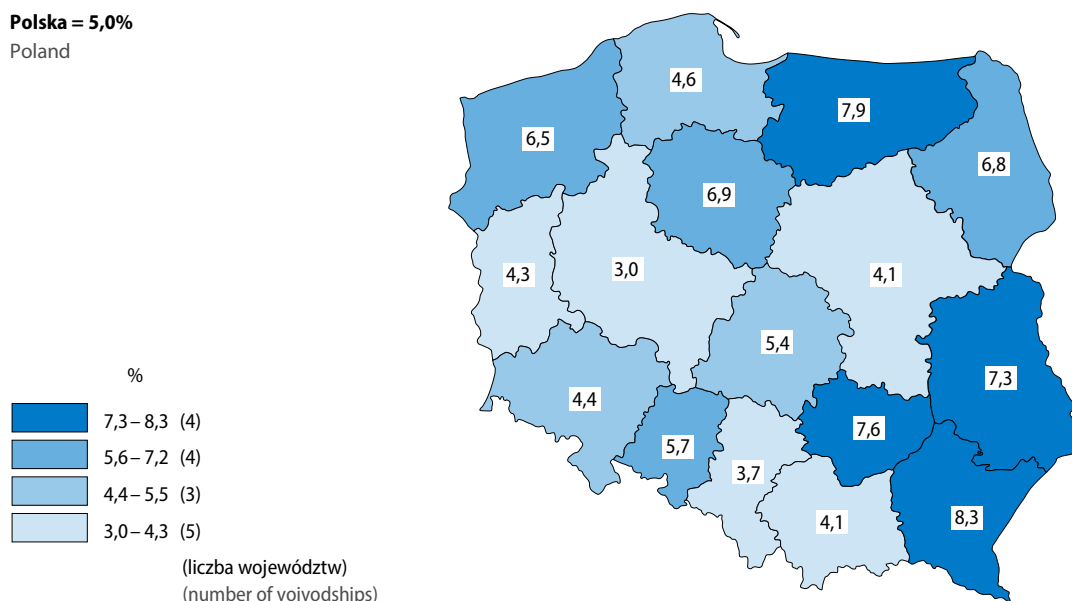

Stopa bezrobocia w województwach kształtowała się w granicach od 8,3% w podkarpackim do 3,0% w wielkopolskim. W porównaniu z poprzednim miesiącem obniżyła się ona w sześciu województwach (lubelskim, łódzkim, małopolskim, podkarpackim i podlaskim – po 0,1 p.proc., a w opolskim o 0,2 p.proc.), a wzrosła w województwie pomorskim – o 0,1 p.proc. W pozostałych województwach nie uległa zmianie. W skali roku w większości województw natężenie bezrobocia zmniejszyło się (w największym stopniu w lubelskim – o 0,5 p.proc. oraz w małopolskim, podkarpackim i podlaskim – po 0,4 p.proc.). Niewielki wzrost stopy bezrobocia notowano w województwach lubuskim, pomorskim i zachodniopomorskim (po 0,1 p.proc.) oraz w województwie wielkopolskim (o 0,2 p.proc.). W województwie świętokrzyskim stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie sprzed roku.

Mapa 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego stan w końcu września 2023 r.

Map 1. Registered unemployment rate as of the end of September 2023

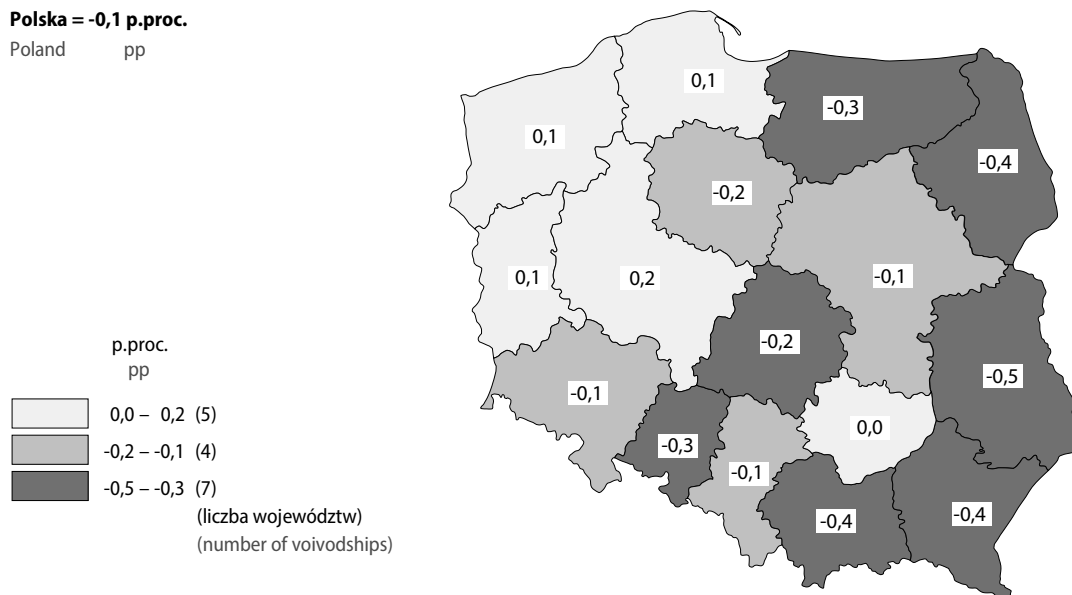
Polska = 5,0%
Poland

Mapa 2. Zmiany stopy bezrobocia rejestrowanego wrzesień 2023 r. do września 2022 r.

Map 2. Registered unemployment rate changes September 2023 to September 2022

Polska = -0,1 p.proc.
Poland pp

Tablica 4. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i stopa bezrobocia rejestrowanego
 Table 4. Registered unemployed persons and unemployment rate

Wyszczególnienie Specification	2022				2023		
	01-03	04-06	07-09	10-12	01-03	04-06	07-09
Bezrobotni zarejestrowani (w końcu okresu): Registered unemployed persons (of the end of a period):							
w tys. osób in thousand persons	902,1	818,0	801,7	812,3	846,9	783,5	776,0
analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100	83,6	82,3	85,8	90,7	93,9	95,8	96,8
Bezrobotni nowo zarejestrowani: Newly registered unemployed:							
w tys. osób in thousand persons	319,3	293,5	342,9	346,1	350,6	272,8	322,7
analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100	100,0	115,6	111,9	111,9	109,8	93,0	94,1
Bezrobotni wyrejestrowani: Unemployed persons removed from unemployment rolls:							
w tys. osób in thousand persons	312,4	377,6	359,2	335,5	316,0	336,2	330,3
analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100	108,7	111,4	98,4	96,2	101,2	89,0	91,9
Płynność bezrobocia (napływ – odpływ) w tys. osób Inflow into and outflow from unemployment (inflow – outflow) in thousand persons	6,9	-84,0	-16,4	10,6	34,6	-63,4	-7,6
Stopa bezrobocia (w końcu okresu) w % Unemployment rate (of the end of a period) in %	5,8	5,2	5,1	5,2	5,4	5,1	5,0

Wśród **bezrobotnych zarejestrowanych** w końcu września br. kobiety stanowiły 53,6%, tj. o 1,2 p.proc. mniej niż rok wcześniej. Nadal większość bezrobotnych nie miała prawa do zasiłku (85,4%, tj. o 1,2 p.proc. mniej niż we wrześniu ub. roku). Znaczną część bezrobotnych stanowiły osoby nieposiadające kwalifikacji zawodowych (32,4%), których odsetek był nieznacznie niższy niż rok wcześniej (o 0,2 p.proc.). Mniejszy niż przed rokiem był odsetek bezrobotnych dotychczas niepracujących (13,3% wobec 13,8%). Wśród mniej licznych kategorii, w skali roku nieznacznie wzrósł odsetek osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (z 3,9% do 4,1%), zmniejszył się natomiast odsetek bezrobotnych absolwentów (z 3,9% do 3,6%).

Do **bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy** zaliczane są m.in. osoby długotrwale bezrobotne, które w końcu września br. stanowiły 48,9% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (wobec 53,0% przed rokiem). Nadal znaczną grupę bezrobotnych stanowiły osoby powyżej 50. roku życia (26,1% wobec 26,4% rok wcześniej) oraz osoby do 30 roku życia (24,7% wobec 24,2%). Mniejszy niż przed rokiem był wśród bezrobotnych odsetek osób posiadających co najmniej jedno dziecko w wieku do 6. roku życia (16,5% wobec 17,8%), natomiast nieznacznie większy był odsetek osób niepełnosprawnych (7,6% wobec 7,2%).

Tablica 5. Bezrobotni zarejestrowani stan w końcu miesiąca
Table 5. Registered unemployed persons as of the end of a month

Wyszczególnienie Specification	09 2022		09 2023		09 2022	09 2023
	w tys. in thousands	analogiczny okres roku poprzednie- go=100 correspond- ing period of previous year=100	w tys. in thousands	analogiczny okres roku poprzednie- go=100 correspond- ing period of previous year=100	w % bezrobotnych zareje- strowanych ogółem in % of total registered unemployed	
Bezrobotni zarejestrowani ogółem Registered unemployed – in total	801,7	85,8	776,0	96,8	100,0	100,0
Z liczby ogółem – bezrobotni: Of total – registered unemployed:						
kobiety females	439,2	86,5	416,1	94,7	54,8	53,6
dotychczas niepracujący previously not employed	110,7	91,1	103,4	93,4	13,8	13,3
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy terminated for company reasons	31,5	79,9	32,1	101,9	3,9	4,1
bez prawa do zasiłku without benefits rights	694,3	85,2	662,9	95,5	86,6	85,4
absolwenci ^a graduates ^a	31,5	119,3	27,8	88,3	3,9	3,6
bez kwalifikacji zawodowych without occupational qualifications	261,4	85,3	251,1	96,1	32,6	32,4
Z liczby ogółem – bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy Of total – unemployed persons with a specific situation on labour market						
w wieku do 30. roku życia at the age below 30 years	193,8	84,3	192,0	99,1	24,2	24,7
w wieku powyżej 50. roku życia at the age over 50 years	211,4	87,4	202,6	95,8	26,4	26,1
długotrwale bezrobotni ^b long-term unemployed ^b	424,5	82,0	379,6	89,4	53,0	48,9
posiadający co najmniej jedno dziecko w wieku do 6. roku życia with at least one child under 6 years of age	142,5	83,9	128,4	90,1	17,8	16,5
niepełnosprawni disabled	57,6	104,3	59,2	102,8	7,2	7,6

a Bezrobotni absolwenci to osoby zarejestrowane w okresie 12-m-cy od zakończenia nauki. b Długotrwale bezrobotni to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 m-cy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

a Unemployed graduates include persons registered within the period of 12 months since the completion of education. b The long-term unemployed include persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last 2 years, excluding the periods of traineeship and occupational preparation of adults in the workplace.

W okresie styczeń–wrzesień br. w urzędach pracy **zarejestrowano** 946,2 tys. **nowych bezrobotnych**, tj. o 1,0% mniej niż przed rokiem. Wśród ogółu nowo zarejestrowanych nadal przeważały osoby rejestrujące się po raz kolejny (77,0% tej populacji, tj. o 2,4 p.proc. więcej niż w analogicznym okresie ub. roku), a ich liczba wzrosła o 2,1% w skali roku. Podobnie jak przed rokiem osoby zamieszkałe na wsi stanowiły 42,3% nowo rejestrujących się bezrobotnych, a osoby nieposiadające kwalifikacji zawodowych 31,9%. Zmniejszyły się natomiast odsetki osób długotrwale bezrobotnych (o 3,1 p.proc. do 24,2%) oraz dotychczas niepracujących (o 3,4 p.proc. do 13,2%). Udział cudzoziemców był również mniejszy niż przed rokiem (spadek o 3,1 p.proc. do 3,9%), kiedy w związku z wojną w Ukrainie obserwowano dużą liczbę ich rejestracji. W strukturze nowo zarejestrowanych bezrobotnych nieznacznie wzrósł udział osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (o 0,5 p.proc. do 3,9%) oraz absolwentów (o 0,2 p.proc. do 8,9%).

Tablica 6. Liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych

Table 6. Newly registered unemployed

Wyszczególnienie Specification	01–09 2022		01–09 2023		01–09 2022	01–09 2023
	w tys. in thousands	analogiczny okres roku poprzednie- go=100 corresponding period of previous year=100	w tys. in thousands	analogiczny okres roku poprzednie- go=100 corresponding period of previous year=100	w % bezrobotnych nowo zarejestrowanych in % of newly registered unemployed	
Bezrobotni nowo zarejestrowani ogółem Newly registered unemployed – in total	955,7	108,6	946,2	99,0	100,0	100,0
Z liczby ogółem – bezrobotni: Of total – registered unemployed:						
zarejestrowani po raz kolejny reentrants to unemployment rolls	712,9	103,9	728,2	102,1	74,6	77,0
dotychczas niepracujący previously not employed	158,7	143,9	124,9	78,7	16,6	13,2
absolwenci ^a graduates ^a	82,7	104,5	83,9	101,4	8,7	8,9
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy terminated for company reasons	32,7	90,6	36,9	112,8	3,4	3,9
zamieszkali na wsi living in rural areas	403,7	106,0	399,8	99,0	42,2	42,3
cudzoziemcy foreigners	66,7	1690,5	36,8	55,2	7,0	3,9
bez kwalifikacji zawodowych without occupational qualifica- tions	307,0	113,2	302,0	98,4	32,1	31,9
długotrwale bezrobotni ^b long-term unemployed ^b	260,3	85,2	228,7	87,9	27,2	24,2

a Bezrobotni absolwenci to osoby zarejestrowane w okresie 12 m-cy od zakończenia nauki. b Długotrwale bezrobotni to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 m-cy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

a Unemployed graduates include persons registered within the period of 12 months since the completion of education. b The long-term unemployed include persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last 2 years, excluding the periods of traineeship and occupational preparation of adults in the workplace.

W okresie trzech kwartałów br. z ewidencji **skreślono** 982,5 tys. osób, tj. o 6,4% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Nadal najczęstszą przyczyną wyrejestrowania było podjęcie pracy, choć z tego powodu z rejestru wykreślono mniej osób niż przed rokiem (o 3,2%), na co wpływ miał spadek liczby osób podejmujących pracę subsydiowaną (o 17,6%), przy nieznacznym wzroście liczby osób podejmujących pracę niesubsydiowaną (o 0,5%). Udział osób podejmujących pracę w ogóle wyrejestrowanych bezrobotnych wyniósł 52,4% (wobec 50,6% w analogicznym okresie ub. roku). Znacznie mniej osób niż przed rokiem wykreślono z rejestru na skutek podjęcia szkolenia lub stażu (spadek o 27,7%), mniejsza była również liczba tych, którzy dobrowolnie zrezygnowali ze statusu bezrobotnego (o 8,8%). Liczba osób skreślonych z rejestru w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy² wzrosła o 2,2% (a ich udział wśród ogółu wyrejestrowanych osób zwiększył się z 17,3% do 18,9%).

Tablica 7. Liczba bezrobotnych wyrejestrowanych z ewidencji urzędów pracy według przyczyn
 Table 7. Unemployed persons removed from unemployment rolls by reasons

Wyszczególnienie Specification	01-09 2022		01-09 2023		01-09 2022	01-09 2023
	w tys. in thousands	analogiczny okres roku poprzednie- go=100 correspon- ding period of previous year=100	w tys. in thousands	analogiczny okres roku poprzednie- go=100 correspon- ding period of previous year=100	w % bezrobotnych wyrejestrowanych in % of unemployed persons removed from unemployment rolls	
Bezrobotni wyrejestrowani ogółem Unemployed persons removed from unemployment rolls – in total	1049,2	105,8	982,5	93,6	100,0	100,0
Z liczby ogółem – bezrobotni, którzy: Of total – unemployed persons, who:						
podjęli pracę: took work:	531,4	90,5	514,6	96,8	50,6	52,4
niesubsydiowaną unsubsidised	424,6	86,7	426,6	100,5	40,5	43,4
subsydiowaną subsidised	106,8	109,6	88,0	82,4	10,2	9,0
rozpoczęli szkolenie lub staż started training or traineeship	121,0	120,8	87,5	72,3	11,5	8,9
nie potwierdzili gotowości do podję- cia pracy did not confirm availability for work	181,9	165,2	185,8	102,2	17,3	18,9
dobrowolnie zrezygnowali ze statusu bezrobotnego voluntarily resigned from the status of unemployed	75,7	138,1	69,0	91,2	7,2	7,0
nabyli prawa emerytalne lub rentowe acquired the right to retirement pay pension	4,6	94,0	4,3	94,0	0,4	0,4
nabyli uprawnienia do świadczenia przedemerytalnego acquired the right to pre-retirement allowances	6,0	73,0	4,9	81,6	0,6	0,5

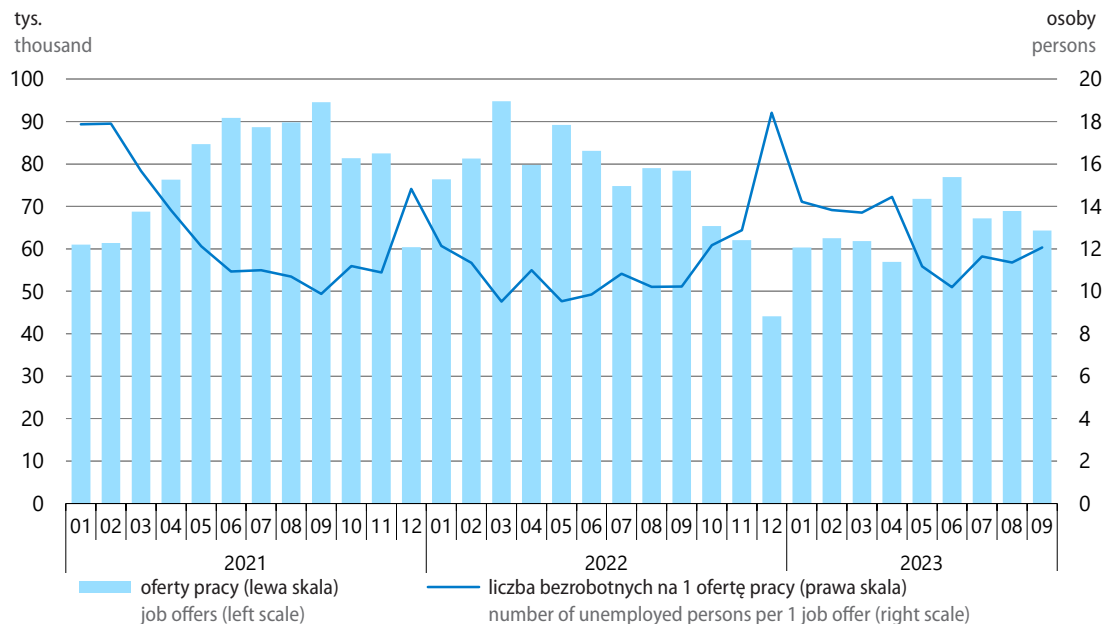
2 Od czerwca 2020 r. obowiązek potwierdzenia gotowości do podjęcia pracy jest egzekwowany w ograniczonym stopniu.

Kwota wypłat z tytułu **zasiłków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosła 1,3 mld zł i była o 11,2% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br. bezrobotnym wypłacono 154,1 mln zł, tj. o 0,2% mniej niż przed miesiącem oraz o 20,9% więcej niż przed rokiem.

W okresie trzech kwartałów br. do urzędów pracy zgłoszono 839,5 tys. **ofert zatrudnienia**³, tj. o 13,0% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. W porównaniu z sytuacją sprzed roku zmniejszyła się zarówno liczba ofert z sektora prywatnego (o 14,7%), jak i z sektora publicznego (o 0,9%). Oferty z sektora publicznego stanowiły 13,9% zgłoszonych ofert (wobec 12,2% rok wcześniej). W końcu września br. oferty zatrudnienia niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc stanowiły 29,1% (wobec 31,5% przed rokiem). Spośród wszystkich ofert pozostających do dyspozycji w końcu września br. 3,5% adresowanych było do osób niepełnosprawnych, 3,3% dotyczyło stażu, a 0,1% skierowanych było do absolwentów.

Wykres 3. Oferty pracy stan w końcu miesiąca

Chart 3. Job offers
as of the end of a month

W końcu września br. zadeklarowano większą niż przed miesiącem, ale mniejszą niż przed rokiem liczbę zwolnień grupowych – 147 zakładów **zadeklarowało zwolnienie** 19,7 tys. pracowników, w tym 2,5 tys. osób z sektora publicznego.

3 Dotyczy wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.

Tablica 8. Zgłoszenia zwolnień z przyczyn dotyczących zakładów pracy stan w końcu miesiąca

Table 8. Reports of terminations for establishments-related reasons as of the end of a month

Wyszczególnienie Specification	09 2022	2023	
		08	09
Liczba zakładów Number of establishments	167	138	147
w tym sektor publiczny of which public sector	29	12	11
Liczba osób (w tys.) Number of persons (in thousands)	16,7	18,4	19,7
w tym sektor publiczny of which public sector	3,8	2,6	2,5

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym**, w tym:

TABL. 1. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI

TABL. 11. PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW

TABL. 12. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI I OFERTY PRACY

TABL. 14. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI BĘDĄCY W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY

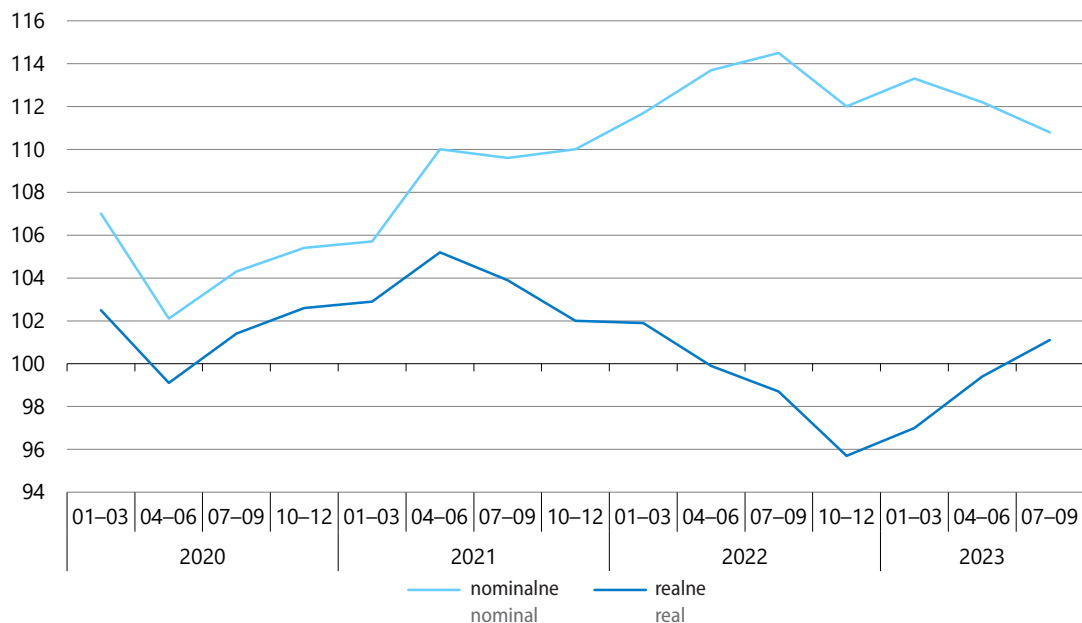
TABL. 20. ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne Wages and salaries; social benefits

W okresie styczeń–wrzesień br. przeciętne miesięczne nominalne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw były znacznie wyższe niż przed rokiem. Przy wysokiej dynamice cen konsumpcyjnych, nieco zmniejszyła się siła nabywcza płac (jedynie w 3 kwartale br., przy spowolnieniu wzrostu cen, notowano jej zwiększenie). Nominalne emerytury i renty brutto w obu systemach wzrosły w skali roku w większym stopniu niż płace, a ich siła nabywcza zwiększyła się (jedynie w 1 kwartale br. notowano jej spadek).

Wykres 4. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 4. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector
corresponding period of previous year=100

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw¹ w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosło 7336,43 zł i było o 12,0% wyższe niż przed rokiem (kiedy wzrost wyniósł 13,3%). W 1 kwartale br. wynagrodzenia nominalne wzrosły w skali roku o 13,3%, w 2 kwartale o 12,2%, a w 3 kwartale – o 10,8%. We wrześniu br. przeciętne miesięczne nominalne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 7379,88 zł i było o 10,3% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 11,9% w sierpniu br. oraz o 14,5% we wrześniu ub. roku). Wyższe niż we wrześniu ub. roku były wynagrodzenia we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw oraz w większości działów, z wyjątkiem budowy budynków oraz wydobywania węgla kamiennego i węgla brunatnego, gdzie odnotowano spadek płac, po wzroście przed rokiem odpowiednio o 14,2% i o 32,3%.

Siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w okresie dziewięciu miesięcy br. była o 0,9% mniejsza niż przed rokiem (wobec wzrostu o 0,2% w analogicznym okresie ub. roku). W 1 kwartale br. spadła o 3,0%, w 2 kwartale br. o 0,6%, natomiast w 3 kwartale br., przy spowolnieniu dynamiki cen konsumpcyjnych, odnotowano jej wzrost o 1,1%. We wrześniu br. płaca realna brutto była o 1,9% wyższa niż przed rokiem (kiedy notowano spadek o 2,0%), a jej wzrost był nieco większy niż w sierpniu br.

1 W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 9. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw
 Table 9. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2022		2023			
	09	01-09	09	01-09	09	01-09
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100		w zł in PLN		analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100	
Sektor przedsiębiorstw Enterprise sector	114,5	113,3	7379,88	7336,43	110,3	112,0
w tym: of which:						
Przemysł Industry	113,8	111,8	7306,88	7243,26	110,0	111,7
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	124,5	122,8	10623,62	11724,61	101,2	113,6
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	112,6	111,3	7001,12	6901,63	110,3	111,4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę electricity, gas, steam and air conditioning supply	123,2	111,8	11025,42	10657,46	113,3	112,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja water supply; sewerage, waste management and remediation activities	110,1	109,8	6530,31	6325,62	110,4	110,3
Budownictwo Construction	112,3	113,1	7024,31	6905,77	106,4	106,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	112,9	112,4	6751,56	6792,21	109,3	110,8
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	124,8	122,7	7260,27	7055,21	113,7	116,1
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	108,6	113,2	5446,36	5308,53	114,0	113,6
Informacja i komunikacja Information and communication	112,8	112,0	12313,32	12477,40	108,9	111,4
Obsługa rynku nieruchomości Real estate activities	112,3	111,0	7309,06	7268,12	109,7	111,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a Professional, scientific and technical activities ^a	113,3	112,0	9921,41	10063,55	108,5	109,6
Administrowanie i działalność wspierająca Administrative and support service activities	111,2	110,9	5805,26	5687,43	115,7	115,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	114,1	116,4	6602,48	6507,79	113,4	115,1

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

a Does not include divisions: Research and experimental development and Veterinary activities.

W okresie dziewięciu miesięcy br. płace zwiększyły się w skali roku we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw. Największy wzrost wynagrodzeń dotyczył transportu i gospodarki magazynowej (16,1%), administrowania i działalności wspierającej (15,3%) oraz działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją

(15,1%). Bardziej niż przeciętnie w sektorze wzrosły również płace m.in. w górnictwie i wydobywaniu oraz zakwaterowaniu i gastronomii (po 13,6%), a także w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (12,8%). W pozostałych analizowanych sekcjach płace zwiększyły się w tempie od 11,4% w przetwórstwie przemysłowym oraz informacji i komunikacji do 6,9% w budownictwie.

Tablica 10. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w kolejnych kwartałach

Table 10. Average monthly gross wages and salaries in the following quarters

Wyszczególnienie Specification	2022				2023		
	01–03	04–06	07–09	10–12	01–03	04–06	07–09
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100						
Sektor przedsiębiorstw Enterprise sector	111,7	113,7	114,5	112,0	113,3	112,2	110,8
w tym: of which:							
Przemysł Industry							
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	110,1	112,1	113,2	110,6	112,4	111,6	111,1
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	118,0	112,8	137,8	120,8	113,0	123,0	106,1
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę electricity, gas, steam and air conditioning supply	110,0	112,5	111,3	109,9	112,3	110,4	111,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja water supply; sewerage, waste management and remediation activities	108,2	109,5	117,6	108,9	113,8	115,1	109,8
Budownictwo Construction	108,6	110,4	110,5	109,7	109,9	111,1	109,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	113,9	112,6	112,7	109,6	107,5	107,4	106,0
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	111,7	112,8	112,8	109,2	111,3	111,6	109,4
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	115,1	125,0	127,6	126,2	122,5	114,6	112,1
Informacja i komunikacja Information and communication	117,5	113,8	109,0	109,1	114,7	113,4	112,9
Obsługa rynku nieruchomości Real estate activities	111,1	111,6	113,3	113,4	113,4	111,7	109,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a Professional, scientific and technical activities ^a	109,9	110,4	112,6	109,5	112,4	111,3	109,3
Administrowanie i działalność wspierająca Administrative and support service activities	111,1	112,2	112,8	109,6	109,6	110,3	109,0
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	110,4	111,4	110,7	109,8	114,1	115,5	116,4
	114,9	118,1	116,0	112,8	116,3	115,7	113,4

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

a Does not include divisions: Research and experimental development and Veterinary activities.

W okresie styczeń–wrzesień br. wzrost w skali roku przeciętnych wynagrodzeń obserwowano w większości działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu, ale jego tempo było przeważnie słabsze niż w analogicznym okresie ub. roku. W największym stopniu wzrosły płace w transporcie lądowym i rurociągowym (o 16,5%) oraz magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (o 15,3%). Wyższy niż przeciętnie w sektorze był również wzrost płac w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (14,1%), handlu hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawie (12,8%), wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego (12,4%) oraz w handlu detalicznym (12,1%). W najmniejszym stopniu wzrosły płace w produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 7,9%), a spadek wynagrodzeń w porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku wystąpił w dziale budowa budynków (o 0,3%).

Tablica 11. Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto
 Table 11. Number of retirees and pensioners and average monthly gross benefits

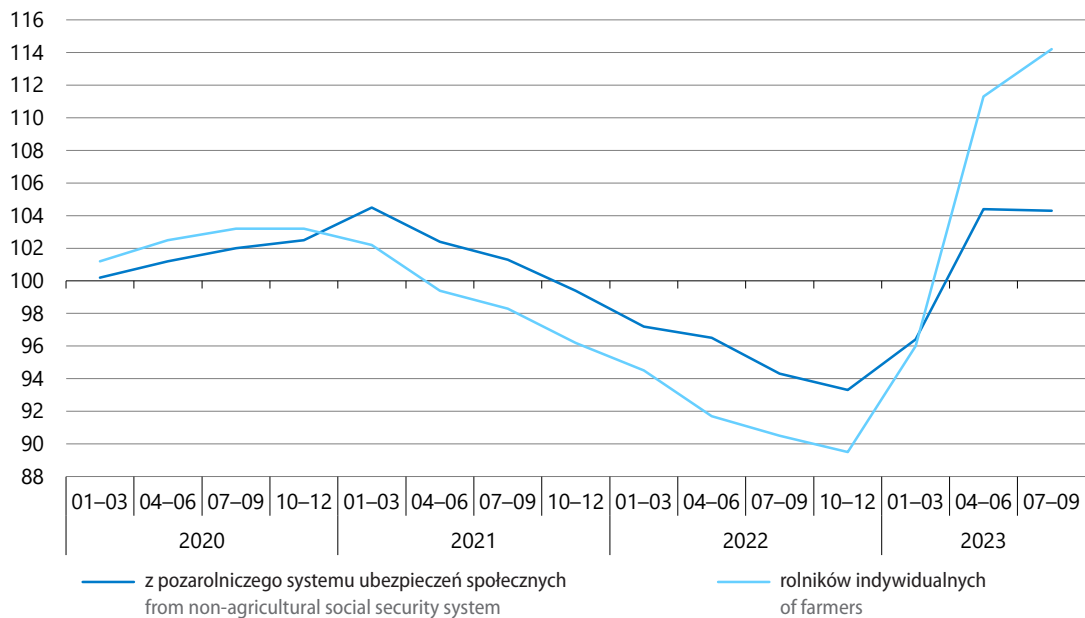
Wyszczególnienie Specification	2022			2023				
	09	07–09	01–09	09	01–03	04–06	07–09	01–09
Przeciętna liczba emerytów i rencistów: Average number of retirees and pensioners w tys. osób in thousand persons	9250,7	9247,6	9249,2	9322,7	9278,6	9323,7	9322,1	9308,0
analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100	99,9	99,9	99,7	100,8	100,3	100,8	100,8	100,6
Pobierający emerytury i renty: Received retirement and other pensions:								
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w tys. osób from non-agricultural social security system in thousand persons	8261,6	8256,7	8251,8	8350,9	8298,6	8345,8	8347,4	8330,5
rolników indywidualnych w tys. osób of farmers in thousand persons	989,1	990,9	997,4	971,8	980,0	977,9	974,7	977,5
Przeciętna emerytura i renta: Average retirement and other pension:								
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł from non-agricultural social security system in PLN	2927,25	2913,60	2847,89	3458,26	3118,14	3430,28	3447,84	3332,49
analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100	110,2	110,2	109,1	118,1	113,6	118,9	114,9	117,0
rolników indywidualnych w zł of farmers in PLN	1516,23	1520,98	1494,83	1910,81	1648,80	1910,91	1913,25	1824,11
analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100	106,2	105,8	104,8	126,0	113,1	126,8	125,8	122,0

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** w okresie trzech kwartałów br. wyniosła 3332,49 zł i była o 17,0% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku. W 1 kwartale br. była wyższa w skali roku o 13,6%, w 2 kwartale o 18,9%, a w 3 – o 14,9%. Siła nabywcza tego świadczenia wzrosła o 2,7% w porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku (w 1 kwartale br. spadła o 3,5%, a w kolejnych wzrosła o 4,4% oraz o 4,3%). We wrześniu br. przeciętne miesięczne nominalne świadczenie emerytalno-rentowe z tego systemu ukształtowało się na poziomie 3458,26 zł i było o 18,1% wyższe niż przed rokiem, a realnie wzrosło o 9,0%.

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto rolników indywidualnych** w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosła 1824,11 zł i wzrosła o 22,0% w skali roku. W 1 kwartale br. wzrost wyniósł 13,1%, w 2 kwartale – 26,8%, a 3 kwartale – 25,8%. We wrześniu br. przeciętne miesięczne nominalne świadczenie emerytalno-rentowe rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 1910,81 zł, tj. o 26,0% wyższym niż przed rokiem. Siła nabywcza tego świadczenia w okresie trzech kwartałów zwiększyła się o 7,1% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku (w tym we wrześniu br. jej wzrost wyniósł 16,3%). W 1 kwartale br. spadła o 4,0%, natomiast w 2 i 3 kwartale br. wzrosła odpowiednio o 11,3% i o 14,2%.

Wykres 5. Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto
analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 5. Average monthly real gross retirement and other pensions
corresponding period of previous year=100

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym**, w tym:

TABL. 1. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI

TABL. 19. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW

TABL. 20. ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

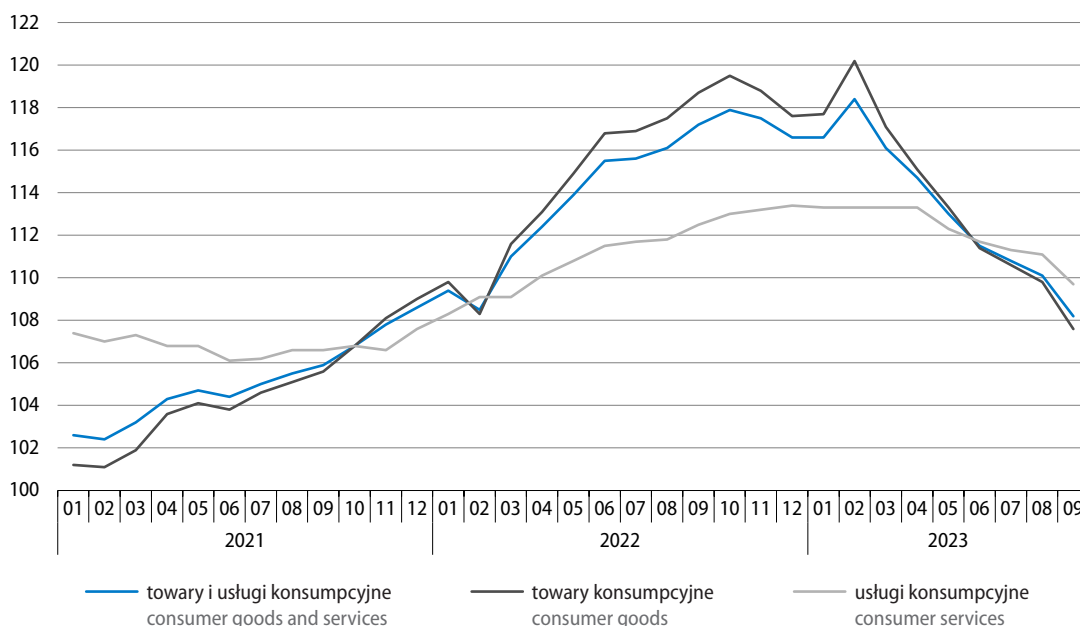
Ceny Prices

W okresie styczeń–wrzesień br. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych¹ w skali roku był podobny do notowanego przed rokiem. Od marca br. obserwowano stopniowe spowolnienie jego tempa. W efekcie, we wrześniu br. wzrost cen konsumpcyjnych w skali roku, po raz pierwszy od lutego ub. roku, był jednocyfrowy. W mniejszym stopniu niż w poprzednich miesiącach wzrosły ceny większości grup towarów i usług konsumpcyjnych, w tym ceny żywności oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem. Nieco głębszy niż w sierpniu br. był spadek cen w zakresie transportu.

Dynamika cen producentów² w okresie styczeń–wrzesień br. uległa osłabieniu w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, w tym wyraźnie słabszy był wzrost cen produkcji sprzedanej przemysłu. We wrześniu br. ceny producentów w przemyśle, podobnie jak w lipcu i sierpniu, kształtowały się poniżej poziomu sprzed roku. W budownictwie nadal notowano wzrost cen, ale był on mniejszy niż w poprzednich miesiącach.

Wykres 6. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 6. Price indices of consumer goods and services
corresponding period of previous year=100

1 Na kształtowanie się cen mogły częściowo wpływać okresowe działania rządu w ramach tzw. Tarcz Antyinflacyjnych oraz Tarczy Solidarnościowej.

2 Dane dotyczące września br. oraz okresu styczeń–wrzesień br. i lipiec–wrzesień br. zarówno w przypadku cen produkcji sprzedanej przemysłu, jak i cen produkcji budowlano-montażowej są wstępne.

Tablica 12. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych
Table 12. Price indices of consumer goods and services

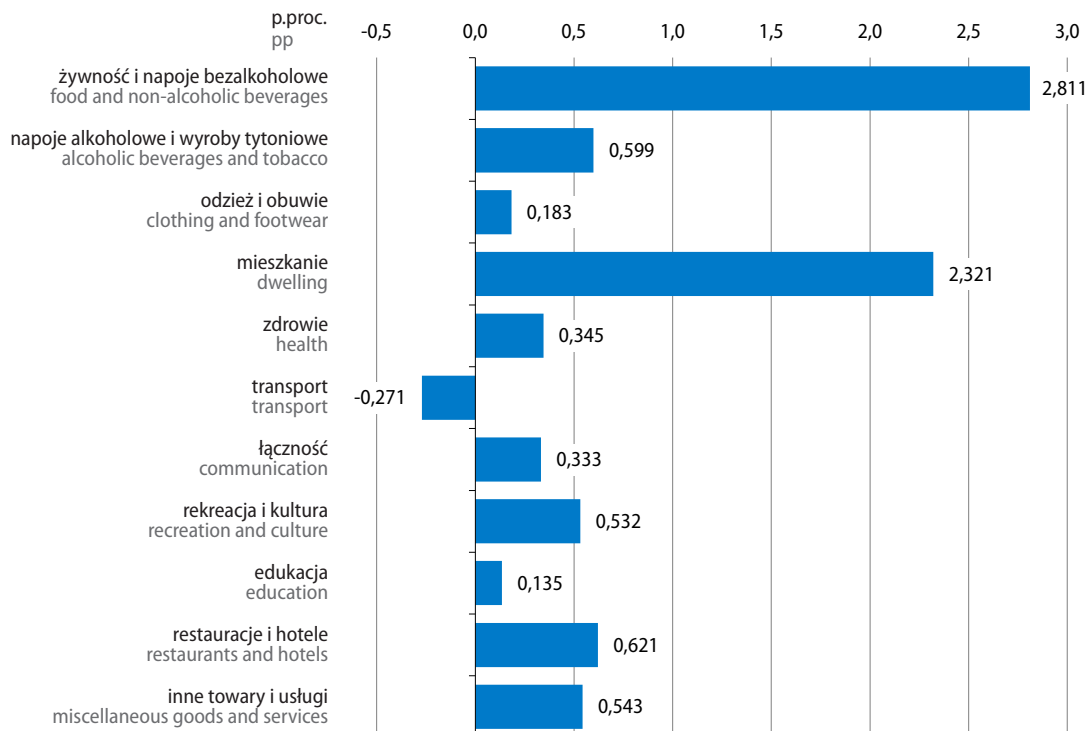
Okresy Periods	Ogółem Total	żywność i napoje bezalkoholowe food and non-alcoholic beverages	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe alcoholic beverages and tobacco	odzież i obuwie clothing and foot- wear	mieszkanie dwelling	zdrowie health	transport	łączność communication	rekreacja i kultura recreation and culture	edukacja education	restauracje i hotele restaurants and hotels	inne towary i usługi other goods and services
Grudzień roku poprzedniego=100 December of previous year=100												
2022												
09	113,6	114,8	108,6	104,2	120,4	107,4	110,8	103,6	112,1	111,1	115,1	110,0
2023												
09	105,1	104,3	108,8	101,0	108,1	104,2	94,5	106,3	106,3	108,3	108,6	107,8
Miesiąc poprzedni=100 Previous month=100												
2022												
09	101,6	101,7	100,8	104,8	102,4	100,7	98,5	101,0	100,8	107,4	101,7	101,5
10	101,8	102,7	100,8	103,2	101,4	100,7	103,1	100,0	100,7	102,0	101,1	100,7
11	100,7	101,6	100,5	99,8	100,4	100,6	99,2	101,3	100,4	100,2	101,2	101,3
12	100,1	101,4	100,3	100,2	98,5	100,5	100,0	99,9	101,2	100,2	100,9	100,0
2023												
01	102,5	101,9	101,2	96,2	106,9	101,7	98,8	101,4	102,4	101,4	101,4	101,7
02	101,2	101,8	102,4	99,0	100,5	100,7	101,1	102,9	102,3	100,7	101,2	101,0
03	101,1	102,2	101,8	105,0	100,2	100,8	99,1	101,7	99,7	100,5	100,9	101,7
04	100,7	100,5	101,0	103,3	100,3	100,6	100,8	100,1	100,8	100,2	101,0	101,1
05	100,0	100,6	100,9	100,1	100,0	101,9	95,7	100,0	99,5	100,1	101,3	101,2
06	100,0	99,7	100,4	99,1	99,9	100,5	99,7	100,1	101,1	100,2	100,7	100,0
07	99,8	98,8	100,0	96,9	100,2	100,1	100,1	100,6	101,6	100,1	100,7	100,4
08	100,0	99,1	100,3	99,3	100,2	100,5	102,0	100,0	100,2	100,1	100,5	100,3
09	99,6	99,6	100,3	102,5	99,9	97,4	97,1	99,5	98,5	104,9	100,7	100,2
Analogiczny okres roku poprzedniego=100 Corresponding period of previous year=100												
2022												
09	117,2	119,3	109,0	107,0	126,0	107,8	116,4	102,9	113,9	112,5	117,8	111,9
10	117,9	122,0	109,9	107,0	125,0	108,5	117,3	103,3	114,8	113,5	118,5	111,9
11	117,5	122,3	110,3	106,8	123,2	109,1	114,4	105,0	114,2	113,6	118,6	112,8
12	116,6	121,5	110,4	107,6	120,6	109,3	113,3	104,9	114,7	113,8	118,7	112,2
2023												
01	116,6	120,6	109,8	106,5	120,0	110,7	116,5	106,3	116,7	113,9	117,6	111,9
02	118,4	124,0	111,1	106,6	120,7	110,1	123,7	107,8	116,0	114,0	117,2	112,8
03	116,1	124,0	112,0	107,7	118,5	109,5	103,9	109,4	116,4	114,1	116,9	113,8
04	114,7	119,7	112,4	108,1	117,2	109,5	104,6	109,4	114,9	113,8	116,2	113,5
05	113,0	118,9	112,5	107,4	115,3	110,0	96,8	109,3	113,3	113,7	115,0	113,8
06	111,5	117,8	112,4	107,9	113,9	109,9	90,3	109,1	112,4	113,7	114,4	113,4
07	110,8	115,6	111,5	106,9	113,1	109,8	91,5	109,2	112,1	113,6	113,8	113,4
08	110,1	112,7	111,1	106,7	111,4	109,7	98,3	109,3	110,9	113,5	113,3	111,4
09	108,2	110,4	110,5	104,3	109,2	106,1	97,2	107,6	108,6	111,1	112,0	110,0

Tablica 12. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (dok.)
 Table 12. Price indices of consumer goods and services (cont.)

Okresy Periods	Ogółem Total	żywność i napoje bezalkoholowe food and non-alcoholic beverages	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe alcoholic beverages and tobacco	odzież i obuwie clothing and footwear	mieszkanie dwelling	zdrowie health	transport transport	łączność communication	rekreacja i kultura recreation and culture	edukacja education	restauracje i hotele restaurants and hotels	inne towary i usługi other goods and services
		Analogiczny okres roku poprzedniego=100 (dok.) Corresponding period of previous year=100 (cont.)										
2022												
01-03	109,7	108,7	104,6	103,7	113,7	104,8	117,1	104,1	107,7	105,6	111,5	105,7
04-06	113,9	113,4	106,5	104,2	119,1	107,1	126,8	103,6	110,4	106,5	115,3	108,5
07-09	116,3	117,4	108,4	105,7	123,9	107,5	121,1	104,1	112,6	108,8	117,0	110,4
10-12	117,3	121,9	110,2	107,1	122,9	109,0	115,0	104,4	114,6	113,6	118,6	112,3
2023												
01-03	117,0	122,9	111,0	107,0	119,7	110,1	114,1	107,8	116,3	114,0	117,2	112,8
04-06	113,1	118,8	112,4	107,8	115,4	109,8	97,0	109,3	113,5	113,7	115,2	113,6
07-09	109,7	112,9	111,0	106,0	111,2	108,6	95,6	108,7	110,5	112,7	113,0	111,6
01-09	113,2	118,0	111,5	106,9	115,3	109,5	101,7	108,6	113,4	113,5	115,1	112,6

Wykres 7. Wpływ zmian cen grup towarów i usług na wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem we wrześniu 2023 r. analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 7. Impact of price changes of goods and services groups on the total consumer price index in September 2023 corresponding period of previous year=100

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych we wrześniu br. były o 8,2% wyższe niż przed rokiem (w sierpniu br. wzrosły o 10,1%, a we wrześniu ub. roku – o 17,2%). Towary podrożały o 7,6%, a usługi – o 9,7%. Wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem w największym stopniu został podwyższony przez wzrost cen żywności (o 2,49 p.proc.) oraz cen towarów i usług związanych z mieszkaniem (o 2,32 p.proc., w tym przez wzrost cen nośników energii – o 1,20 p.proc.). Spadek cen w zakresie transportu obniżył natomiast wskaźnik cen ogółem o 0,27 p.proc.

Ceny żywności we wrześniu br. przekraczały poziom sprzed roku o 10,1% (wobec 12,5% w sierpniu br.), a ceny napojów bezalkoholowych – o 13,4% (wobec 14,9% przed miesiącem). Dużo droższe niż we wrześniu ub. roku były warzywa – o 15,6%. Znacznie więcej niż przed rokiem konsumenci płacili za ryby i owoce morza – o 11,7%, makarony i produkty makaronowe – o 11,2% oraz za artykuły z grupy mleko, sery i jaja – przeciętnie o 10,1% (w tym ceny jaj były wyższe niż rok wcześniej o 17,4%, śmietany – o 13,0%, jogurtów – o 12,6%, mleka – o 7,7%, a serów i twarogów – o 6,4%). Za pieczywo płacono o 10,0% więcej niż przed rokiem, a za mięso przeciętnie o 7,6% (w tym wędliny były droższe o 12,2%, mięso wieprzowe o 9,6%, a mięso wołowe o 2,4%, natomiast tańsze było mięso drobiowe – o 7,0%). Owoce podrożały o 6,8%, a ryż o 3,7%. Za kasze i ziarna zbóż konsumenci płacili o 3,1% więcej niż rok wcześniej, a za cukier o 1,0% (wobec ponad dwukrotnego wzrostu jego cen we wrześniu ub. roku). Po raz pierwszy od początku 2018 r. odnotowano spadek w skali roku cen mąki – o 1,5%. W trzecim miesiącu z kolei niższe niż przed rokiem były ceny olejów i tłuszczów (o 9,8%), z których tłuszcze zwierzęce potaniały o 11,4% (w tym masło o 13,6%), a tłuszcze roślinne – o 7,9%. Spośród napojów dużo więcej niż we wrześniu ub. roku konsumenci płacili m.in. za herbatę – o 17,5%, soki owocowe i warzywne – o 15,4% oraz kakao i czekoladę w proszku – o 15,2%.

Ceny towarów i usług związanych z mieszkaniem we wrześniu br. były o 9,2% wyższe niż przed rokiem (w sierpniu br. wzrost tych cen wyniósł 11,4%). Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii podrożały o 9,5%. Ceny nośników energii były przeciętnie o 9,9% wyższe niż we wrześniu ub. roku, w tym w dużym stopniu wzrosły opłaty za energię ciepłą – o 30,7% oraz za energię elektryczną – o 19,5%, więcej płacono również za gaz – o 14,8%, tańszy był natomiast opał – o 23,6% (wobec blisko trzykrotnego wzrostu jego cen rok wcześniej). Podniesiono opłaty za usługi kanalizacyjne – o 9,0%, za wywóz śmieci – o 7,8% oraz za zaopatrywanie w wodę – o 8,1%. Ceny towarów i usług w zakresie wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego wzrosły o 8,1%, w tym droższe były meble, artykuły dekoracyjne, sprzęt oświetleniowy – o 3,5%.

Ceny w zakresie transportu we wrześniu br., podobnie jak w czterech poprzednich miesiącach, kształtowały się poniżej poziomu sprzed roku – spadek wyniósł 2,8% (wobec 1,7% w sierpniu br.). Ceny paliw do prywatnych środków transportu były o 7,0% niższe niż rok wcześniej, w tym znacznie tańszy był olej napędowy – o 16,2%, gaz ciekły i pozostałe paliwa do prywatnych środków transportu – o 11,2% oraz, w relatywnie niewielkim stopniu, benzyna – o 1,0%. Wyższe niż we wrześniu ub. roku były natomiast opłaty za usługi transportowe – o 5,3% oraz ceny samochodów osobowych – o 2,0%.

W pozostałych grupach towarów i usług konsumpcyjnych we wrześniu br. wzrost cen w skali roku był mniejszy niż w sierpniu br., w tym cen w zakresie restauracji i hoteli (12,0% wobec 13,3%), edukacji (11,1% wobec 13,5%), cen napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (10,5% wobec 11,1%), rekreacji i kultury (8,6% wobec 10,9%), łączności (7,6% wobec 9,3%), zdrowia (6,1% wobec 9,7%) oraz odzieży i obuwia (4,3% wobec 6,7%).

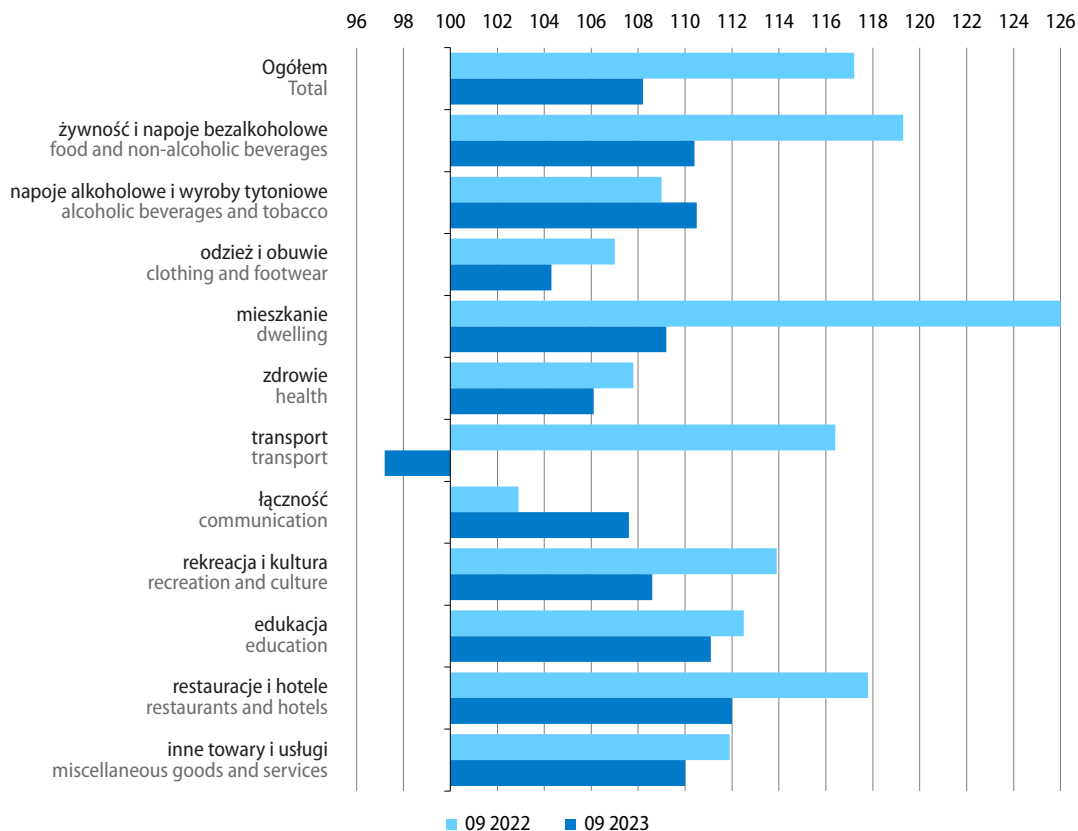
W porównaniu z poprzednim miesiącem³ ceny towarów i usług konsumpcyjnych we wrześniu br. obniżyły się o 0,4% (w sierpniu br. pozostały na poziomie z poprzedniego miesiąca). Wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem został obniżony m.in. przez spadek cen związanych z transportem (o 0,26 p.proc.), cen w zakresie zdrowia (o 0,15 p.proc.) oraz cen żywności (o 0,11 p.proc.). Jednocześnie wskaźnik został podwyższony przez wzrost cen m.in. odzieży i obuwia (o 0,10 p.proc.).

³ Szczegółowe dane dostępne pod adresem: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/wskazniki-cen/wskazniki-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych-we-wrzesniu-2023-roku,2,143.html>

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych we wrześniu br. były o 5,1% wyższe **niż w grudniu ub. roku** (wobec wzrostu o 13,6% rok wcześniej). Znacznie wzrosły m.in. ceny towarów i usług związanych z mieszkaniem (o 8,1%), a w nieco mniejszym stopniu ceny żywności (o 3,8%), przy spadku cen w zakresie transportu (o 5,5%). Zmiany cen tych grup towarów i usług miały największy wpływ na wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem: wzrost cen związanych z mieszkaniem podwyższył go o 1,99 p.proc. (w tym cen nośników energii o 1,17 p.proc.), a cen żywności – o 0,96 p.proc. Spadek cen towarów i usług w zakresie transportu natomiast obniżył wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem o 0,54 p.proc.

Wykres 8. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych
analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 8. Price indices of consumer goods and services
corresponding period of previous year=100

W okresie styczeń–wrzesień br. przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw wzrosły w skali roku w mniejszym stopniu niż ceny konsumpcyjne ogółem (12,0% wobec 13,2%). Siła nabywcza płac zmniejszyła się względem większości produktów żywnościowych, w tym: cukru, jaj, mleka, śmietany, margaryny i innych tłuszczów roślinnych, warzyw, jogurtów, kakao i czekolady w proszku, mięsa wieprzowego, makaronów i produktów makaronowych, ryb i owoców morza, ryżu, kawy, wędlin, serów i twarogów, pieczywa, kasz i ziaren zbóż oraz soków owocowych i warzywnych. Spośród produktów nieżywnościowych zmniejszeniu uległa siła nabywcza wynagrodzeń w odniesieniu do m.in. nośników energii, usług opieki społecznej, usług transportowych, biletów wstępu lub opłat do muzeów, bibliotek i ogrodów zoologicznych oraz względem artykułów do higieny osobistej i kosmetyków, usług szpitalnych i sanatoryjnych. Zwiększyła się natomiast siła nabywcza płac w stosunku do paliw do prywatnych środków transportu, sprzętu telekomunikacyjnego, sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego, tłuszczów zwierzęcych, usług finansowych świadczonych przez banki i inne instytucje, obuwia, zaopatrywania w wodę, biletów do kin, teatrów i na koncerty, usług pocztowych, wyrobów tytoniowych i farmaceutycznych, odzieży, opału, usług ubezpieczeniowych oraz książek.

Ceny produkcji sprzedanej przemysłu we wrześniu br. były o 2,8% niższe niż przed rokiem (wobec spadku o 2,9% w sierpniu br.). Spośród sekcji przemysłu ceny obniżyły się w przetwórstwie przemysłowym – o 5,6%. W pozostałych sekcjach utrzymał się wzrost cen w skali roku: w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę wyniósł on 9,2%, w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji 3,1%, a w górnictwie i wydobywaniu 2,7%. Wśród działów przetwórstwa przemysłowego w największym stopniu spadły ceny produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 22,6% wobec wzrostu o 62,0% we wrześniu ub. roku). Dużo niższe niż przed rokiem były także ceny produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 19,3%) oraz metali (o 15,9%) wobec wzrostu we wrześniu ub. roku (odpowiednio o 38,8% oraz o 13,9%). Znacznie obniżyły się także ceny m.in. wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 10,1%) oraz produkcji papieru i wyrobów z papieru (o 10,0%), po ich wzroście przed rokiem (odpowiednio o 18,5% oraz 22,9%). Niższe niż we wrześniu ub. roku były również ceny m.in. wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 6,9%) oraz wyrobów z metali (o 5,6%). Wzrost cen w skali roku notowano natomiast m.in. w produkcji napojów (o 11,8%), wyrobów tytoniowych (o 10,4%) oraz wyrobów farmaceutycznych (o 6,5%).

Tablica 13. Wskaźniki cen w przemyśle i budownictwie

Table 13. Price indices in industry and construction

Okresy Periods	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu Prices of sold production of industry					Ceny produkcji budowlano- -montażowej Prices of construction and assembly production
	ogółem total	górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	przetwórstwo przemysłowe manufacturing	wytwarzanie i zaopatrywa- nie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę electricity, gas, steam and air conditioning supply	dostawa wody; gospodarowa- nie ściekami i odpadami; rekultywacja water supply; sewerage, waste management and remediation activities	
Grudzień roku poprzedniego=100 December of previous year=100						
2022						
09	119,1	127,3	115,4	152,9	104,4	111,5
2023						
09	96,1	106,1	94,5	99,0	102,8	106,1
Miesiąc poprzedni=100 Previous month=100						
2022						
09	100,2	105,2	100,4	95,9	100,5	101,4
10	100,9	97,2	101,6	96,4	99,9	101,3
11	99,7	99,0	98,9	106,2	100,3	100,6
12	100,6	100,6	99,4	107,7	100,1	100,6
2023						
01	102,1	109,8	99,5	112,5	101,9	100,4
02	99,5	100,5	99,6	98,6	100,9	100,6
03	99,4	100,3	99,6	98,3	100,3	100,5
04	98,7	100,4	99,2	95,1	99,9	100,7
05	98,1	98,1	98,2	97,2	99,9	100,9
06	99,2	98,4	99,0	100,8	100,1	100,9
07	98,9	97,4	98,9	98,8	99,4	100,7
08	99,9	99,3	100,1	99,1	100,0	100,7
09	100,3	102,3	100,3	99,5	100,4	100,7

Tablica 13. Wskaźniki cen w przemyśle i budownictwie (dok.)

Table 13. Price indices in industry and construction (cont.)

Okresy Periods	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu Prices of sold production of industry					Ceny produkcji budowlano- -montażowej Prices of construction and assembly production
	ogółem total	górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	przetwórstwo przemysłowe manufacturing	wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę electricity, gas, steam and air conditioning supply	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja water supply; sewerage, waste management and remediation activities	
Analogiczny okres roku poprzedniego=100 Corresponding period of previous year=100						
2022						
09	124,6	138,6	119,5	170,3	105,5	114,8
10	123,1	126,6	119,1	160,7	105,3	115,2
11	121,1	121,6	116,2	167,3	105,0	114,7
12	120,5	123,2	115,2	168,6	104,7	114,4
2023						
01	120,1	129,1	113,4	171,6	106,1	113,6
02	118,2	129,0	111,3	172,0	106,3	112,9
03	110,3	121,8	104,7	151,0	104,4	112,0
04	106,2	117,6	101,5	138,7	103,2	111,4
05	102,8	115,5	97,8	138,4	103,1	110,9
06	100,3	114,5	95,5	131,3	103,5	110,3
07	97,9	113,8	93,9	116,8	103,3	110,0
08	97,1	105,6	94,5	105,2	103,2	109,7
09	97,2	102,7	94,4	109,2	103,1	108,9
2022						
01–03	118,0	123,8	115,9	132,5	105,3	109,3
04–06	124,8	126,7	122,2	144,9	106,9	112,2
07–09	125,2	130,7	120,4	171,3	105,3	114,1
10–12	121,6	123,8	116,8	165,6	105,0	114,8
2023						
01–03	116,1	126,6	109,7	164,3	105,6	112,9
04–06	103,1	115,9	98,2	136,1	103,2	110,9
07–09	97,4	107,2	94,3	110,2	103,2	109,5
01–09	105,1	116,2	100,4	134,2	104,0	111,0

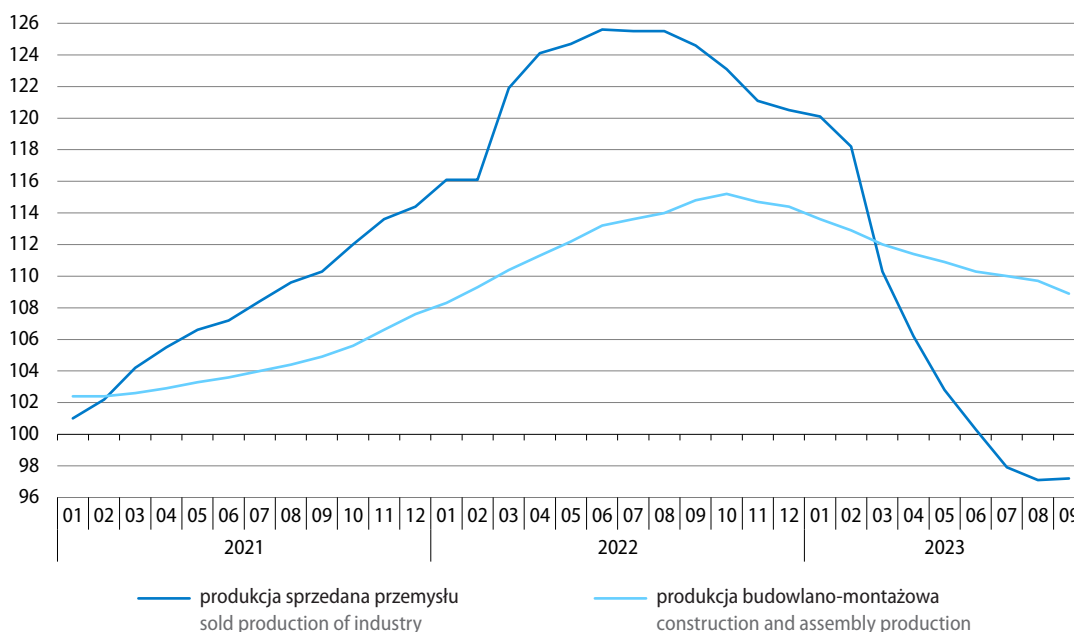
W porównaniu z poprzednim miesiącem we wrześniu br. ceny produkcji sprzedanej przemysłu wzrosły o 0,3% (wobec ich nieznacznego spadku w poprzednim miesiącu – o 0,1%). Wzrost cen notowano w górnictwie i wydobywaniu – o 2,3%, w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – o 0,4% oraz w przetwórstwie przemysłowym – o 0,3%. Obniżyły się natomiast ceny w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 0,5%.

W porównaniu z grudniem ub. roku ceny produkcji sprzedanej przemysłu we wrześniu br. były o 3,9% niższe (wobec wzrostu rok wcześniej o 19,1%). Obniżyły się ceny w przetwórstwie przemysłowym – o 5,5% oraz w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 1,0%. Wzrosły natomiast ceny w górnictwie i wydobywaniu – o 6,1% oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – o 2,8%.

Ceny produkcji budowlano-montażowej we wrześniu br. były o 8,9% wyższe niż rok wcześniej, a w porównaniu z poprzednim miesiącem wzrosły o 0,7%, natomiast w odniesieniu do grudnia ub. roku wzrost tych cen wyniósł 6,1%.

Wykres 9. Wskaźniki cen producentów
analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 9. Producer price indices
corresponding period of previous year=100

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym** oraz w informacji sygnałnej dotyczącej cen konsumpcyjnych, w tym:

TABL. 1. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI

TABL. 33. WSKAŹNIKI CEN PRODUKCJI SPRZEDANEJ PRZEMYSŁU

TABL. 35. WSKAŹNIKI CEN NAKŁADÓW INWESTYCYJNYCH I PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ

TABL. 40. WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH

INFORMACJA SYGNAŁNA: WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH WE WRZEŚNIU 2023 R.

Rolnictwo Agriculture

Średnia temperatura powietrza w 3 kwartale br. wyniosła 18,9°C i była o 1,8°C wyższa od średniej normy z lat 1991–2020. Średnia suma opadów ukształtowała się na poziomie 189 mm, tj. o ok. 10% niższym od średniej z wielolecia. Również we wrześniu br. średnia temperatura powietrza, tj. 17,7°C, była wyższa od średniej normy z lat 1991–2020 (o 3,9°C), a średnia suma opadów, tj. 22,4 mm, była odpowiednio o ok. 61% niższa.

We wrześniu br. odnotowano wyjątkowo wysokie temperatury powietrza, znacznie przekraczające normy wieloletnie, przy kształtujących się znacznie poniżej norm opadach atmosferycznych. W wyniku niedoboru wody w wielu rejonach kraju obserwowano przesuszenie gleby, które utrudniało wykonywanie prac polowych, a przede wszystkim orkę przedsięwziętych i siewów oziminy. Ciepła pogoda we wrześniu stwarzała na ogół dobre warunki dla przeprowadzania zbioru upraw.

Na początku września zakończono trwające od sierpnia siewy rzepaku ozimego, rozpoczęto również siewy żyta i pszenżyta ozimego. Lokalnie w drugiej, a powszechnie w trzeciej dekadzie miesiąca przystąpiono do siewu pszenicy ozimej. Warunki wilgotnościowe gleby nie sprzyjały wschodom oziminy. W pierwszej połowie września zakończono zbiór kolejnego pokosu traw łąkowych i wieloletnich roślin motylkowych oraz przystąpiono do zbioru buraków cukrowych. W ciągu miesiąca kontynuowano rozpoczęte w sierpniu wykopki ziemniaków. W całym kraju prowadzono zbiór kukurydzy na zielonkę. Lokalnie pod koniec miesiąca zbierano poplony ścierniskowe.

Tablica 14. Skup podstawowych produktów pochodzenia roślinnego^a
Table 14. Procurement of major crop products^a

Wyszczególnienie Specification	09 2023			07–09 2023		
	w tys. ton in thousand tonnes	08 2023=100	09 2022=100	w tys. ton in thousand tonnes	07–09 2022=100	udział skupu w zbiorach 2023 r. ^b w % purchase share in the 2023 ^b harvest in %
Ziarno zbóż^c Cereal grains^c	859,3	52,9	117,8	3275,0	114,9	12,2
w tym: of which:						
pszenica wheat	643,8	57,8	134,0	2147,7	123,3	16,0
pszenżyto triticale	91,3	34,8	66,7	435,8	102,5	7,9
żyto rye	60,3	48,1	127,9	218,4	90,8	9,2
jęczmień barley	57,6	53,1	100,7	450,2	110,2	15,9
Ziemniaki Potatoes	309,5	386,2	101,2	448,9	100,7	7,4

a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. b Dane wstępne. c Podstawowych z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego.
a Without procurement realised by natural persons. b Preliminary data. c Basic cereals including cereal mixed and excluding cereals for sowing.

Na podstawie przedwzrostkowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych ocenia się, że tegoroczne zbiory zbóż ogółem (szacowane są na 35,2 mln ton) są o ok. 1% mniejsze niż rok wcześniej, w tym mniej zebrano zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi (zebrano 26,1 mln ton) – o ok. 3%. Zbiory ziemniaków według szacunku (5,5 mln ton) są mniejsze o ok. 9%, warzyw gruntowych (3,8 mln ton) oraz owoców z krzewów owocowych w sadach i plantacji jagodowych (0,6 mln ton) po ok. 3%, jak również owoców z drzew (4,3 mln ton) – o ponad 9% mniejsze. Według tego szacunku większe natomiast są zbiory buraków cukrowych (szacowane na 15,9 mln ton) – o ok. 12% oraz rzepaku i rzepiku (3,7 mln ton) – o ok. 1%.

Na rynku rolnym w okresie styczeń–wrzesień br. przeciętne ceny skupu większości podstawowych produktów rolnych były niższe niż przed rokiem (z wyjątkiem cen ziemniaków i żywca wieprzowego). We wrześniu br. mniej niż w poprzednim miesiącu płacono w skupie za jęczmień, ziemniaki, żywiec wołowy i drobiowy. W porównaniu z sytuacją sprzed roku ceny skupu większości podstawowych produktów rolnych były niższe (oprócz cen ziemniaków i żywca wieprzowego).

Tablica 15. Ceny podstawowych produktów pochodzenia roślinnego

Table 15. Average prices of major crop products

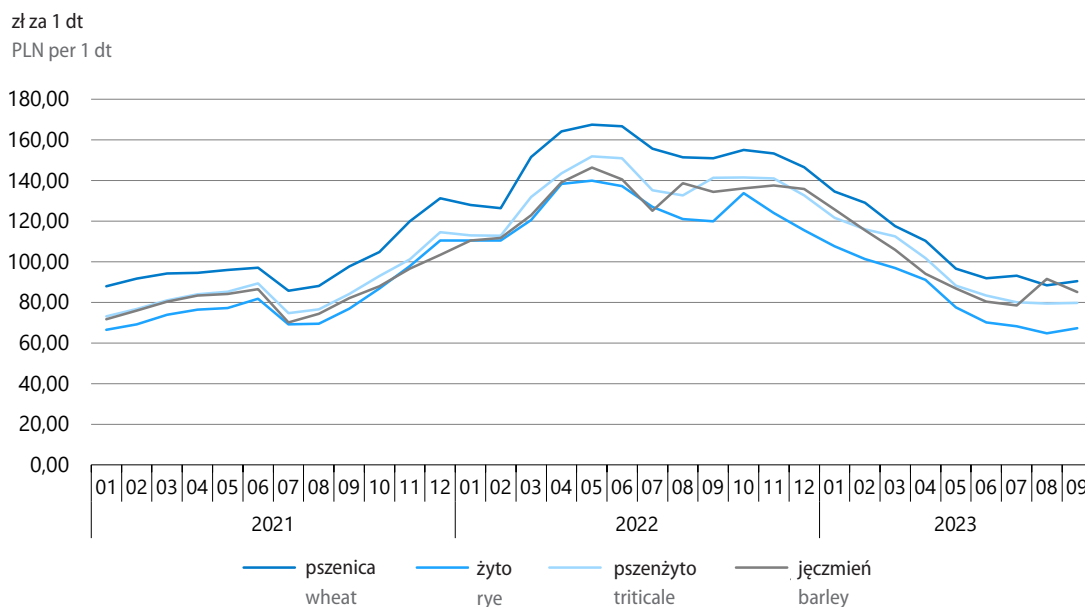
Wyszczególnienie Specification	Ceny w skupie Procurement prices					Ceny na targowiskach Marketplace prices				
	09 2023			01–09 2023		09 2023			01–09 2023	
	w zł in PLN	08 2023=100	09 2022=100	w zł in PLN	01–09 2022=100	w zł in PLN	08 2023=100	09 2022=100	w zł in PLN	01–09 2022=100
Pszenvica za 1 dt ^a Wheat – per dt ^a	90,51	102,3	60,0	102,02	66,6	120,64	95,8	69,8	141,32	85,7
Pszenvczyto za 1 dt ^a Triticale ^a – per dt ^a	79,68	100,3	56,4	90,37	66,2	105,47	97,3	69,9	124,43	88,4
Żyto za 1 dt ^a Rye ^a – per dt ^a	67,29	103,9	56,1	75,95	61,8	94,87	98,2	69,1	112,23	90,8
Jęczmień za 1 dt ^a Barley ^a	85,07	92,9	63,3	87,98	67,8	112,15	96,1	72,1	132,87	91,1
Ziemniaki ^b za 1 dt Potatoes ^b – per dt	71,56	62,9	126,5	101,77	137,6	242,52	93,5	140,0	195,55	126,9

a W skupie bez ziarna siewnego. b Na targowiskach – jadalne późne.

a In procurement without seed. b On marketplaces – late edible.

Skup **zbóż podstawowych** (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) zrealizowany od początku bieżącego sezonu, tj. od lipca do września br., był o 14,9% większy niż rok wcześniej i stanowił 12,2% zbiorów (wobec 6,2% przed rokiem). We wrześniu br. skupiono o 47,1% mniej ziarna niż przed miesiącem, w wyniku ograniczenia dostaw wszystkich podstawowych gatunków zbóż (najbardziej spadły dostawy pszenżyta – o 65,2%). W porównaniu z wrześniem ub. roku skup zbóż wzrósł o 17,8%, w tym najbardziej zwiększyła się podaż pszenicy – o 34,0%, przy spadku dostaw pszenżyta – o 33,3%.

Wykres 10. Przeciętne ceny skupu zbóż
 Chart 10. Average procurement prices of cereal grain

Przeciętne ceny podstawowych gatunków zbóż w okresie trzech kwartałów były niższe niż w analogicznym okresie ub. roku: w skupie największy spadek dotyczył cen żyta (wyniósł 38,2%), a na targowiskach cen pszenicy (14,3%). We wrześniu br. w porównaniu z poprzednim miesiącem ceny skupu większości podstawowych gatunków wzrosły, z wyjątkiem ceny jęczmienia (spadek o 7,1%); na targowiskach ceny podstawowych gatunków zbóż obniżyły się o ok. 2–4%. Ceny zbóż na obu rynkach były nadal dużo niższe niż przed rokiem (w skupie o 36,7%–43,9%, a w obrocie targowiskowym o 27,9%–30,9%).

Skup **ziemniaków** w okresie lipiec–wrzesień br. był o 0,7% większy niż rok wcześniej. We wrześniu br., w czasie zbiorów, skupiono blisko czterokrotnie więcej ziemniaków niż w sierpniu br. oraz o 1,2% więcej niż przed rokiem.

Przeciętne ceny ziemniaków w okresie trzech kwartałów br. były znacznie wyższe niż przed rokiem (w skupie o 37,6%, a na targowiskach o 26,9%). We wrześniu br. ceny tego surowca na obydwu rynkach były niższe niż przed miesiącem (w skupie o 37,1%, a na targowiskach o 6,5%), ale nadal dużo wyższe niż rok wcześniej (odpowiednio o 26,5% oraz o 40,0%).

Skup **żywca rzeźnego** (w wadze poubojowej ciepłej) w okresie styczeń–wrzesień br. był o 3,4% mniejszy niż w analogicznym okresie ub. roku, w wyniku niższych dostaw wszystkich podstawowych gatunków żywca, w tym najbardziej zmniejszyła się podaż żywca wołowego (o 7,8%). We wrześniu br. skup żywca rzeźnego zmniejszył się w porównaniu z poprzednim miesiącem (o 3,6%), ale był większy niż przed rokiem (o 3,3%).

Tablica 16. Skup podstawowych produktów pochodzenia zwierzęcego^a

Table 16. Procurement of major animal products^a

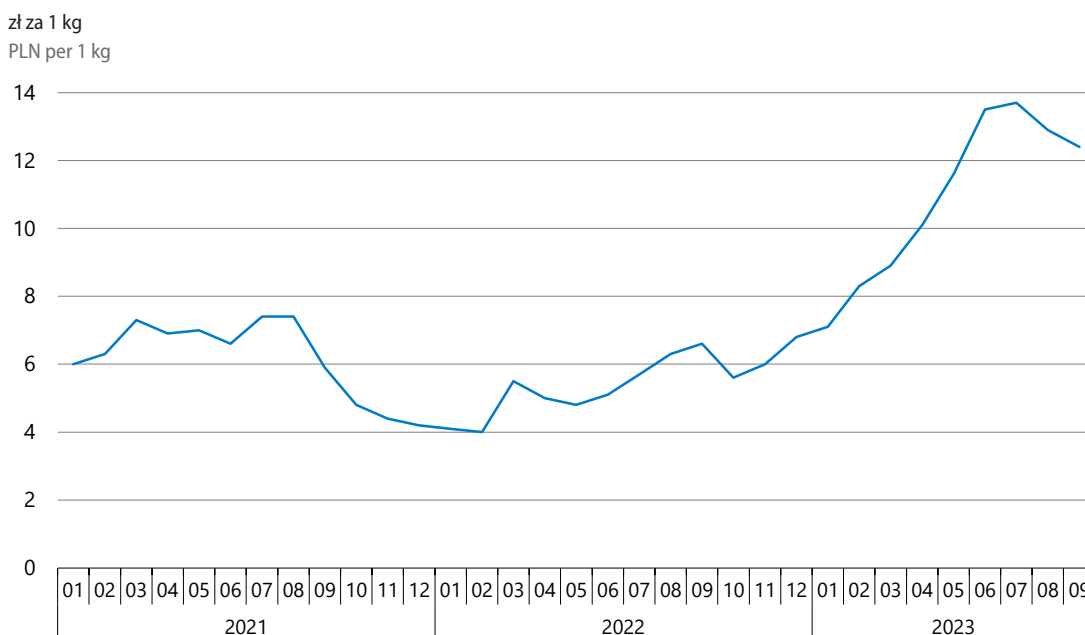
Wyszczególnienie Specification	09 2023			01–09 2023	
	w tys. ton in thousand tonnes	08 2023=100	09 2022=100	w tys. ton in thousand tonnes	01–09 2022=100
Żywiec rzeźny ^b Animals for slaughter ^b	316,0	96,4	103,3	3313,1	96,6
w tym: of which:					
wołowy (z cielęcym) cattle (including calves)	20,4	100,7	106,4	246,9	92,2
wieprzowy pigs	98,4	94,5	96,8	1198,2	96,7
drobiowy poultry	197,0	97,0	106,5	1865,0	97,2
Mleko Milk	1006,1 ^c	95,1	101,5	9591,0 ^c	102,0

a Od lipca do sierpnia br. bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) w wadze poubojowej ciepłej. c W milionach litrów.

a In the period from July to August 2023 without procurement realised by natural persons. b Includes cattle, calves, pigs, sheep, horses and poultry; in terms of meat (including fats) in post-slaughter warm weight. c In million litres.

Wykres 11. Relacja przeciętnych cen skupu żywca wieprzowego do przeciętnych cen żyta w skupie

Chart 11. Price relation of average procurement prices of pigs for slaughter to average marketplace prices of rye

Przeciętne ceny skupu **żywca wieprzowego** w okresie styczeń–wrzesień br., przy zmniejszonych dostawach, były o 33,5% wyższe niż rok wcześniej. We wrześniu br. ceny skupu żywca wieprzowego nieznacznie przekroczyły poziom sprzed miesiąca (o 0,2%) oraz były wyższe niż przed rokiem (o 5,6%). Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen żyta na targowiskach¹ we wrześniu br. poprawiła się do 8,8 (z 8,7 w sierpniu br. oraz 5,8 we wrześniu ub. roku).

Przeciętne ceny skupu **drobiu rzeźnego** w okresie trzech kwartałów br. kształtowały się blisko poziomu sprzed roku (spadek o 0,1%). We wrześniu br. cena skupu żywca drobiowego spadła zarówno w porównaniu z sierpniem br. (o 1,3%), jak i w skali roku (o 15,2%).

Przeciętne ceny **żywca wołowego i młodego bydła rzeźnego** w okresie styczeń–wrzesień br. w skupie były niższe niż przed rokiem (odpowiednio o 2,5% i o 1,6%), a na targowiskach wyższe (żywca wołowego o 10,3%, a młodego bydła rzeźnego o 11,4%). We wrześniu br. na obu rynkach za te gatunki żywca płacono mniej niż przed miesiącem – w skupie odpowiednio o 3,5% oraz 3,3%, a w obrocie targowiskowym o 11,7% oraz o 9,4%. Ceny były również niższe niż we wrześniu ub. roku – w skupie za żywca wołowego płacono o 8,9% mniej, a za młode bydło o 6,9%, podczas gdy na targowiskach odpowiednio o 7,4% oraz o 6,6% mniej.

Tablica 17. Ceny podstawowych produktów pochodzenia zwierzęcego
Table 17. Average prices of major animal products

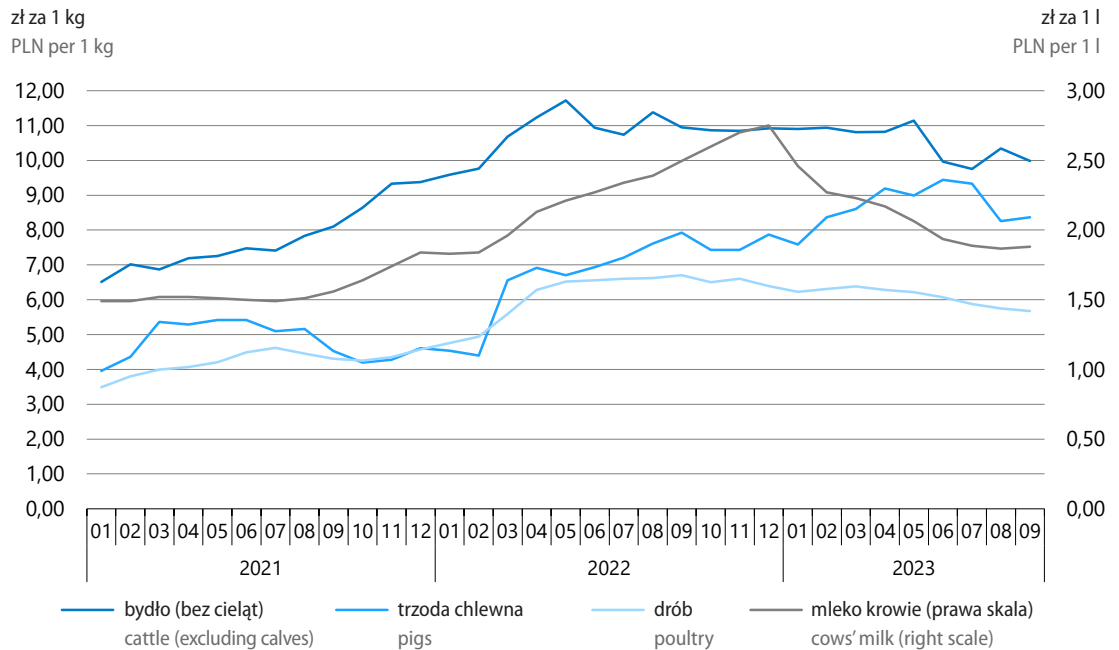
Wyszczególnienie Specification	Ceny w skupie Procurement prices					Ceny na targowiskach Marketplace prices				
	09 2023			01–09 2023		09 2023			01–09 2023	
	w zł in PLN	08 2023=100	09 2022=100	w zł in PLN	01–09 2022=100	w zł in PLN	08 2023=100	09 2022=100	w zł in PLN	01–09 2022=100
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej: Animals for slaughter (in live weight) – per kg:										
w tym: of which:										
wołowy (bez cielęcogo) ^a cattle (excluding calves) ^a	9,98	96,5	91,1	10,52	97,5	9,69	88,3	92,6	10,43	110,3
w tym młode bydło of which young cattle	10,31	96,7	93,1	10,75	98,4	10,40	90,6	93,4	10,98	111,4
wieprzowy pigs	8,37	100,2	105,6	8,67	133,5
drobiowy poultry	5,68	98,7	84,8	6,09	99,9
Mleko za 1 hl Milk per hl	188,38	100,9	75,5	208,37	96,3

a Na targowiskach – średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.
a On marketplaces – average weighted price of cattle for slaughter calculated with the use of structure of procurement quantity of young cattle and cows for slaughter.

¹ Rozpatrując ceny obu produktów w skupie, relacja cen żywca wieprzowego do cen żyta we wrześniu br. wyniosła 12,4 (wobec 12,9 w sierpniu br. oraz 6,6 we wrześniu ub. roku).

Wykres 12. Przeciętne ceny skupu żywca i mleka

Chart 12. Average procurement prices of animals for slaughter and of milk

Przy zwiększonych dostawach (o 2,0%), w okresie styczeń-wrzesień br. przeciętne ceny skupu **mleka** były o 3,7% niższe niż rok wcześniej. We wrześniu br. do skupu dostarczono mniej mleka niż przed miesiącem (o 4,9%), ale więcej niż przed rokiem (o 1,5%). Za ten surowiec w skupie płacono nieco więcej (o 0,9%) niż w sierpniu br., ale nadal dużo mniej (o 24,5%) niż przed rokiem.

W 3 kwartale br. **relacje cen** detalicznych większości prezentowanych środków produkcji do cen skupu podstawowych produktów rolnych pogorszyły się w porównaniu z poprzednim kwartałem. Poprawiły się natomiast m.in. relacje cen saletry amonowej w odniesieniu do cen skupu większości prezentowanych produktów pochodzenia zwierzęcego oraz pszenicy.

Tablica 18. Relacje cen detalicznych wybranych środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu podstawowych produktów rolnych

Table 18. Relations between retail prices of selected means of production for agriculture and procurement prices of major agricultural products

Wyszczególnienie Specification	Lata/ Kwartały Years/ Quarters	Ceny środków produkcji wyrażone w: Prices of production goods expressed in:					hl mleka hl of cows' milk
		dt decitonnes				żywca slaughter	
		pszenicy wheat	żyta rye	wieprzowego pigs	wołowego cattle		
Ciągnik rolniczy – szt. Farm tractor – per unit	2022	2151	2673	496	315	1427	
	01–03	2221	2729	597	307	1643	
	04–06	1974	2371	479	291	1487	
	07–09	2189	2737	439	302	1387	
	10–12	2249	2691	451	314	1271	
	2023						
	01–03	2776	3438	424	321	1506	
	04–07	3619	4552	388	335	1735	
	07–09	3955	5390	410	354	1892	
Saletra amonowa – 1 dt Ammonium nitrate – per decitonne	2022	2,6	3,3	0,61	0,39	1,7	
	01–03	2,3	2,8	0,62	0,32	1,7	
	04–06	2,5	3,0	0,60	0,37	1,9	
	07–09	2,9	3,6	0,58	0,40	1,8	
	10–12	2,9	3,4	0,58	0,40	1,6	
	2023						
	01–03	3,0	3,8	0,47	0,35	1,7	
	04–07	3,0	3,8	0,33	0,28	1,5	
	07–09	2,8	3,9	0,29	0,25	1,4	
Mieszanka paszowa dla tuczników – 1 dt Compound feedingstuffs – per decitonne	2022	1,5	1,9	0,35	0,22	1,0	
	01–03	1,4	1,8	0,39	0,20	1,1	
	04–06	1,4	1,7	0,34	0,20	1,0	
	07–09	1,6	2,0	0,32	0,22	1,0	
	10–12	1,6	2,0	0,33	0,23	0,93	
	2023						
	01–03	2,0	2,5	0,31	0,23	1,1	
	04–07	2,6	3,2	0,28	0,24	1,2	
	07–09	2,8	3,8	0,29	0,25	1,3	
Olej napędowy – 1 hl Diesel oil – per hectolitre	2022	4,7	5,9	1,1	0,69	3,1	
	01–03	4,4	5,4	1,2	0,61	3,3	
	04–06	4,5	5,4	1,1	0,66	3,4	
	07–09	4,9	6,1	0,99	0,68	3,1	
	10–12	5,2	6,2	1,0	0,72	2,9	
	2023						
	01–03	5,9	7,3	0,91	0,69	3,2	
	04–07	6,5	8,2	0,70	0,60	3,1	
	07–09	7,1	9,7	0,74	0,64	3,4	

 Więcej danych w [Biuletynie Statystycznym](#), w tym:

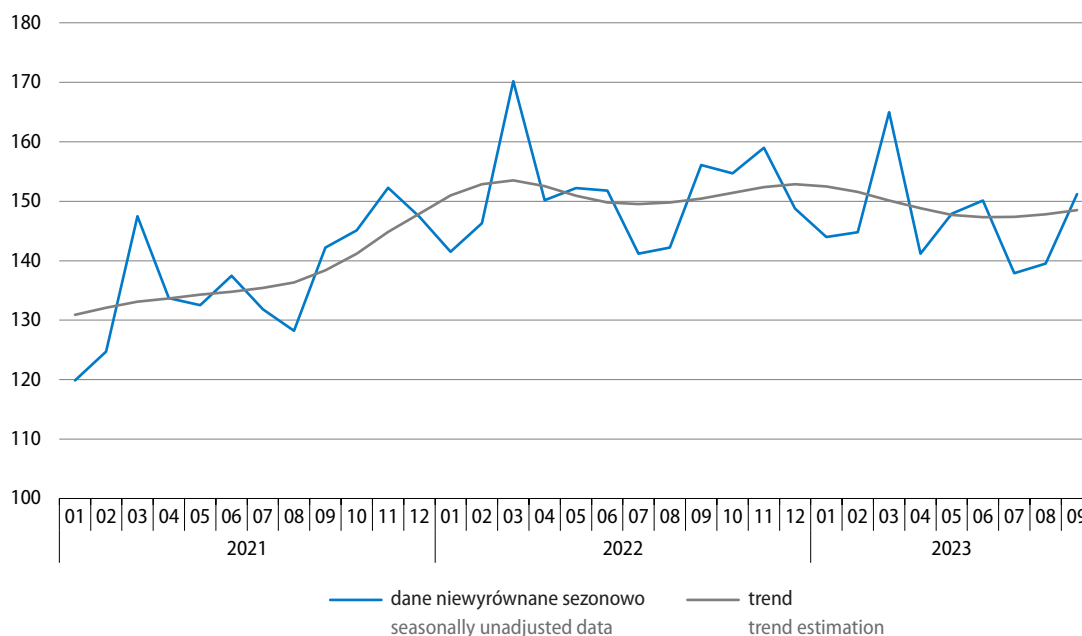
TABL. 1. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI
TABL. 37. PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH
TABL. 38. PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH
TABL. 39. RELACJE CEN W ROLNICTWIE
TABL. 45. SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH

Przemysł Industy

Produkcja sprzedana przemysłu¹ w okresie styczeń–wrzesień br. była niższa niż w analogicznym okresie ub. roku. Sprzedaż kształtowała się poniżej poziomu sprzed roku we wszystkich trzech kwartałach br., w tym w 3 kwartale jej spadek był zbliżony do notowanego w 2 kwartale. We wrześniu br., podobnie jak w poprzednich miesiącach, produkcja sprzedana była niższa niż przed rokiem.

Wykres 13. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe) przeciętna miesięczna 2015=100

Chart 13. Sold production of industry (constant prices)
monthly average of 2015=100

W okresie trzech kwartałów br. spadek produkcji sprzedanej przemysłu w stosunku do analogicznego okresu ub. roku wyniósł 1,9% (wobec odpowiednio wzrostu o 12,3% rok wcześniej). W 1 kwartale br. sprzedaż obniżyła się w ujęciu rocznym o 0,6%, w 2 kwartale – o 2,7%, a w 3 kwartale – o 2,4% (w poprzednim roku we wszystkich kwartałach obserwowano jej wzrost w skali roku, który stopniowo słabł w kolejnych okresach i w 3 kwartale wyniósł 9,7%).

Niższa niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku była produkcja sprzedana we wszystkich sekcjach przemysłu, w tym najbardziej obniżyła się w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 10,2% oraz w górnictwie i wydobywaniu – o 7,3% (przed rokiem w obu tych sekcjach notowano wysoki wzrost). W dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji spadek wyniósł 1,7%, a przetwórstwie przemysłowym, tj. głównej sekcji przemysłu – 1,0%.

Spośród **głównych grupowań przemysłowych**, w trzech – produkcja sprzedana była niższa niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku, a w dwóch – wyższa (po wzroście we wszystkich grupowaniach rok wcześniej). Obniżyła się sprzedaż w produkcji dóbr związanych z energią – o 10,4% (w tym grupowaniu przed rokiem wzrost był najwyższy), konsumpcyjnych trwałych – o 9,7% i zaopatrzeniowych – o 6,4%. Wyższa niż przed rokiem była natomiast sprzedaż w produkcji dóbr inwestycyjnych – o 11,1% oraz, w niewielkim stopniu, konsumpcyjnych nietrwałych – o 0,7%.

¹ W cenach stałych; w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Wydajność pracy w przemyśle mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego w okresie styczeń–wrzesień br. była o 1,3% niższa niż w analogicznym okresie ub. roku, przy niewielkim zmniejszeniu przeciętnego zatrudnienia (o 0,6%) oraz wzroście przeciętnego miesięcznego nominalnego wynagrodzenia brutto o 11,7%.

Tablica 19. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe)

Table 19. Sold production of industry (constant prices)

Wyszczególnienie Specification	Niewyrównana sezonowo Seasonally unadjusted		Wyrównana sezonowo Seasonally adjusted
	01–09 2023	09 2023	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year =100		
Ogółem Total	98,1	96,9	99,1
Według sekcji By sections			
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	92,7	99,4	102,0
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	99,0	96,3	97,9
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę Electricity, gas, steam and air conditioning supply	89,8	103,7	104,3
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	98,3	99,1	100,2
Według głównych grupowań przemysłowych By main industrial groupings			
Dobra zaopatrzeniowe Intermediate goods	93,6	93,1	95,2
Dobra inwestycyjne Capital goods	111,1	99,7	103,2
Dobra konsumpcyjne trwałe Durable consumer goods	90,3	91,0	92,9
Dobra konsumpcyjne nietrwałe Non-durable consumer goods	100,7	99,6	101,6
Dobra związane z energią Energy	89,6	99,9	101,1

We wrześniu br. produkcja sprzedana przemysłu była o 3,1% niższa niż przed rokiem (wobec spadku o 1,9% w sierpniu br. oraz wzrostu o 9,8% we wrześniu ub. roku). **Po wyeliminowaniu wpływu czynników sezonowych** produkcja we wrześniu br. była o 0,9% wyższa niż w poprzednim miesiącu, a w skali roku obniżyła się o 0,9%.

Produkcja sprzedana obniżyła się w porównaniu z wrześniem ub. roku w większości sekcji przemysłu: w przetwórstwie przemysłowym o 3,7%, w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji o 0,9%, a w górnictwie i wydobywaniu o 0,6%. Jedynie w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę sprzedaż wzrosła w skali roku – o 3,7% (po spadku przed rokiem).

Niższa niż we wrześniu ub. roku była sprzedaż we wszystkich głównych grupowaniach przemysłowych, w tym najgłębsze jej spadki notowano w produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałych – o 9,0% oraz zaopatrzeniowych – o 6,9%. W niewielkim stopniu obniżyła się natomiast sprzedaż w produkcji dóbr konsumpcyjnych nietrwałych – o 0,4%, inwestycyjnych – o 0,3% oraz związanych z energią – o 0,1%.

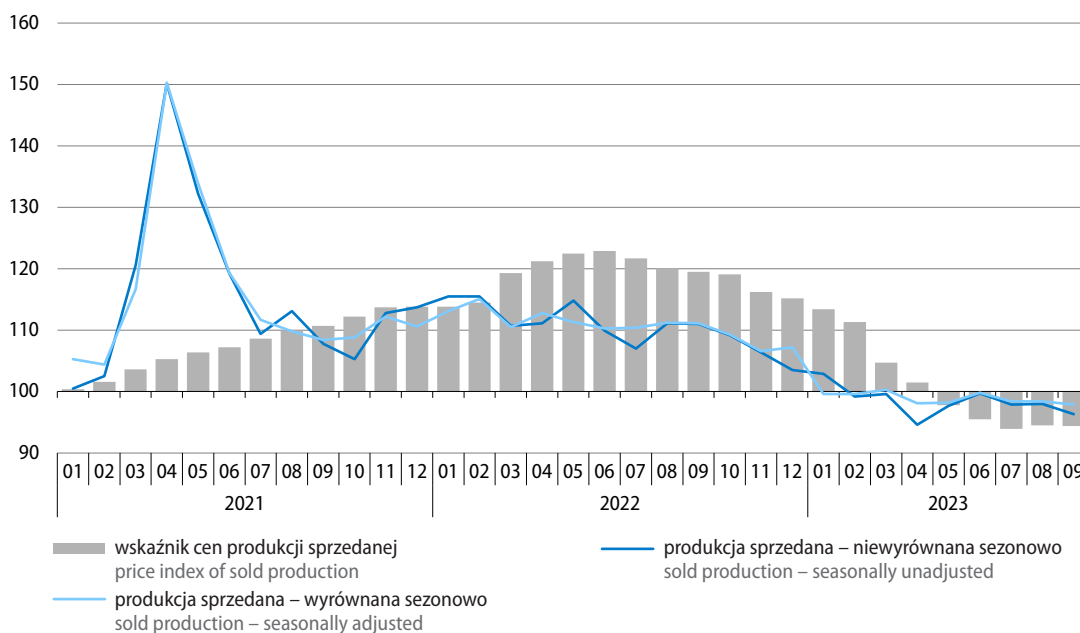
Tablica 20. Dynamika (w cenach stałych) produkcji sprzedanej przemysłu (kwartały)

Table 20. Indices (at constant prices) of sold production of industry (quarters)

Wyszczególnienie Specification	2022				2023		
	01–03	04–06	07–09	10–12	01–03	04–06	07–09
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100						
Przemysł Industry	116,0	111,3	109,7	104,6	99,4	97,3	97,6
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	125,5	124,2	111,1	95,1	98,2	84,8	95,8
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	113,5	110,9	110,9	107,6	100,8	98,6	97,7
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę electricity, gas, steam and air conditioning supply	141,1	115,0	95,2	81,6	88,4	85,4	97,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja water supply; sewerage, waste management and remediation activities	109,9	106,7	106,4	101,2	96,7	99,8	98,3

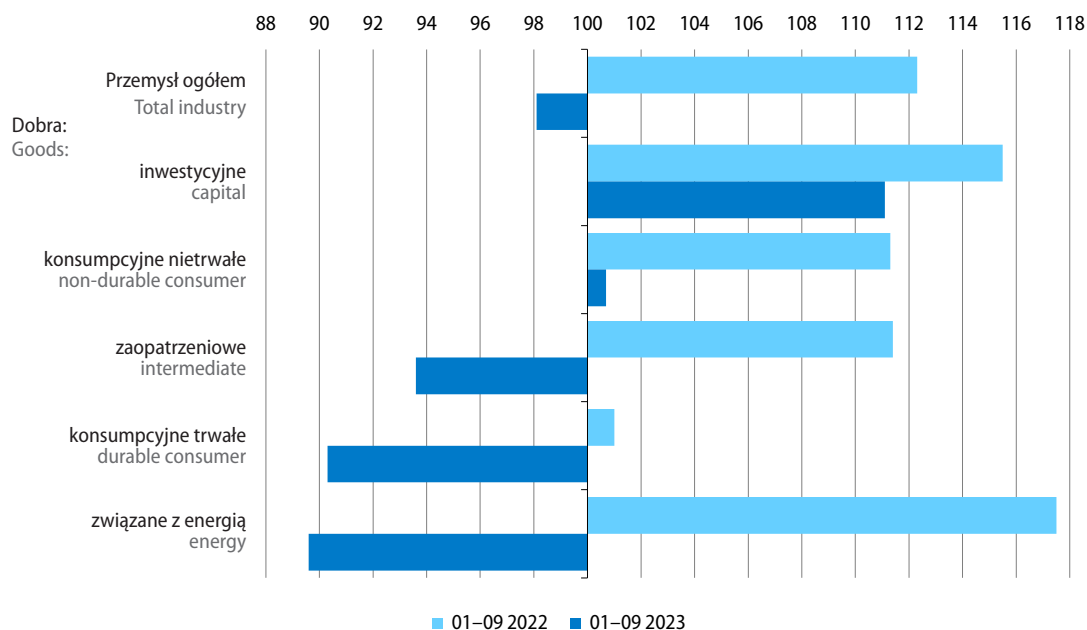
Wykres 14. Produkcja sprzedana (ceny stałe) i wskaźnik cen w przetwórstwie przemysłowym
analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 14. Sold production (constant prices) and price index in manufacturing
corresponding period of previous year=100

Wykres 15. Produkcja sprzedana przemysłu według głównych grupowań przemysłowych (ceny stałe)
analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 15. Sold production of industry by main industrial groupings (constant prices)
corresponding period of previous year=100

W okresie styczeń–wrzesień br. produkcja sprzedana była niższa niż przed rokiem w 22 (spośród 34) działach przemysłu, których sprzedaż stanowiła ok. 75% produkcji sprzedanej przemysłu ogółem. Głęboki jej spadek zaobserwowano m.in. w przedsiębiorstwach specjalizujących się w wydobywaniu węgla kamiennego i brunatnego (o 19,0%), a także w produkcji:

- wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny – o 16,1% (w tym wyrobów tartacznych – o 24,5%);
- chemikaliów i wyrobów chemicznych – o 15,0% (m.in. podstawowych chemikaliów, nawozów i związków azotowych, tworzyw sztucznych i kauczuku syntetycznego w formach podstawowych – o 25,2%);
- metali – o 14,5% (m.in. surówki, żelazostopów, żeliwa i stali oraz wyrobów hutniczych – o 26,1%);
- papieru i wyrobów z papieru – o 11,8% (w tym masy włóknistej, papieru i tektury – o 14,6%);
- wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – o 11,5% (m.in. wyrobów z betonu, cementu i gipsu – o 21,5%);
- mebli – o 8,7%.

Produkcję sprzedaną znacznie wyższą niż w okresie trzech kwartałów ub. roku notowano natomiast m.in. w podmiotach zajmujących się głównie naprawą, konserwacją i instalowaniem maszyn i urządzeń (o 17,8%), jak również produkcją:

- pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 17,2% (w tym pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli – o 31,7%);
- odzieży – o 9,2% (w tym odzieży z wyłączeniem wyrobów futrzarskich – o 13,1%);
- urządzeń elektrycznych – o 9,0% (m.in. elektrycznych silników, prądnic, transformatorów, aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej – o 19,5%).

Sprzedaż w produkcji artykułów spożywczych (mająca ok. 16% udziału w produkcji sprzedanej przemysłu ogółem) była nieznacznie niższa niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku – o 0,5% (przed rokiem wzrosła o 10,9%). Spadek sprzedaży notowano w czterech spośród dziewięciu grup zaliczanych do tego działu przemysłu, w tym najgłębszy – w produkcji olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego (o 11,0%) oraz gotowych pasz i karmy dla zwierząt (o 7,2%). W pozostałych grupach sprzedaż zwiększyła się w skali roku, w tym najbardziej w przetwarzaniu i konserwowaniu mięsa oraz produkcji wyrobów z mięsa (o 2,7%).

Tablica 21. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu
Table 21. Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of sold production of industry

Wyszczególnienie Specification	2023		2022		2023	
	09	01–09	09	01–09		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100				struktura w % structure in %	
Przemysł Industry	96,9	98,1	109,8	112,3	100,0	100,0
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	99,4	92,7	108,6	120,1	3,4	3,5
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	96,3	99,0	111,0	111,7	85,1	82,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę electricity, gas, steam and air conditioning supply	103,7	89,8	96,8	118,4	9,2	11,4
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja water supply; sewerage, waste management and remediation activities	99,1	98,3	102,6	107,6	2,3	2,3
Z przemysłu ogółem – działy: From total industry – divisions:						
wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego mining of coal and lignite	96,2	81,0	108,4	134,2	1,6	1,7
produkcja artykułów spożywczych manufacture of food products	98,7	99,5	107,9	110,9	15,5	16,3
produkcja napojów manufacture of beverages	106,9	98,0	109,9	111,7	1,2	1,3
produkcja odzieży manufacture of wearing apparel	102,8	109,2	95,5	105,8	0,3	0,4
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny manufacture of products of wood, cork, straw and wicker	88,5	83,9	98,1	111,0	2,9	2,4
produkcja papieru i wyrobów z papieru manufacture of paper and paper products	85,9	88,2	104,4	110,9	3,1	2,7
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych manufacture of chemicals and chemical products	106,6	85,0	89,4	115,1	5,2	4,1
produkcja wyrobów farmaceutycznych manufacture of pharmaceutical products	106,5	105,8	102,4	118,0	0,7	0,7
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych manufacture of rubber and plastic products	99,1	97,0	108,8	109,4	6,3	5,9
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych manufacture of other non-metallic mineral products	90,0	88,5	102,9	108,9	3,8	3,6

Tablica 21. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu (dok.)
 Table 21. Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of sold production of industry (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2023		2022		2023	
	09	01–09	09	01–09		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100				struktura w % structure in %	
produkcja metali manufacture of basic metals	84,3	85,5	103,3	109,2	4,4	3,3
produkcja wyrobów z metali manufacture of metal products	98,4	97,8	112,8	118,7	7,8	7,5
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych manufacture of computer, electronic and optical products	89,6	96,4	110,0	105,7	2,4	2,3
produkcja urządzeń elektrycznych manufacture of electrical equipment	85,0	109,0	118,6	104,7	5,0	5,8
produkcja maszyn i urządzeń manufacture of machinery and equipment n.e.c.	98,9	107,9	125,3	122,7	2,7	2,9
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep manufacture of motor vehicles, trailers and semitrailers	101,0	117,2	146,5	111,4	7,9	9,5
produkcja pozostałego sprzętu transportowego manufacture of other transport equipment	98,1	102,8	119,4	119,9	1,4	1,4
produkcja mebli manufacture of furniture	95,9	91,3	93,2	104,1	2,6	2,4

Z objętych badaniem produkcji 462 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych**², prezentacja danych za okres styczeń–wrzesień br. możliwa jest dla 452³. Spośród nich, dla 319 notowano produkcję mniejszą niż w okresie trzech kwartałów ub. roku. Wytworzono m.in. znacznie mniej: nawozów mineralnych lub chemicznych fosforowych, rowerów, węgla brunatnego, win owocowych, komputerów, farb i lakierów, etylenu, pestycydów i innych środków agrochemicznych, zmywarek do naczyń, nawozów mineralnych lub chemicznych azotowych, stali surowej, obuwia, odbiorników telewizyjnych, kuchni elektrycznych łącznie z gazowo-elektrycznymi, tarcicy liściastej, odkurzaczy i tworzyw sztucznych.

Większa niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku była natomiast produkcja 132 wyrobów i grup wyrobów przemysłowych. Wytworzono m.in. znacznie więcej: samochodów ciężarowych i ciągników drogowych do ciągnięcia naczep, olejów opałowych, samochodów osobowych, silników spalinowych do pojazdów mechanicznych, akumulatorów kwasowo-ołowiowych do pojazdów samochodowych, benzyny silnikowej oraz wódki czystej.

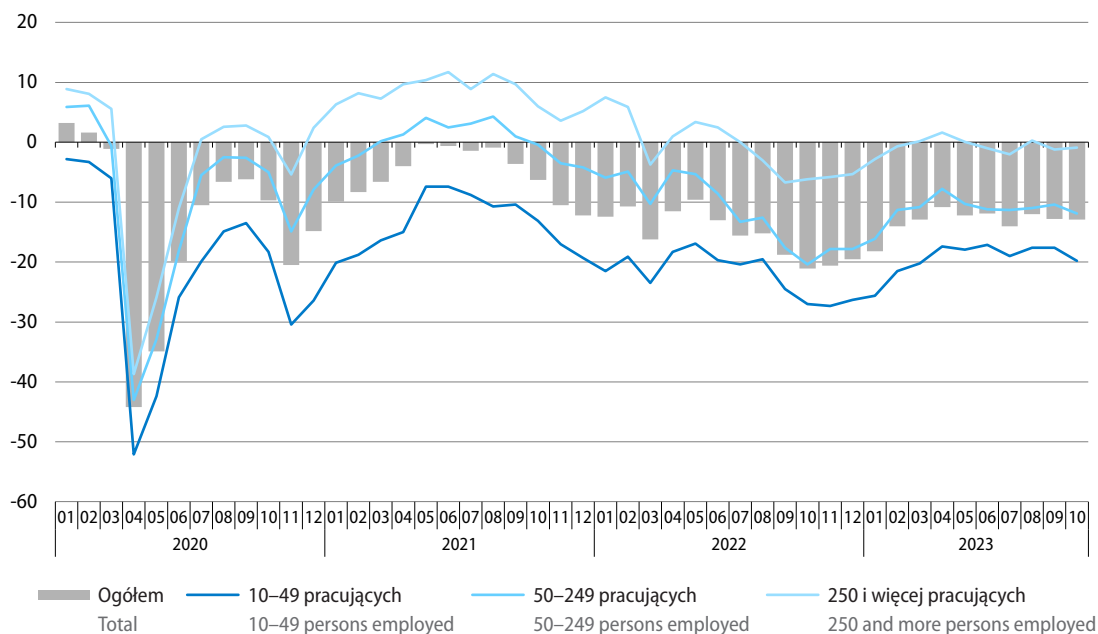
Wartość **nowych zamówień**⁴ otrzymanych przez badane przedsiębiorstwa przetwórstwa przemysłowego we wrześniu br. była o 22,8% mniejsza niż w analogicznym miesiącu ub. roku, w tym dla zamówień na eksport obniżyła się o 14,5% (wobec znacznego wzrostu nowych zamówień ogółem i na eksport rok wcześniej). Niższe niż przed rokiem były nowe zamówienia w większości badanych działów, w tym o ponad połowę obniżyła się ich wartość w produkcji wyrobów z metali, o ok. 40% – w produkcji odzieży, a o ok. 32% – w produkcji urządzeń elektrycznych. Znaczny spadek nowych zamówień notowano także m.in. w produkcji papieru i wyrobów z papieru oraz metali (po ok. 25%). Nieco wyższe niż we wrześniu ub. roku były natomiast nowe zamówienia m.in. w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o ok. 3%.

2 W ujęciu ilościowym; dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 50 i więcej osób.

3 W związku z brakiem danych o produkcji niektórych wyrobów od części badanych podmiotów.

4 W cenach bieżących; dane dotyczą wybranych działów przetwórstwa przemysłowego (podmioty gospodarcze o liczbie pracujących 50 i więcej osób oraz ok. 10% próba podmiotów o liczbie pracujących od 10 do 49 osób).

Wykres 16. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w przetwórstwie przemysłowym
 Chart 16. General business climate indicators in manufacturing

W październiku br. **ogólny klimat koniunktury** w przetwórstwie przemysłowym jest oceniany podobnie negatywnie jak w poprzednim miesiącu. Utrzymują się niekorzystne diagnozy portfela zamówień i produkcji, nieco mniej negatywne niż we wrześniu br. są natomiast oceny bieżącej sytuacji finansowej przedsiębiorstw. Przewidywania dotyczące portfela zamówień i produkcji są pesymistyczne, gorsze niż przed miesiącem, a prognozy sytuacji finansowej przedsiębiorstw – podobnie niekorzystne jak we wrześniu br. Firmy podtrzymują możliwość redukcji zatrudnienia oraz spodziewają się wzrostu cen sprzedaży produktów przemysłowych.

Wśród barier działalności przedsiębiorcy nadal najczęściej wymieniają koszty zatrudnienia, niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej i wysokie obciążenia na rzecz budżetu. W porównaniu ze wskazaniami sprzed roku m.in. zmniejszyło się znaczenie niedoboru surowców, materiałów i półfabrykatów (z przyczyn pozafinansowych) oraz niepewności ogólnej sytuacji gospodarczej, natomiast wzrosła uciążliwość kosztów zatrudnienia, niedostatecznego popytu na rynku zagranicznym i niedoboru wykwalifikowanych pracowników.

Podobnie jak przed miesiącem, w opinii przedsiębiorstw w przetwórstwie przemysłowym stan zapasów wyrobów gotowych jest nadmierny w stosunku do zapotrzebowania. Znaczny ich nadmiar nadal zgłaszają m.in. producenci wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, papieru i wyrobów z papieru, urządzeń elektrycznych oraz wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny. Niedobór zapasów wyrobów sygnalizują natomiast m.in. podmioty specjalizujące się w produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych oraz w naprawie, konserwacji i instalowaniu maszyn i urządzeń.

Firmy oceniają wykorzystanie mocy produkcyjnych w przetwórstwie przemysłowym na 78%, tj. podobnie jak przed kwartałem i przed rokiem. Mniejsze niż rok temu wykorzystanie mocy produkcyjnych zgłaszane jest m.in. w produkcji urządzeń elektrycznych, wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych i wyrobów z metali, natomiast większe – m.in. w naprawie, konserwacji i instalowaniu maszyn i urządzeń.

Przewidywania przedsiębiorstw dotyczące kształtowania się w najbliższym okresie **cen usług, materiałów i surowców** są nieco ostrożniejsze niż trzy miesiące wcześniej. Przy podobnym odsetku spodziewających się spowolnienia wzrostu (46%) lub stabilizacji (36%) tych cen, nieco więcej firm obawia się przyspieszenia tempa ich wzrostu (13% wobec 10%). Zmalał natomiast odsetek podmiotów przewidujących spadek tych cen (do 4% z 8%). Przedsiębiorcy nadal wskazują, że na wzrost **kosztów funkcjonowania ich firm** w najbliższym czasie oddziaływać będą głównie ceny energii i paliw, koszty zatrudnienia oraz ceny komponentów i usług. Mniej podmiotów niż przed trzema miesiącami przewiduje, że zmiany w **warunkach finansowania** spowodują odłożenie przez nie decyzji inwestycyjnych (26% wobec 34%) lub zmniejszenie zatrudnienia (25% wobec 27%). Podobny pozostaje natomiast odsetek firm obawiających się z powodu tych zmian konieczności ograniczenia produkcji lub sprzedaży (20%).

Obawy przedsiębiorstw przed negatywnym wpływem **wojny w Ukrainie** na ich działalność utrzymują się na poziomie podobnym jak przed miesiącem. Nadal zdaniem większości firm (86%) negatywne skutki tego konfliktu będą dla nich nieodczuwalne lub niewielkie. Podobny jak miesiąc wcześniej pozostaje też odsetek podmiotów obawiających się jego konsekwencji poważnych (12%) lub zagrażających stabilności firmy (2%). Wśród doświadczonych negatywnych skutków wojny wciąż najczęściej wymieniane są wzrost kosztów, zakłócenia w łańcuchu dostaw oraz spadek sprzedaży (przychodów). Zbliżony do notowanego przed miesiącem jest odsetek przedsiębiorstw zgłaszających związany z wojną odpływ lub napływ pracowników pochodzących z Ukrainy (po 30%), przy czym nadal zdecydowana większość z nich ocenia, że były to fluktuacje nieznaczne (poważny odpływ i napływ ukraińskich pracowników wskazało po 1% firm).

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym**, w tym:

TABL. 1. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI

TABL. 48. PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG GŁÓWNYCH GRUPOWAŃ PRZEMYSŁOWYCH

TABL. 49. INDEKS PRODUKCJI SPRZEDANEJ PRZEMYSŁU

TABL. 50. SPRZEDAŻ PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ

TABL. 64. WSKAŹNIKI KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ

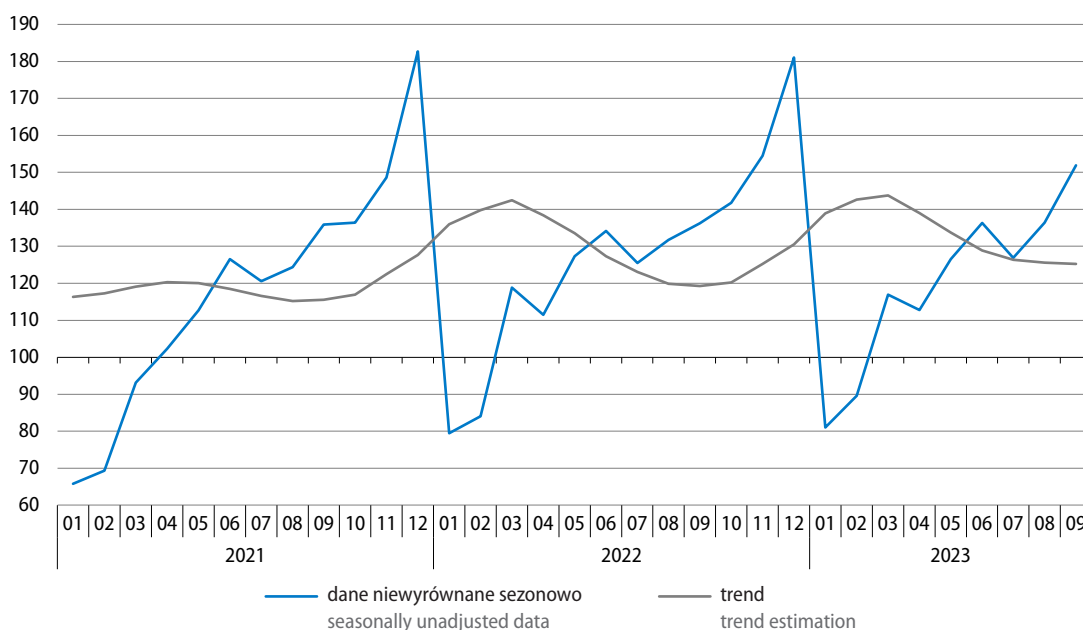
Budownictwo Construction

W okresie styczeń–wrzesień br. **produkcja budowlano-montażowa**¹ zrealizowana na terenie kraju była wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku (wzrost był niższy od notowanego w 1 kwartale i w 1 półroczu br.). We wrześniu br. produkcja wzrosła w skali roku w znacznie większym stopniu niż w poprzednich miesiącach.

Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana w okresie trzech kwartałów była o 2,3% wyższa niż rok wcześniej (wobec wzrostu o 3,8% w 1 półroczu br. oraz o 8,9% w okresie styczeń–wrzesień ub. roku). Zwiększyła się produkcja w podmiotach zajmujących się głównie budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 10,5% oraz robotami budowlanymi specjalistycznymi – o 3,9%. Niższa niż przed rokiem była ona natomiast w przedsiębiorstwach specjalizujących się w budowie budynków – o 8,1%. Znacznie wzrosła sprzedaż robót inwestycyjnych (o 25,1%), a znacznie spadła – remontowych (o 28,5%).

Wykres 17. Produkcja budowlano-montażowa (ceny stałe)
przeciętna miesięczna 2015=100

Chart 17. Construction and assembly production (constant prices)
monthly average of 2015=100

We wrześniu br. produkcja budowlano-montażowa zwiększyła się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 11,5% (wobec wzrostu o 3,5% w sierpniu br. oraz o 0,2% we wrześniu ub. roku). **Po wyeliminowaniu wpływu czynników sezonowych** produkcja we wrześniu br. była o 3,7% wyższa niż w poprzednim miesiącu, a jej wzrost w skali roku wyniósł 15,2%.

Wzrost produkcji w porównaniu z wrześniem ub. roku notowano we wszystkich działach budownictwa. W podmiotach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej wyniósł on 17,9%, w przedsiębiorstwach zajmujących się głównie robotami budowlanymi specjalistycznymi – 10,0%, a w jednostkach specjalizujących się w budowie budynków – 3,9%. Dużo wyższa niż we wrześniu ub. roku była sprzedaż robót o charakterze inwestycyjnym (o 36,8%), natomiast znacznie spadła sprzedaż robót remontowych (o 23,7%).

¹ W cenach stałych; w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 22. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej
 Table 22. Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of construction and assembly production

Wyszczególnienie Specification	2022				2023				2022	2023
	09	01-03	01-06	01-09	09	01-03	01-06	01-09		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100								struktura w % structure in %	
Ogółem Total	100,2	123,3	112,0	108,9	111,5	103,5	103,8	102,3	100,0	100,0
roboty budowlane o charakterze: construction work with:										
inwestycyjnym investment character	95,5	116,5	106,5	104,0	136,8	108,5	115,3	125,1	57,5	70,3
remontowym restoration character	107,7	134,1	120,6	116,3	76,3	96,6	88,1	71,5	42,5	29,7
Budowa budynków Construction of buildings	108,7	139,0	124,6	120,3	103,9	93,6	94,7	91,9	31,7	35,4
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej Civil engineering	97,7	114,1	105,8	102,9	117,9	113,7	110,8	110,5	41,9	38,4
Roboty budowlane specjalistyczne Specialised construction activities	95,0	116,3	105,9	104,7	110,0	105,2	106,6	103,9	26,4	26,2

W okresie styczeń–wrzesień br. wśród podmiotów specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej najbardziej wzrosła w skali roku produkcja budowlano-montażowa w przedsiębiorstwach zajmujących się głównie budową rurociągów, linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych – o 21,6%; zwiększyła się ona także w grupie o przeważającym udziale w produkcji działu, tj. w jednostkach specjalizujących się w budowie dróg kołowych i szynowych – o 9,3%. Obniżyła się natomiast produkcja w podmiotach zajmujących się głównie budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 9,9%.

W dziale robót budowlanych specjalistycznych wyższa niż rok wcześniej była produkcja w podmiotach specjalizujących się w robotach budowlanych wykończeniowych – o 9,4%, wykonywaniu instalacji elektrycznych, wodnokanalizacyjnych i pozostałych instalacji budowlanych (grupa o największym udziale w produkcji działu) – o 5,7% oraz pozostałych specjalistycznych robotach budowlanych – o 2,8%. Obniżyła się ona natomiast w jednostkach zajmujących się głównie rozbiórką i przygotowaniem terenu pod budowę – o 7,7%.

Wśród przedsiębiorstw specjalizujących się w budowie budynków produkcja znacznie obniżyła się w podstawowej grupie działu, tj. w podmiotach zajmujących się głównie wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych – o 13,0%. Znacznie wzrosła ona natomiast w jednostkach specjalizujących się w realizacji projektów związanych ze wznoszeniem budynków – o 28,9%.

Tablica 23. Struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych

Table 23. Structure (at current prices) of construction and assembly production by types of constructions

Rodzaje obiektów Types of constructions	Struktura w % Structure in %	
	01-09 2022	01-09 2023
Ogółem Grand total	100,0	100,0
Budynki razem Buildings total	52,8	48,5
Budynki mieszkalne Residential buildings	20,7	16,4
w tym: of which:		
mieszkalne jednorodzinne one-dwelling buildings	5,0	3,3
o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe two- and more dwelling buildings	15,2	12,5
Budynki niemieszkalne Non-residential buildings	32,1	32,1
w tym: of which:		
biurowe office buildings	2,6	2,4
handlowo-usługowe wholesale and retail trade buildings	7,9	7,0
przemysłowe i magazynowe industrial buildings and warehouses	13,7	13,1
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej buildings for public entertainment, education, hospital or institutional care and sports halls	5,7	7,4
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej Civil engineering works	47,2	51,5
w tym: of which:		
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe highways, streets and roads	17,4	20,0
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych railways, suspension and elevated railways	5,7	5,2
mosty, wiadukty i estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne bridges, elevated highways, tunnels and subways	2,8	2,4
budowle wodne harbours, waterways, dams and other waterworks	1,5	1,3
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe long-distance pipelines, communication and electricity lines	6,5	7,6
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze local pipelines and cables	6,9	7,2
w tym oczyszczalnie wód i ścieków of which waste water treatment plants	1,3	1,8
kompleksowe budowle na terenach przemysłowych complex constructions on industrial sites	4,1	5,5
budowle sportowe i rekreacyjne sport and recreation constructions	0,7	1,3

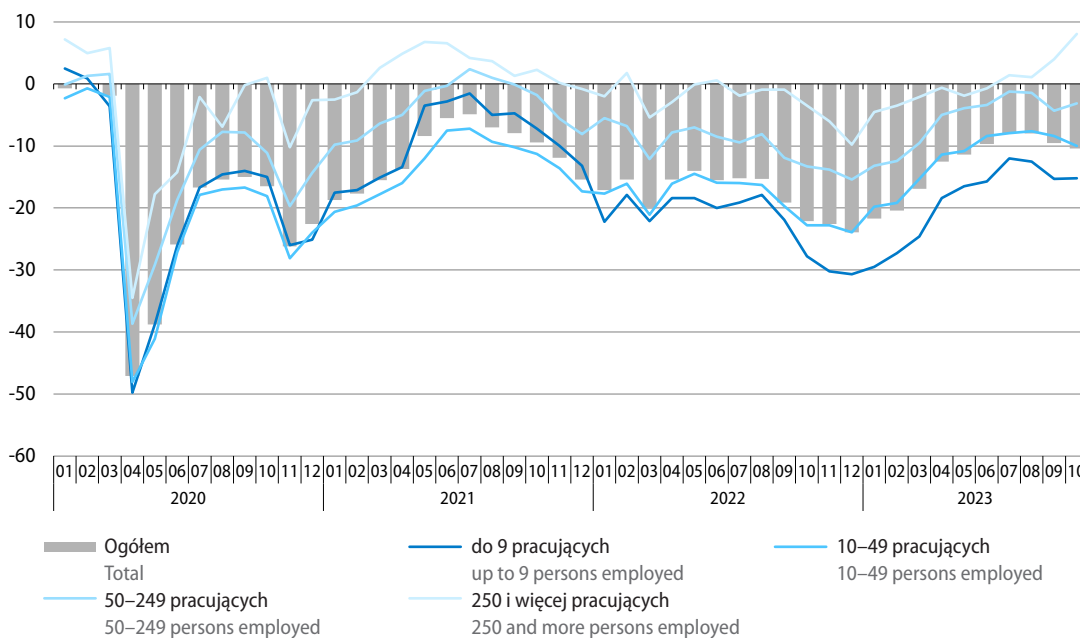
W strukturze produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w okresie styczeń–wrzesień br. **według rodzajów obiektów budowlanych**² obniżył się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku udział budynków – o 4,3 p.proc. do 48,5%, przy odpowiednim wzroście udziału obiektów inżynierii lądowej i wodnej – do 51,5%.

Niższy niż przed rokiem był udział w produkcji ogółem budynków mieszkalnych, który spadł o 4,3 p.proc. do 16,4% (w tym zmniejszył się zarówno udział budynków o dwóch mieszkaniach i wielomieszkańczych – o 2,7 p.proc., jak i jednorodzinnych – o 1,7 p.proc.). Łączny udział budynków niemieszkalnych w produkcji ogółem był podobny jak przed rokiem i wyniósł 32,1%, w tym udział niektórych ich kategorii wzrósł (m.in. ogólnodostępnych obiektów kulturalnych, budynków o charakterze edukacyjnym, budynków szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynków kultury fizycznej – o 1,7 p.proc.), a innych – obniżył się (m.in. budynków handlowo-usługowych – o 0,9 p.proc.).

Spośród obiektów inżynierii lądowej i wodnej wzrósł udział w produkcji ogółem m.in. autostrad, dróg ekspresowych, ulic i dróg pozostałych – o 2,6 p.proc., kompleksowych budowli na terenach przemysłowych – o 1,4 p.proc., a także rurociągów i linii telekomunikacyjnych oraz linii elektroenergetycznych przesyłowych – o 1,1 p.proc. Niższy niż przed rokiem był natomiast udział m.in. dróg szynowych i dróg kolei napowietrznych lub podwieszanych – o 0,5 p.proc.

Wykres 18. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w budownictwie

Chart 18. General business climate indicators in construction

W październiku br. **ogólny klimat koniunktury** w budownictwie jest oceniany niekorzystnie, nieco gorzej niż w poprzednim miesiącu. Utrzymują się negatywne diagnozy portfela zamówień, produkcji budowlano-montażowej na rynku krajowym oraz sytuacji finansowej przedsiębiorstw. Prognozy w tych obszarach są natomiast bardziej pesymistyczne od formułowanych we wrześniu br. Nieco pogorszyły się także niekorzystne przewidywania dotyczące zamówień na realizację robót za granicą. Przedsiębiorcy nadal zapowiadają możliwość redukcji zatrudnienia oraz prognozują wzrost cen robót budowlano-montażowych.

2 Klasyfikowanych według Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

Do barier działalności w budownictwie nadal najczęściej zaliczane są koszty zatrudnienia, koszty materiałów, wysokie obciążenia na rzecz budżetu i niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej. W porównaniu ze wskazaniami z października ub. roku uciążliwość większości odczuwanych przez przedsiębiorstwa barier zmniejszyła się, w tym najbardziej – niepewności ogólnej sytuacji gospodarczej oraz wysokich kosztów materiałów.

Przedsiębiorcy oceniają obecne wykorzystanie mocy produkcyjnych w budownictwie na ok. 83%, tj. jako nieznacznie większe niż przed kwartałem (o ok. 1 p.proc.), podobne jak przed rokiem.

Nieznacznie gorsze niż trzy miesiące temu są przewidywania firm budowlanych dotyczące kształtowania się w najbliższym czasie **cen usług, materiałów i surowców**. Zmniejszył się odsetek przedsiębiorstw oczekujących spowolnienia wzrostu tych cen (do 54% z 57%), natomiast więcej firm obawia się przyspieszenia tempa ich wzrostu (17% wobec 14%). Zbliżony jak przed trzema miesiącami odsetek podmiotów spodziewa się stabilizacji tych cen (27%) lub ich spadku (3%). Zdaniem przedsiębiorców na wzrost **kosztów funkcjonowania ich firm** w najbliższym okresie nadal oddziaływać będą głównie ceny energii i paliw, koszty zatrudnienia oraz ceny komponentów i usług. Mniejszy niż przed trzema miesiącami odsetek podmiotów przewiduje, że zmiany w **warunkach finansowania** spowodują odłożenie planowanych przez nie decyzji inwestycyjnych (34% wobec 37%). Nadal natomiast z powodu tych zmian 29% firm obawia się, konieczności zmniejszenia zatrudnienia, a 24% – ograniczenia produkcji lub sprzedaży.

Obawy przedsiębiorstw budowlanych przed wpływem **wojny w Ukrainie** na prowadzoną przez nie działalność nie uległy istotnym zmianom w porównaniu z poprzednim miesiącem. Podobnie jak we wrześniu br., 85% spośród badanych podmiotów zakłada, że niekorzystne dla nich skutki wojny nie wystąpią lub będą nieznaczne, 11% – spodziewa się jej poważnych negatywnych konsekwencji, a 4% – obawia się, że wojna zagrozi ich stabilności. Jako doświadczone negatywne skutki wojny przedsiębiorstwa nadal najczęściej wymieniają wzrost kosztów, a w dalszej kolejności – zakłócenia w łańcuchu dostaw i spadek sprzedaży (przychodów). Nieco więcej firm niż miesiąc wcześniej odnotowało związany z wojną odpływ pracowników pochodzących z Ukrainy (19% wobec 16%) lub napływ takich pracowników (17% wobec 14%). Nadal zdecydowana większość firm ocenia te fluktuacje jako nieznaczne (poważny odpływ ukraińskich pracowników deklaruje 2% badanych podmiotów, a poważny napływ – poniżej 1%).

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym**, w tym:

TABL. 1. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI

TABL. 50. SPRZEDAŻ PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ

TABL. 51. SPRZEDAŻ PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH

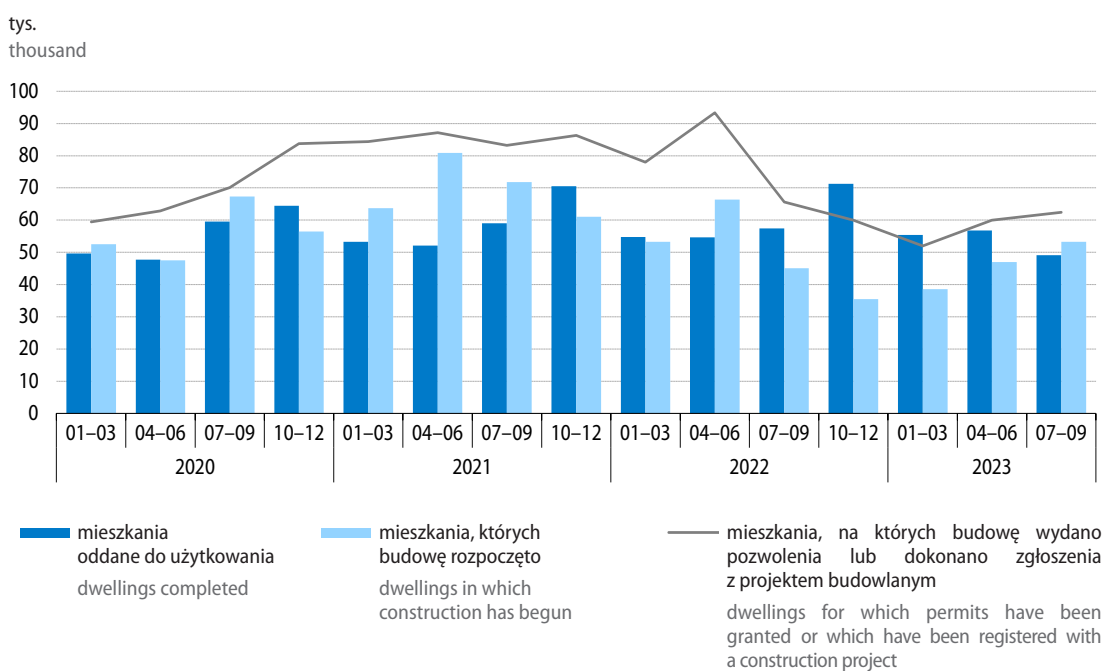
TABL. 62. WSKAŹNIKI KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ

Budownictwo mieszkaniowe

Housing construction

W okresie 3 kwartałów br. oddano do użytkowania nieco mniej mieszkań niż przed rokiem. Dużo mniej było mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz mieszkań, których budowę rozpoczęto. We wrześniu br. spadek w skali roku liczby mieszkań oddanych do użytkowania był dużo głębszy niż w lipcu i sierpniu. Po raz pierwszy od ponad roku wzrosła liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym, a w drugim miesiącu z rzędu – mieszkań, których budowę rozpoczęto.

Wykres 19. Ruch budowlany mieszkań
Chart 19. Dwellings construction activity

Według wstępnych danych¹ w okresie styczeń–wrzesień br. **oddano do użytkowania** 161,3 tys. mieszkań, tj. o 3,4% mniej niż przed rokiem (kiedy wzrost wyniósł 1,8%). Spadła liczba mieszkań w budownictwie indywidualnym (o 6,5%) oraz w przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 2,4%). W pozostałych formach budownictwa oddano łącznie o 43,4% więcej mieszkań niż w okresie 3 kwartałów ub. roku.

We wrześniu br. oddano do użytkowania ogółem 16,3 tys. mieszkań, tj. o 24,7% mniej niż rok wcześniej (wówczas notowano wzrost o 2,7%). Znaczny spadek notowano zarówno w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 27,4%), jak i w indywidualnym (o 23,8%). W pozostałych formach budownictwa oddano natomiast niemal dwukrotnie więcej mieszkań niż przed rokiem.

¹ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Tablica 24. Budownictwo mieszkaniowe
Table 24. Housing construction

Formy budownictwa Forms of construction	09 2023		01–09 2023		01–09 2022	01–09 2023
	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	09 2022=100	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	01–09 2022=100	struktura w % structure in %	
Mieszkania oddane do użytkowania Dwellings completed						
Ogółem Total	16338	75,3	161308	96,6	100,0	100,0
Indywidualne Private	5325	76,2	60997	93,5	39,1	37,8
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^a For sale or rent ^a	10469 ^b	72,6	97195 ^b	97,6	59,6	60,3
Pozostałe ^c Others ^c	544	191,5	3116	143,4	1,3	1,9
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym Dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project						
Ogółem Total	23171	104,2	174334	73,4	100,0	100,0
Indywidualne Private	6422	93,0	54316	75,2	30,4	31,2
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^a For sale or rent ^a	16311	108,6	114805	71,0	68,1	65,8
Pozostałe ^c Others ^c	438	140,8	5213	150,8	1,5	3,0
Mieszkania, których budowę rozpoczęto Dwellings in which construction has begun						
Ogółem Total	19092	120,4	138884	84,3	100,0	100,0
Indywidualne Private	6672	93,9	55547	81,0	41,6	40,0
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^a For sale or rent ^a	12201 ^d	140,1	80198 ^d	85,5	56,9	57,7
Pozostałe ^c Others ^c	219	476,1	3139	131,9	1,5	2,3

a Budowane przez deweloperów, łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku. b, d W tym na wynajem, odpowiednio: b – 237 oraz 1002 mieszkań, d – 6 oraz 227 mieszkań. c Mieszkania spółdzielcze, społeczne czynszowe, komunalne i zakładowe.

a Constructed by developers, including construction realised by natural persons intended for sale or rent in order to achieve a profit. b, d Of which for rent, respectively: b – 237 and 1002 dwellings, d – 6 and 227 dwellings. c Cooperative, public building society, municipal and company dwellings.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania w okresie 3 kwartałów br. wyniosła 91,6 m² (o 1,9 m² mniej niż rok wcześniej), w tym w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem 61,5 m² (odpowiednio o 1,2 m² mniej), a w budownictwie indywidualnym 141,6 m² (o 0,3 m² mniej).

Według wstępnych danych² w okresie styczeń–wrzesień br. **wydano pozwolenia** lub dokonano **zgłoszenia z projektem budowlanym** na budowę 174,3 tys. mieszkań oraz **rozpoczęto budowę** 138,9 tys. mieszkań, tj. odpowiednio o 26,6% i o 15,7% mniej niż rok wcześniej. We wrześniu br. wzrosła w skali roku liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym (o 4,2% do 23,2 tys.) oraz, w większym stopniu, mieszkań, których budowę rozpoczęto (o 20,4% do 19,1 tys.).

Szacuje się, że na koniec września br. **w budowie** pozostawało 810,7 tys. mieszkań, o 6,7% mniej niż w końcu września ub. roku.

² Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym**, w tym:

TABL. 1. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI

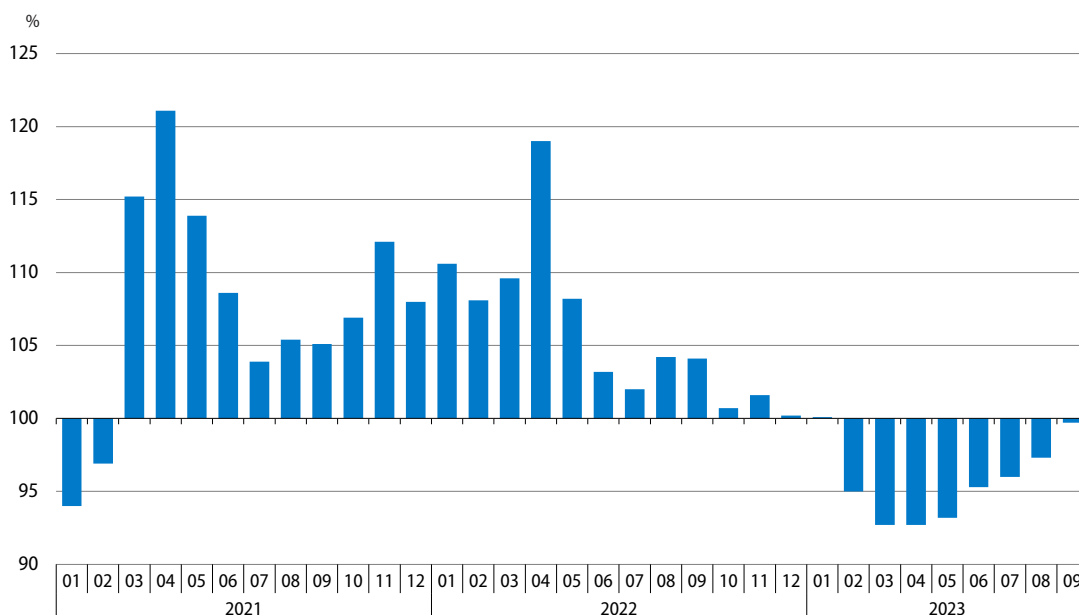
TABL. 43. MIESZKANIA

Rynek wewnętrzny Domestic market

W okresie styczeń–wrzesień br. **sprzedaż detaliczna**¹ była o 3,4% niższa niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 6,8%). We wrześniu br. sprzedaż detaliczna zmniejszyła się w skali roku o 0,3% (wobec spadku o 2,7% w sierpniu br. i wzrostu o 4,1% przed rokiem).

Wykres 20. Sprzedaż detaliczna towarów (ceny stałe) analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 20. Retail sales of goods (constant prices)
corresponding period of previous year=100

W okresie styczeń–wrzesień br. w większości grup sprzedaż detaliczna była niższa niż rok wcześniej (z wyjątkiem m.in. jednostek handlujących pojazdami samochodowymi, motocyklami, częściami, w których odnotowano wzrost o 1,9%). W grupie o największym udziale w sprzedaży ogółem, tj. żywność, napoje i wyroby tytoniowe, sprzedaż zmniejszyła się o 4,0%. Spośród pozostałych grup o znaczącym udziale w sprzedaży detalicznej duże spadki notowano w grupach meble, rtv, agd (o 13,3%) oraz pozostałe (o 10,8%), a także w podmiotach handlujących paliwami stałymi, ciekłymi i gazowymi (o 9,0%).

We wrześniu br. również w większości grup sprzedaż detaliczna była niższa niż przed rokiem, w tym znaczny spadek notowano w grupach tekstylia, odzież, obuwie (o 16,3%) oraz meble, rtv, agd (o 12,2%). Sprzedaż w podmiotach handlujących żywnością, napojami i wyrobami tytoniowymi (po ośmiu miesiącach spadku) była zbliżona do notowanej przed rokiem (o 0,1% niższa). Wyższa niż przed rokiem była sprzedaż w grupie paliwa stałe, ciekłe i gazowe (o 7,5%) oraz w jednostkach handlujących pojazdami samochodowymi, motocyklami, częściami (o 9,8%).

¹ W cenach stałych; w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 25. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) sprzedaży detalicznej
 Table 25. Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of retail sales

Wyszczególnienie Specification	2022		2023		2022	2023
	09	01–09	09	01–09		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100				struktura w % structure in %	
Ogółem^a Total^a	104,1	106,8	99,7	96,6	100,0	100,0
w tym: of which:						
Pojazdy samochodowe, motocykle, części Motor vehicles, motorcycles, parts	97,1	90,8	109,8	101,9	7,0	7,1
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe Solid, liquid and gaseous fuels	79,6	93,9	107,5	91,0	16,4	14,1
Żywność, napoje i wyroby tyto- niowe Food, beverages and tobacco products	107,8	106,4	99,9	96,0	24,5	25,9
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny Pharmaceuticals, cosmetics, ortho- paedic equipment	111,1	114,5	100,6	99,1	6,7	7,0
Tekstylia, odzież, obuwie Textiles, clothing, footwear	125,2	125,9	83,7	96,6	6,8	6,7
Meble, rtv, agd Furniture, radio, TV and house- hold appliances	95,7	100,7	87,8	86,7	8,6	7,8
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach Newspapers, books, other sale in specialised stores	102,5	105,8	84,0	85,0	4,6	4,0
Pozostałe Others	111,3	117,2	90,3	89,2	9,4	8,7

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

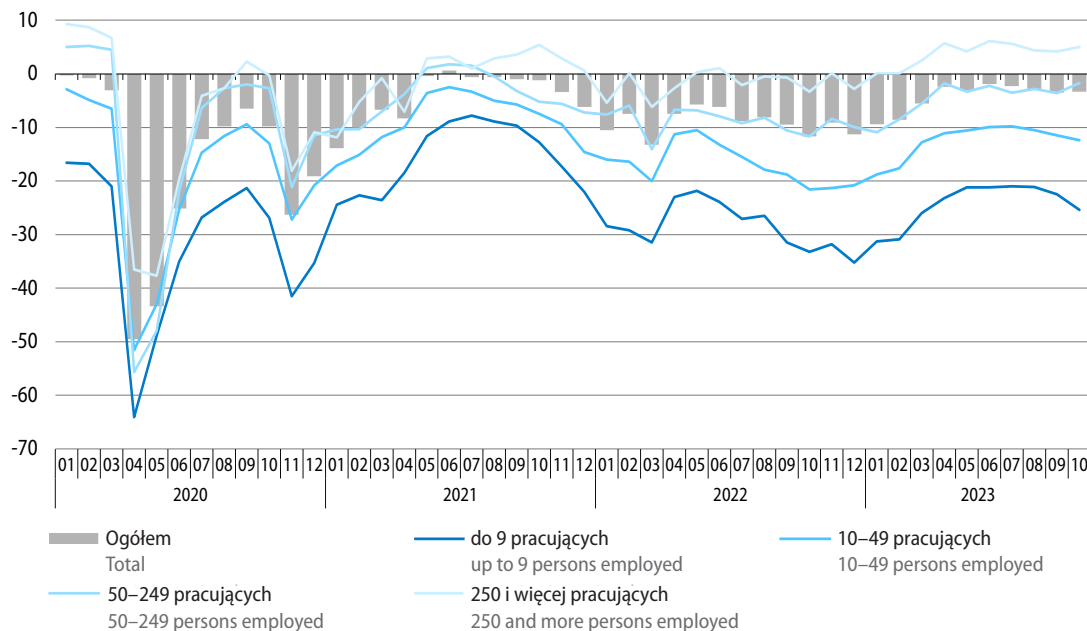
a Groups of enterprises were created based on the Polish Classification of Activities – PKD 2007. A given enterprise is included to a specific category by predominating kind of activity and according to its present organisational status. The recorded changes of rise or fall of the volume of retail sales in particular groups of enterprises activity may result from a change in the predominating kind of activity and organisational changes (e.g. a merger of enterprises). This does not have impact on the dynamics of the total retail sales.

Udział **sprzedaży detalicznej przez Internet²** (w cenach bieżących) w sprzedaży detalicznej ogółem w okresie styczeń–wrzesień br. wyniósł 8,2% i był mniejszy od notowanego rok wcześniej (9,1%). Mniejszy niż przed rokiem był udział tej formy handlu m.in. w całkowitej sprzedaży grup: prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (22,9% wobec 23,2%), tekstylia, odzież, obuwie (18,5% wobec 24,1%) oraz meble, rtv, agd (16,3% wobec 17,2%).

2 Podmioty, dla których sprzedaż internetowa jest przeważającą formą sprzedaży są ujęte w grupie „Sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet”. Natomiast sprzedaż przez Internet może być realizowana również przez podmioty w innych grupach, dla których podstawową formą jest sprzedaż stacjonarna.

Sprzedaż hurtowa³ (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych w okresie styczeń–wrzesień br. była o 15,4% niższa niż przed rokiem, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych zmniejszyła się o 21,6% (wobec wzrostu odpowiednio o 35,8% i o 40,2% rok wcześniej). Wśród grup o znaczącym udziale w sprzedaży hurtowej ogółem głęboki spadek sprzedaży notowano w grupie półprodukty i odpady pochodzenia nierolniczego oraz złom (o 41,1%). Spadek sprzedaży notowano także w grupie narzędzia technologii informacyjnej i komunikacyjnej, maszyny, urządzenia i dodatkowe wyposażenie (o 11,0%). We wrześniu br. sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych spadła w skali roku o 22,7%, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych – o 28,8% (przed rokiem notowano wzrost odpowiednio o 38,2% i o 39,7%).

Wykres 21. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w handlu detalicznym
Chart 21. General business climate indicators in retail trade

W październiku br. **ogólny klimat koniunktury** jest oceniany przez przedsiębiorców w handlu detalicznym podobnie niekorzystnie jak przed miesiącem. Zbliżone do formułowanych we wrześniu br. są pesymistyczne oceny dotyczące ogólnego klimatu koniunktury w branżach żywność oraz pojazdy samochodowe, przy nieco mniej negatywnych nastrojach producentów artykułów gospodarstwa domowego. Utrzymały się optymistyczne oceny ogólnego klimatu koniunktury przedsiębiorstw w branży tekstylia, odzież, obuwie. Podmioty handlu detalicznego ogółem formułują neutralne diagnozy oraz optymistyczne prognozy w zakresie sprzedaży (wobec odpowiednio pesymistycznych we wrześniu br.). Oceny bieżącej sytuacji finansowej są nadal niekorzystne, ale przewidywania w tym obszarze są mniej pesymistyczne. Dyrektorzy jednostek nadal przewidują możliwość ograniczenia zatrudnienia oraz spodziewają się wzrostu cen towarów.

Wśród barier utrudniających prowadzenie działalności w handlu detalicznym przedsiębiorstwa, podobnie jak we wrześniu br., najczęściej wymieniają koszty zatrudnienia, niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej oraz niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawne. W porównaniu z październikiem ub. roku najbardziej spadło znaczenie niepewności ogólnej sytuacji gospodarczej, wzrosła natomiast uciążliwość niedostatecznego popytu.

³ W przedsiębiorstwach handlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Opinie przedsiębiorstw handlu detalicznego dotyczące zmian w najbliższym okresie **cen usług, materiałów i surowców** są nieco ostrożniejsze w porównaniu z formułowanymi przed trzema miesiącami. Większy odsetek respondentów spodziewa się spowolnienia wzrostu tych cen (54% wobec 51% podmiotów). Mniej natomiast respondentów oczekuje stabilizacji cen (23% wobec 30% przed trzema miesiącami), a nieco więcej obawia się przyspieszenia wzrostu cen (21% wobec 18%). Zbliżony do notowanego trzy miesiące wcześniej odsetek podmiotów spodziewa się spadku cen (2%). Zdaniem przedsiębiorców, w najbliższych trzech miesiącach na **wzrost kosztów funkcjonowania ich firm** najczęściej będą wpływały ceny energii i paliw, koszty zatrudnienia, ceny czynszu i najmu lokalu oraz ceny komponentów i usług. Podobny odsetek firm jak trzy miesiące temu obawia się, że w wyniku zmian w **warunkach finansowania** będzie zmuszona odłożyć decyzje inwestycyjne (32%); nieco mniejszy natomiast obawia się konieczności ograniczenia produkcji lub sprzedaży (21% wobec 23%) lub zmniejszenia zatrudnienia (26% wobec 28%).

W październiku br., podobnie jak przed miesiącem, 90% przedsiębiorstw zgłasza, że negatywne konsekwencje **wojny w Ukrainie** dla ich działalności będą nieznaczne lub nie wystąpią. Zbliżony do notowanego we wrześniu br. odsetek firm przewiduje, że skutki tego konfliktu będą poważne (8%) lub, że będą zagrażały stabilności firmy (2%). Wśród negatywnych konsekwencji wojny przedsiębiorstwa nadal najczęściej wskazują wzrost kosztów, spadek sprzedaży (przychodów) oraz zakłócenia w łańcuchu dostaw. Nieco mniejszy odsetek firm niż w poprzednim miesiącu zgłosił odpływ pracowników z Ukrainy (18% wobec 20%), a zbliżony – ich napływ (19%). Zdecydowana większość podmiotów oceniała te fluktuacje jako nieznaczne.

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym**, w tym:

TABL. 1. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI

TABL. 54. SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTWA

TABL. 55. SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTWA

TABL. 62. WSKAŹNIKI KONIUNKTURY GOSPODARZEJ

Transport Transport

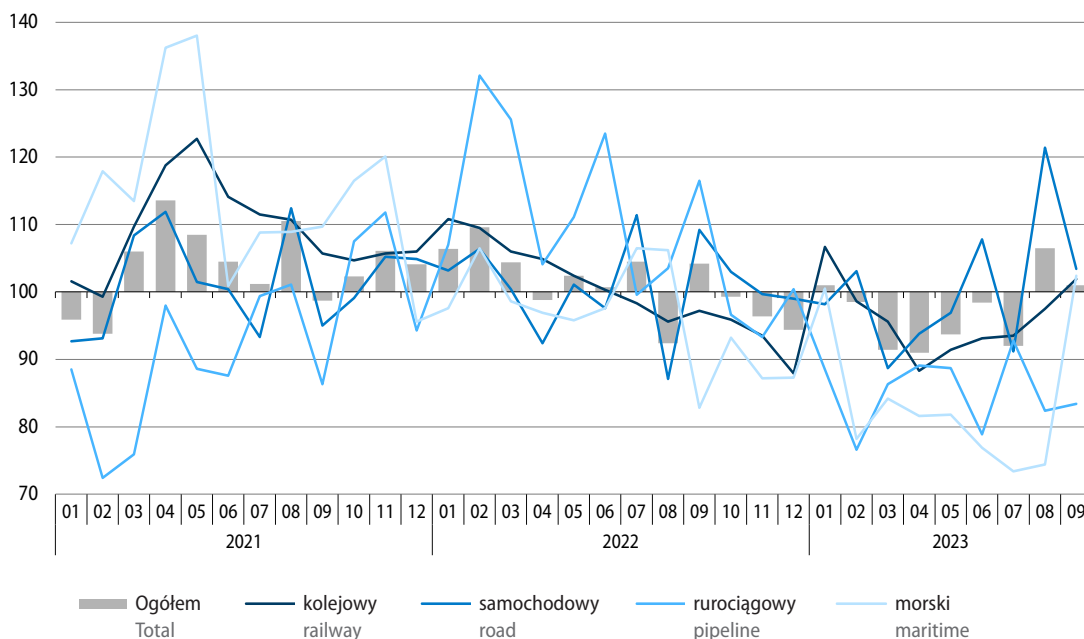
W okresie trzech kwartałów przetransportowano mniej ładunków niż w analogicznym okresie ub. roku, zwiększyła się natomiast liczba przewozów pasażerów. We wrześniu br., w drugim miesiącu z rzędu, przewozy ładunków były wyższe niż przed rokiem. Po dwóch i pół roku wzrostu odnotowano nieznaczny spadek liczby przewozów pasażerskich.

W okresie styczeń–wrzesień br. przetransportowano o 3,1% mniej **ładunków** niż przed rokiem (wówczas notowano wzrost o 2,3%), w tym ograniczeniu uległy przewozy transportem kolejowym (o 3,8%), rurociągowym (o 14,9%) oraz morskim (o 16,6%). Przewozy transportem samochodowym kształtowały się na podobnym poziomie jak rok wcześniej, tj. wzrosły o 0,1%.

Przewozy ładunków ogółem we wrześniu br. były o 1,0% większe niż w analogicznym miesiącu ub. roku (wobec wzrostu o 6,5% przed miesiącem i o 4,2% przed rokiem). Wzrosły przewozy w większości głównych rodzajów transportu: w samochodowym o 3,4%, w kolejowym o 1,9% oraz w morskim o 2,4%. Spadek odnotowano jedynie w transporcie rurociągowym, gdzie wyniósł on 16,6%.

Wykres 22. Przewozy ładunków według wybranych rodzajów transportu
analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 22. Transport of goods by selected types of transport
corresponding period of previous year=100

Tablica 26. Przewozy ładunków według wybranych rodzajów transportu
 Table 26. Transport of goods by selected types of transport

Rodzaje transportu Types of transport	09 2023			01–09 2023	
	w tys. ton in thousand tonnes	08 2023=100	09 2022=100	w tys. ton in thousand tonnes	01–09 2022=100
Ogółem Total	50707	103,4	101,0	420160	96,9
w tym: of which:					
Kolejowy Railway	20163	105,6	101,9	172293	96,2
Samochodowy Road	26075	102,3	103,4	208808	100,1
Rurociągowy Pipeline	3675	96,0	83,4	33180	85,1
Morski Maritime	691	131,3	102,4	5194	83,4

W okresie styczeń–wrzesień br. w **portach morskich** przeładowano 103,1 mln ton ładunków, tj. o 23,1% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku (kiedy przeładunek zwiększył się o 18,5%). Wysoki wzrost charakteryzował obroty ładunkami masowymi ciekłymi (o 47,7%, w tym ropą naftową łącznie z przetworami naftowymi o 55,6%), w mniejszym stopniu zwiększyły się również obroty ładunków masowych suchych (o 19,4%, w tym przeładunek węgla i koksu o 29,0%) oraz kontenerów (o 14,6%). Spadły natomiast obroty ładunków tocznych (o 11,5%) oraz pozostałych ładunków drobnicowych (o 9,6%).

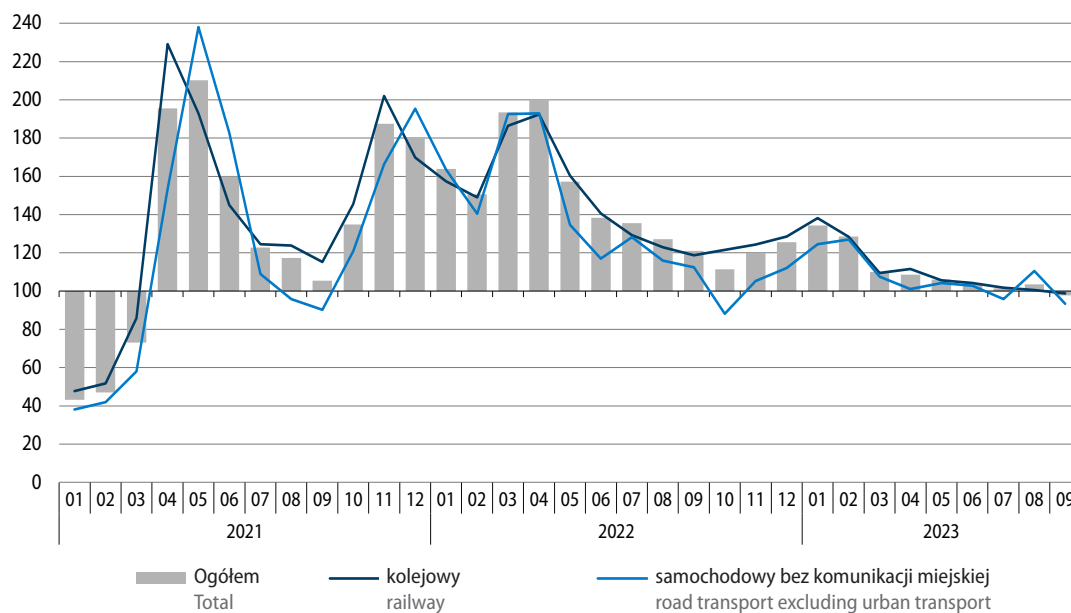
Obroty ładunkowe w portach morskich we wrześniu br. wyniosły 10,3 mln ton, tj. o 0,8% mniej niż rok wcześniej (kiedy notowano wzrost o 36,3%). Podobnie jak w poprzednich miesiącach, obserwowano wysoki wzrost przeładunków ładunków masowych ciekłych (o 13,8%, w tym ropy naftowej łącznie z przetworami naftowymi o 13,0%), nadal wyższe niż przed rokiem były także przeładunki kontenerów (o 16,5%). Obroty ładunków masowych suchych były niższe niż rok wcześniej (o 23,2%, w tym przeładunek węgla i koksu o 50,7%), spadły również obroty ładunków tocznych (o 3,6%) oraz pozostałych ładunków drobnicowych (o 2,5%).

W okresie styczeń–wrzesień br. przetransportowano ogółem o 9,2% więcej **pasażerów** niż przed rokiem (wobec wzrostu o 49,7% w analogicznym okresie ub. roku). Wzrost notowano we wszystkich rodzajach transportu, w tym transportem kolejowym przewieziono o 9,3% więcej pasażerów niż przed rokiem, samochodowym o 6,7%, a lotniczym o 23,9%.

Środkami transportu publicznego we wrześniu br. przewieziono ogółem o 2,2% mniej pasażerów niż rok wcześniej (wobec wzrostu o 3,5% w sierpniu br. i o 21,1% we wrześniu ub. roku). Zmniejszyły się przewozy transportem samochodowym (o 6,7% wobec wzrostu o 12,5% przed rokiem), spadły też przewozy transportem kolejowym (o 1,2% wobec wzrostu o 18,9% przed rokiem). Drogą powietrzną przetransportowano natomiast o 15,3% więcej pasażerów niż rok wcześniej.

Wykres 23. Przewozy pasażerów według wybranych rodzajów transportu
analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 23. Transport of passengers by selected types of transport
corresponding period of previous year=100

Tablica 27. Przewozy pasażerów według wybranych rodzajów transportu

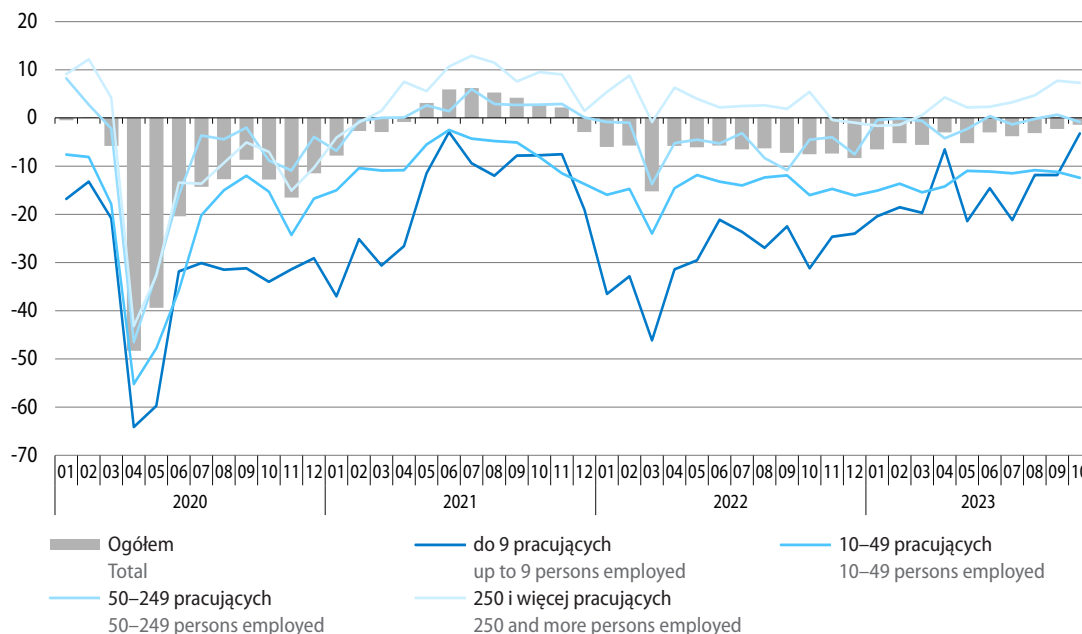
Table 27. Transport of passengers by selected types of transport

Rodzaje transportu Types of transport	09 2023			01-09 2023	
	w tys. pasażerów in thousand passengers	08 2023=100	09 2022=100	w tys. pasażerów in thousand passengers	01-09 2022=100
Ogółem^a Total^a	49718	109,8	97,8	433868	109,2
w tym: of which:					
Kolejowy Railway	29178	94,2	98,8	272463	109,3
Samochodowy Road	16814	166,0	93,3	133219	106,7
Lotniczy ^b Air ^b	3611	91,7	115,3	27118	123,9

a Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej. b Łącznie z przewozami obcych przewoźników lotniczych, mających agendy w Polsce.

a Excluding transports by urban road transport fleet. b Including carriage realised by foreign air transport carriers with branch offices in Poland.

Wykres 24. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w transporcie i gospodarce magazynowej
 Chart 24. General business climate indicators in transportation and storage

W październiku br. **ogólny klimat koniunktury** w sekcji transport i gospodarka magazynowa jest oceniany mniej niekorzystnie niż przed miesiącem. Oceny bieżącego popytu oraz sprzedaży są negatywne, zbliżone do notowanych we wrześniu br., przy mniej negatywnych diagnozach sytuacji finansowej. Pesymistyczne przewidywania dotyczące tych obszarów są podobne do formułowanych przed miesiącem. Dyrektorzy przedsiębiorstw przewidują możliwość niewielkiego zmniejszenia zatrudnienia oraz spodziewają się wzrostu cen.

Wśród barier utrudniających prowadzenie działalności przedsiębiorstwa, podobnie jak przed miesiącem, najczęściej wymieniają koszty zatrudnienia oraz niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej, której znaczenie zmniejszyło się najbardziej w porównaniu z październikiem ub. roku; zwiększyła się natomiast uciążliwość głównie niedostatecznego popytu.

Opinie przedsiębiorstw transportu i gospodarki magazynowej dotyczące zmian w najbliższym okresie **cen usług, materiałów i surowców** nieco pogorszyły się w porównaniu z formułowanymi przed trzema miesiącami. Nieznacznie mniejsza niż trzy miesiące wcześniej jest grupa respondentów spodziewających się spowolnienia wzrostu tych cen (49% wobec 52% podmiotów). Nieco mniej respondentów spodziewa się stabilizacji cen (27% wobec 29% przed trzema miesiącami), a nieco więcej obawia się przyspieszenia wzrostu cen (20% wobec 14%). Zbliżony do obserwowanego trzy miesiące wcześniej odsetek podmiotów przewiduje natomiast spadek tych cen (5%). Zdaniem przedsiębiorców, w najbliższych trzech miesiącach na **wzrost kosztów funkcjonowania ich firm** najczęściej będą wpływały ceny energii i paliw, koszty zatrudnienia, ceny komponentów i usług oraz ceny czynszu i najmu lokalu. Mniej firm niż trzy miesiące temu obawia się, że zmiany w **warunkach finansowania** spowodują odłożenie przez nie decyzji inwestycyjnych (25% wobec 28%). Mniejszy jest również odsetek obawiających się konieczności ograniczenia produkcji lub sprzedaży (17% wobec 19%) albo zmniejszenia zatrudnienia (22% wobec 25%).

W październiku br. zbliżony odsetek przedsiębiorstw jak miesiąc wcześniej spodziewa się, że negatywny wpływ **wojny w Ukrainie** na ich działalność będzie nieznaczny lub nie wystąpi (84%). Nie zmienił się istotnie również odsetek podmiotów wskazujących, że konsekwencje tego konfliktu zbrojnego będą poważne (12%) lub będą zagrażały stabilności firmy (4%). Wśród doświadczonych negatywnych skutków wojny przedsiębiorstwa nadal najczęściej wymieniają wzrost kosztów, spadek sprzedaży (przychodów) oraz zakłócenia w łańcuchu dostaw. Skala związanych z tym konfliktem fluktuacji zatrudnienia ukraińskich pracowników jest w odczuciu przedsiębiorców zbliżona do zgłaszanej miesiąc wcześniej. Odpływ takich pracowników zgłosiło 32% podmiotów, a ich napływ – 31% firm. Zdecydowana większość podmiotów oceniała te fluktuacje jako nieznaczne (poważny odpływ ukraińskich pracowników sygnalizuje 2% badanych podmiotów, a poważny napływ – 1%).

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym**, w tym:

TABL. 52. PRZEWOZY ŁADUNKÓW I PASAŻERÓW

TABL. 53. ŁADUNKI ZAŁADOWANE I WYŁADOWANE W PORTACH MORSKICH

TABL. 62. WSKAŹNIKI KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ

Handel zagraniczny

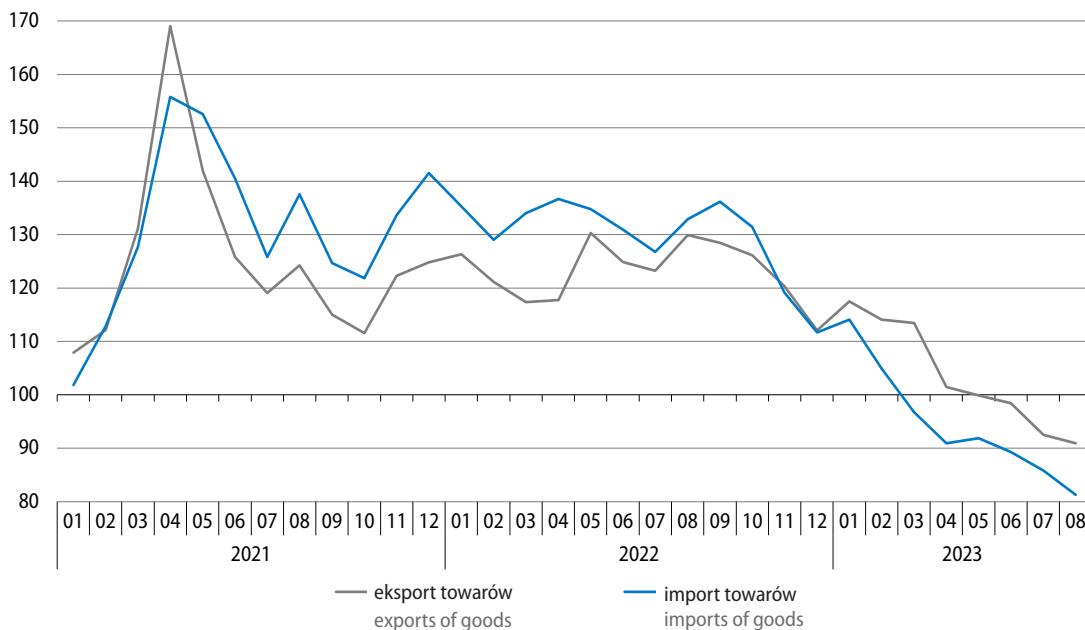
Foreign trade

W okresie styczeń–sierpień br. eksport towarów był wyższy niż w analogicznym okresie ub. roku, natomiast import był niższy. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem (wobec ujemnego rok wcześniej). Zwiększył się eksport do wszystkich grup krajów, w tym znacznie do krajów Europy Środkowo-Wschodniej i krajów rozwijających się. Wartość towarów sprowadzanych ze wszystkich grup krajów była niższa niż przed rokiem, w tym głęboki spadek charakteryzował import z krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Wskaźnik terms of trade kształtował się korzystnie (wobec niekorzystnej relacji rok wcześniej).

Eksport liczony w złotych (**w cenach bieżących**) zwiększył się w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku o 3,2% do 1070,5 mld zł, natomiast import obniżył się o 6,2% do 1029,4 mld zł (rok wcześniej odnotowano wzrost eksportu – o 23,7% i importu – o 32,5%). Dodatkowo saldo wyniosło 41,1 mld zł (wobec minus 60,1 mld zł przed rokiem). Po stronie eksportu najbardziej wzrosły obroty z krajami Europy Środkowo-Wschodniej (o 15,4%, w tym eksport do Ukrainy zwiększył się o 27,1%, natomiast do Rosji obniżył się o 20,6%). Wartość towarów wysyłanych do krajów rozwijających się zwiększyła się o 10,0%; w niewielkim stopniu wzrosła także do krajów rozwiniętych (o 2,0%, w tym do krajów UE o 1,4%). Po stronie importu odnotowano głęboki spadek w wymianie z krajami Europy Środkowo-Wschodniej (o 68,9%), wynikający m.in. z dużego ograniczenia importu z Rosji (o 85,0%), a także spadku wartości towarów sprowadzanych z Ukrainy (o 20,4%). Import z krajów rozwijających się zmniejszył się o 1,8%, a z krajów rozwiniętych spadł o 1,1% (w tym z krajów UE obniżył się o 3,4%).

Wykres 25. Obroty handlu zagranicznego (ceny bieżące)
analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 25. Foreign trade turnover (current prices)
corresponding period of previous year=100

Tablica 28. Obroty towarowe handlu zagranicznego
 Table 28. Foreign trade turnover of goods

Wyszczególnienie Specification	01-08 2023						01-08 2022	01-08 2023
	w mln zł in million PLN	w mln EUR in million EUR	w mln USD in million USD	01-08 2022=100			struktura w % structure in %	
				zł PLN	EUR EUR	USD USD		
Eksport Exports	1070489,7	232390,1	252255,6	103,2	103,7	103,5	100,0	100,0
Kraje rozwinięte Developed countries	927336,8	201285,8	218469,7	102,0	102,5	102,2	87,7	86,6
w tym Unia Europejska of which European Union	801230,0	173886,7	188718,6	101,4	101,9	101,5	76,2	74,8
w tym strefa euro of which euro area	635552,3	137931,9	149690,1	102,6	103,1	102,8	59,7	59,4
Kraje rozwijające się Developing countries	89902,9	19528,0	21210,0	110,0	110,7	110,8	7,9	8,4
Kraje Europy Środkowo-Wschodniej Central and Eastern European countries	53250,0	11576,3	12575,9	115,4	116,3	116,7	4,4	5,0
Import^a Imports^a	1029434,1	223473,2	242573,3	93,8	94,3	94,1	100,0	100,0
Kraje rozwinięte Developed countries	675030,4	146556,3	159090,1	98,9	99,5	99,2	62,2	65,6
w tym Unia Europejska of which European Union	553321,1	120114,1	130377,0	96,6	97,0	96,7	52,2	53,8
w tym strefa euro of which euro area	442874,0	96138,8	104349,5	93,3	93,8	93,5	43,2	43,0
Kraje rozwijające się Developing countries	329724,1	71582,6	77710,4	98,2	98,8	98,8	30,6	32,0
Kraje Europy Środkowo-Wschodniej Central and Eastern European countries	24679,6	5334,4	5772,8	31,1	31,0	30,6	7,2	2,4
Saldo Balance	41055,6	8916,9	9682,3
Kraje rozwinięte Developed countries	252306,4	54729,5	59379,6
w tym Unia Europejska of which European Union	247908,9	53772,6	58341,6
w tym strefa euro of which euro area	192678,2	41793,1	45340,7
Kraje rozwijające się Developing countries	-239821,2	-52054,6	-56500,4
Kraje Europy Środkowo-Wschodniej Central and Eastern European countries	28570,4	6241,9	6803,1

a Dane dot. importu w podziale na grupy krajów prezentowane są wg kraju pochodzenia. Dane dot. importu wg kraju wysyłki dostępne są w informacji sygnałnej o wynikach wstępnych „Obroty towarowe handlu zagranicznego ogółem i według krajów w okresie styczeń–sierpień 2023 roku” na stronie internetowej GUS: https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5466/1/133/1/obroty_towarowe_handlu_zagranicznego_ogolem_i_wedlug_krajow_w_okresie_styczen-sierpien_2023_roku.pdf

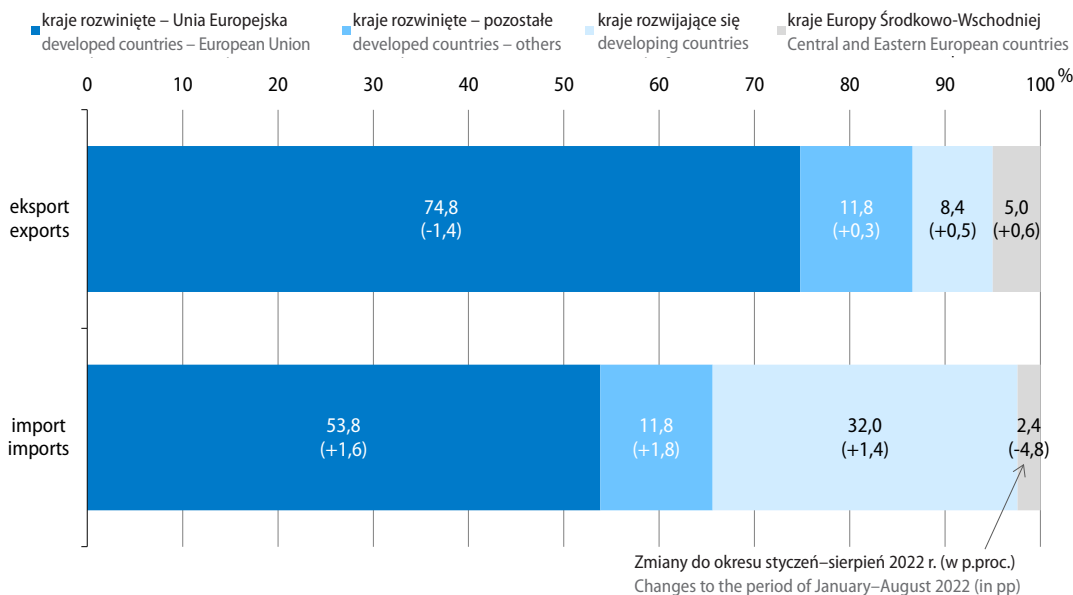
a Data on imports by groups of countries are presented by country of origin. Data on imports by country of consignment are available in news releases on preliminary results 'Foreign trade turnover of goods in total and by countries in January–August 2023' at Statistics Poland's website: https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/en/defaultaktualnosci/3285/1/136/1/foreign_trade_turnover_of_goods_in_total_and_by_countries_in_january-august_2023.pdf

Eksport w cenach stałych w okresie siedmiu miesięcy br. wzrósł w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 0,9%, a import obniżył się o 1,9%. Znacznie wyższy niż przed rokiem był wolumen eksportu do krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 23,2%) oraz do krajów rozwijających się (o 16,2%), niższy natomiast – do krajów rozwiniętych (o 1,2%, w tym do krajów UE o 2,0%). W imporcie dużemu ograniczeniu uległ wolumen towarów sprowadzanych z krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 73,1%), a wzrósł z krajów rozwijających się (o 6,1%) oraz krajów rozwiniętych (o 2,5%, w tym z krajów UE obniżył się o 2,3%).

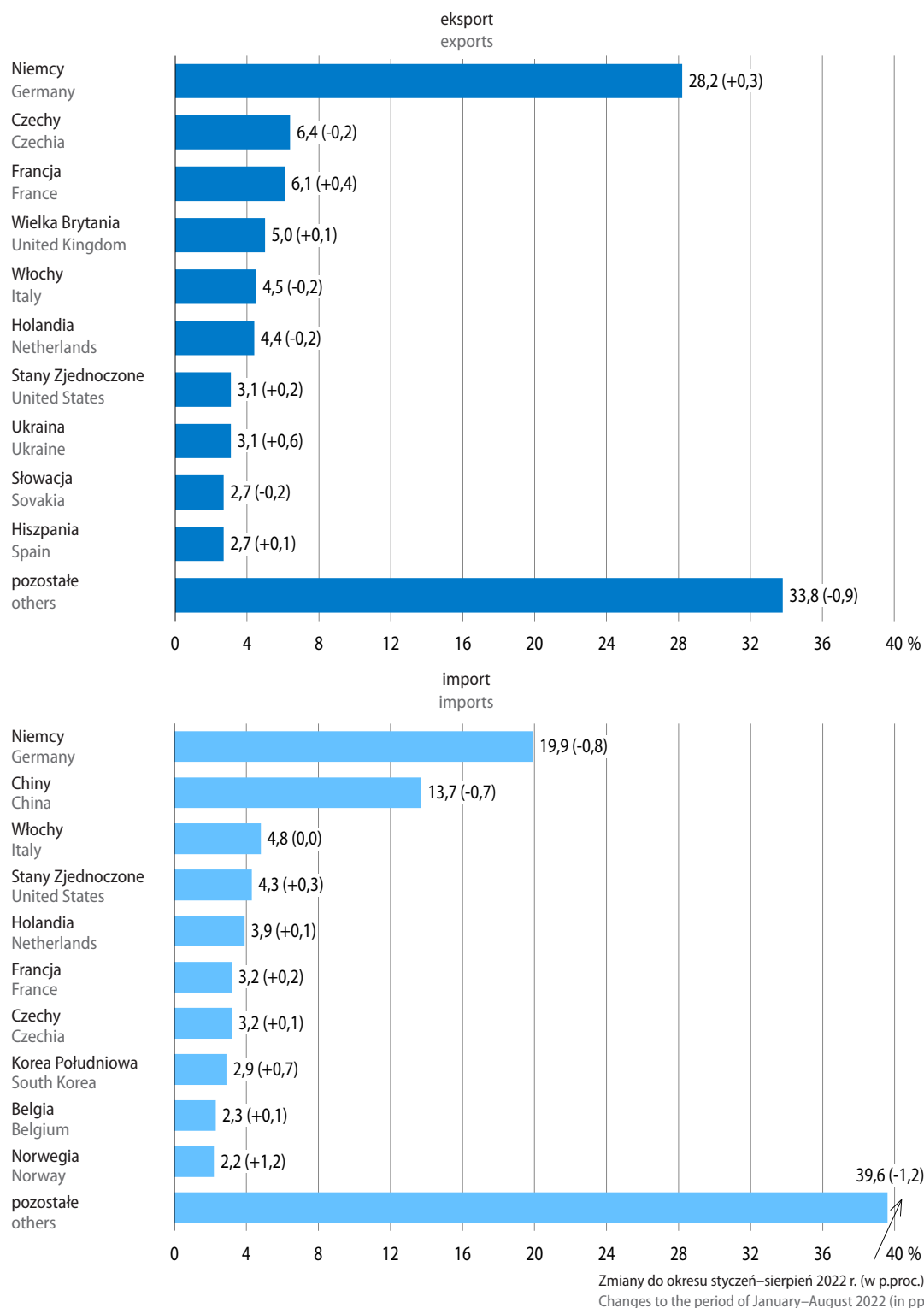
Ceny transakcyjne towarów eksportowanych (liczone w złotych) w okresie styczeń–lipiec br. zwiększyły się w skali roku o 3,5%, natomiast towarów importowanych spadły o 3,2%. Wskaźnik **terms of trade** w obrotach ogółem, odmiennie niż rok wcześniej, kształtował się korzystnie (106,9 wobec 95,2 z analogicznym okresem ub. roku). Znacznie poprawiły się uwarunkowania cenowe w obrotach z krajami Europy Środkowo-Wschodniej, gdzie wskaźnik terms of trade wyniósł 113,0 (wobec 73,7 przed rokiem). Korzystne relacje cenowe obserwowano również w wymianie z krajami rozwiniętymi (106,9 wobec 97,6, w tym w krajach UE 104,7 wobec 98,6 rok wcześniej) oraz krajami rozwijającymi się (102,3 wobec 91,8 przed rokiem).

Wykres 26. Struktura geograficzna obrotów handlu zagranicznego według grup krajów w okresie styczeń–sierpień 2023 r.

Chart 26. Geographical structure of foreign trade turnover by the groups of countries in the period of January–August 2023

W **strukturze geograficznej** obrotów w okresie styczeń–sierpień br., w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, po stronie eksportu obniżył się udział krajów rozwiniętych (o 1,1 p.proc. do 86,6%, w tym udział krajów UE spadł o 1,4 p.proc. do 74,8%), natomiast zwiększył się udział krajów rozwijających się (o 0,5 p.proc. do 8,4%) oraz krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 0,6 p.proc. do 5,0%). W imporcie ogółem spadł udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 4,8 p.proc. do 2,4%), a wzrósł pozostałych grup krajów, tj. krajów rozwiniętych zwiększył się o 3,4 p.proc. do 65,6% (w tym udział krajów UE wzrósł o 1,6 p.proc. do 53,8%), a krajów rozwijających się o 1,4 p.proc. do 32,0%.

Wykres 27. Struktura geograficzna obrotów handlu zagranicznego według krajów w okresie styczeń–sierpień 2023 r.
Chart 27. Geographical structure of foreign trade turnover by countries in the period of January–August 2023

Obroty z pierwszą dziesiątką naszych partnerów handlowych w okresie ośmiu miesięcy br. stanowiły 66,2% eksportu ogółem (wobec 65,3% rok wcześniej) oraz 60,4% importu ogółem (wobec 59,2% w analogicznym okresie ub. roku). Udział **Niemiec**, naszego głównego partnera handlowego, w eksporcie ogółem zwiększył się nieco w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku (z 27,9% do 28,2%), natomiast w imporcie ogółem obniżył się (z 20,7% do 19,9%). Wartość eksportu do Niemiec wzrosła w skali roku o 4,3%, a importu z tego kraju spadła o 9,8%. Wymiana z Niemcami zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 96,3 mld zł (wobec 61,5 mld zł w analogicznym okresie ub. roku). Spośród grup towarowych SITC o największym udziale w wymianie z Niemcami odnotowano prawie dwukrotny wzrost wartości eksportowanych urządzeń i aparatów elektrycznych oraz tytoniu przetworzonego (również zawierającego namiastki tytoniu). Znacznie zwiększyła się także m.in. wartość silników spalinowych tłokowych i ich części oraz części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych. Niższa niż przed rokiem była natomiast wartość wyrobów z metali nieszlachetnych. Po stronie importu zmniejszyła się m.in. wartość sprowadzanego papieru i tektury, a także olejów ropy naftowej i z minerałów bitumicznych, innych niż surowe oraz wyrobów z metali nieszlachetnych. Wyższa niż przed rokiem była natomiast wartość sprowadzanych silników spalinowych tłokowych i ich części. Wzrosła także wartość m.in. importowanych części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych oraz pojazdów samochodowych i pozostałych pojazdów mechanicznych do przewozu osób.

Lista głównych partnerów handlowych Polski nieco zmieniła się w porównaniu z okresem ośmiu miesięcy ub. roku. Do pierwszej dziesiątki odbiorców naszych towarów dołączyły Ukraina (awans z trzynastego miejsca przed rokiem na ósme) oraz Hiszpania (przesunięcie z jedenastej pozycji na dziesiątą), natomiast poza tą grupą znalazły się Szwecja i Węgry (które spadły odpowiednio z dziewiątej i dziesiątej lokaty na jedenastą i trzynastą). Do grona dziesięciu głównych dostawców towarów do Polski dołączyła Norwegia, która przesunęła się z dwudziestego piątego miejsca na dziesiąte (przy spadku Rosji z trzeciego miejsca na dwudzieste siódme).

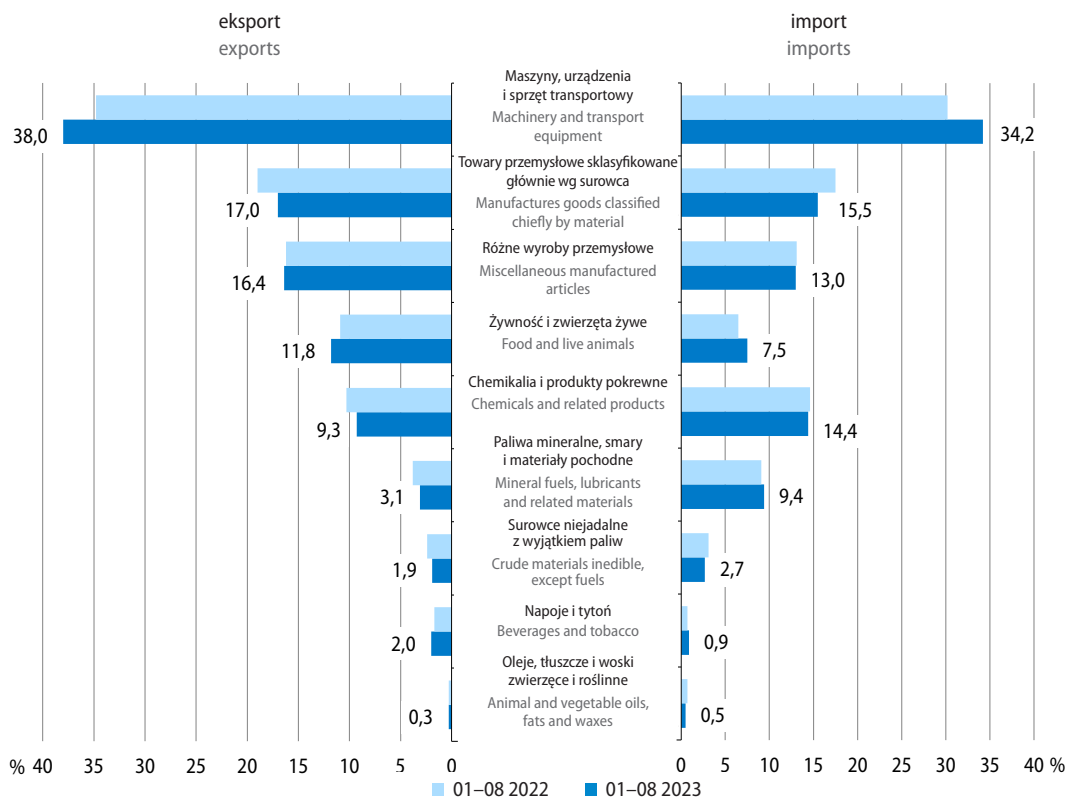
W wymianie towarowej ogółem **wg nomenklatury SITC**, w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku, najbardziej wzrosła wartość eksportowanych towarów z sekcji napoje i tytoń (o 22,8%). Większy był także eksport w sekcjach maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy (o 12,5%), żywność i zwierzęta żywe (o 9,9%) oraz różne wyroby przemysłowe (o 4,0%). W pozostałych sekcjach odnotowano spadek eksportu, w tym znacznemu ograniczeniu uległa wartość towarów w sekcji paliwa mineralne, smary i materiały pochodne (o 15,8%) oraz surowce niejadalne z wyjątkiem paliw (o 14,6%). Po stronie importu spadek notowano m.in. w sekcjach: oleje, tłuszcze, woski zwierzęce i roślinne (o 26,6%), towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca (o 17,3%) oraz surowce niejadalne z wyjątkiem paliw (o 17,1%). Podobnie jak w eksporcie, najwyższy wzrost importu dotyczył sekcji napoje i tytoń (o 20,9%), zwiększył się również import w sekcjach żywność i zwierzęta żywe (o 9,1%) i maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy (o 6,1%). W strukturze towarowej po obu stronach wymiany w największym stopniu wzrósł w skali roku udział sekcji maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy oraz żywność i zwierzęta żywe, a zmniejszył się udział sekcji towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca.

Tablica 29. Dynamika i struktura obrotów ogółem według sekcji SITC
Table 29. Foreign trade indices and structure by SITC sections

Wyszczególnienie Specification	01-08 2023		01-08 2022	01-08 2023
	w mln zł in million PLN	01-08 2022=100	struktura w % structure in %	
Eksport Exports	1070489,7	103,2	100,0	100,0
w tym: of which:				
Żywność i zwierzęta żywe Food and live animals	126881,5	109,9	11,1	11,8
Napoje i tytoń Beverages and tobacco	20984,3	122,8	1,7	2,0
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw Crude materials inedible, except fuels	20958,9	85,4	2,4	1,9
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne Mineral fuels lubricants and related materials	32756,5	84,2	3,8	3,1
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne Animal and vegetable oils, fats and waxes	3394,5	95,9	0,3	0,3
Chemikalia i produkty pokrewne Chemicals and related products	99143,0	93,3	10,3	9,3
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca Manufactures goods classified chiefly by material	182029,9	92,3	19,0	17,0
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy Machinery and transport equipment	406609,9	112,5	34,8	38,0
Różne wyroby przemysłowe Miscellaneous manufactured articles	175110,1	104,0	16,2	16,4
Import Imports	1029434,1	93,8	100,0	100,0
w tym: of which:				
Żywność i zwierzęta żywe Food and live animals	77233,9	109,1	6,5	7,5
Napoje i tytoń Beverages and tobacco	8962,6	120,9	0,7	0,9
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw Crude materials inedible, except fuels	27941,0	82,9	3,1	2,7
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne Mineral fuels lubricants and related materials	96739,9	97,4	9,1	9,4
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne Animal and vegetable oils, fats and waxes	5553,5	73,4	0,7	0,5
Chemikalia i produkty pokrewne Chemicals and related products	148451,3	92,5	14,6	14,4
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca Manufactures goods classified chiefly by material	159176,6	82,7	17,5	15,5
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy Machinery and transport equipment	351684,3	106,1	30,2	34,2
Różne wyroby przemysłowe Miscellaneous manufactured articles	134024,8	93,5	13,1	13,0

Wykres 28. Udział wybranych sekcji towarowych (według SITC) w obrotach towarowych handlu zagranicznego ogółem

Chart 28. Share of selected SITC sections in total foreign trade turnover

Eksport **produktów rolno-spożywczych** (według CN) w okresie ośmiu miesięcy br. wzrósł w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 10,7% do 157,1 mld zł, a ich import zwiększył się o 5,7% do 99,6 mld zł. Obroty zamknęły się wyższym niż przed rokiem dodatnim saldem w wysokości 57,5 mld zł (wobec 47,7 mld zł rok wcześniej). Udział tych produktów w obrotach ogółem zwiększył się w skali roku: po stronie eksportu z 13,7% do 14,7%, a po stronie importu z 8,6% do 9,7%. Wyższy niż przed rokiem był eksport produktów rolno-spożywczych do wszystkich grup krajów: do krajów rozwijających się o 22,7%, do krajów Europy Środkowo-Wschodniej o 14,4%, a do krajów rozwiniętych o 9,2% (w tym do krajów UE o 8,7%). Import tych produktów z krajów rozwijających się zwiększył się o 8,8%, z krajów rozwiniętych o 8,1% (w tym z UE o 8,2%), natomiast z krajów Europy Środkowo-Wschodniej spadł o 19,8%.

Tablica 30. Obroty towarowe produktami rolno-spożywczymi (według CN)
 Table 30. Foreign trade turnover of agri-food products (by CN)

Wyszczególnienie Specification	01–08 2023						01–08 2022	01–08 2023
	w mln zł in million PLN	w mln EUR in million EUR	w mln USD in million USD	01–08 2022=100			struktura w % structure in %	
				zł PLN	EUR EUR	USD USD		
Eksport Exports	157062,9	34116,2	37049,9	110,7	111,4	111,4	100,0	100,0
Przetwory spożywcze Prepared foodstuffs	81886,0	17796,6	19330,7	117,3	118,1	118,1	49,2	52,1
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego Live animals; animal products	42759,0	9280,9	10075,4	100,9	101,4	101,4	29,9	27,2
Produkty pochodzenia roślinnego Vegetable products	28082,8	6096,8	6621,2	111,5	112,3	112,6	17,7	17,9
Oleje i tłuszcze Fats and oils	4335,2	941,8	1022,6	95,1	95,9	96,4	3,2	2,8
Import Imports	99588,6	21617,1	23467,4	105,7	106,2	106,1	100,0	100,0
Przetwory spożywcze Prepared foodstuffs	43292,0	9408,1	10217,6	115,6	116,4	116,3	39,7	43,5
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego Live animals; animal products	24564,4	5338,0	5799,4	108,7	109,4	109,5	24,0	24,7
Produkty pochodzenia roślinnego Vegetable products	25573,1	5533,9	5999,1	98,6	98,8	98,2	27,5	25,7
Oleje i tłuszcze Fats and oils	6159,1	1337,1	1451,4	74,6	75,1	75,3	8,8	6,2
Saldo Balance	57474,3	12499,2	13582,5
Przetwory spożywcze Prepared foodstuffs	38594,0	8388,5	9113,1
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego Live animals; animal products	18194,6	3942,9	4276,0
Produkty pochodzenia roślinnego Vegetable products	2509,7	562,9	622,1
Oleje i tłuszcze Fats and oils	-1823,9	-395,3	-428,8

Spośród głównych kategorii ekonomicznych obniżyła się wartość sprowadzanych towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (o 10,1%), natomiast nieznacznie wzrosła wartość towarów konsumpcyjnych (o 0,9%) oraz dóbr inwestycyjnych (o 0,1%). W **strukturze rozdysponowania importu według głównych kategorii ekonomicznych**, w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku, zmniejszył się udział towarów z przeznaczeniem na zużycie pośrednie (z 63,2% do 60,5%), a wzrósł udział towarów konsumpcyjnych (z 23,0% do 24,8%) oraz dóbr inwestycyjnych (z 13,8% do 14,7%).

Więcej danych w **Biuletynie Statystycznym**, w tym:

TABL. 1. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI

TABL. 58. OBROTY HANDLU ZAGRANICZNEGO WEDŁUG GRUP KRAJÓW I NOMENKLATURY SITC

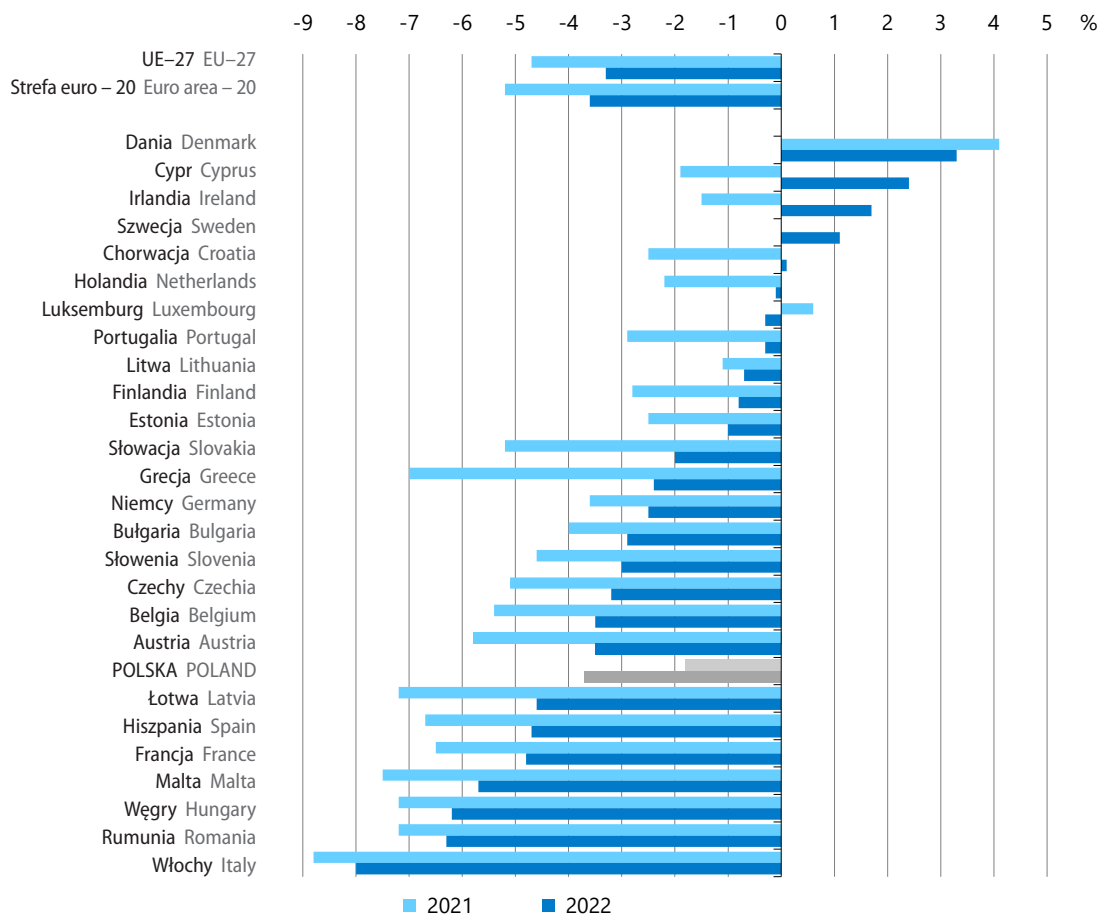
TABL. 59. OBROTY HANDLU ZAGRANICZNEGO WEDŁUG GRUP KRAJÓW

Sytuacja społeczno-gospodarcza w Unii Europejskiej i w wybranych krajach

Socio-economic situation in the European Union and in selected countries

W Unii Europejskiej¹ ogółem w 2022 r. relacja **deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych** do produktu krajowego brutto nieco poprawiła się w porównaniu z 2021 r. (do -3,3% z -4,7%). Polepszenie relacji notowano w większości krajów członkowskich, z wyjątkiem Luksemburga (gdzie deficyt stanowił -0,3% PKB wobec nadwyżki 0,6% rok wcześniej) oraz Polski, gdzie notowano deficyt w kwocie -112,8 mld zł, co stanowiło -3,7% PKB (wobec -1,8% PKB w 2021 r.). Największy deficyt obserwowano we Włoszech (-8,0% PKB wobec -8,8% rok wcześniej), w Rumuni (-6,3% wobec -7,2%) oraz na Węgrzech (-6,2% wobec -7,2%). Ustalony próg kryterium konwergencji (-3,0% PKB) przekroczyły również Malta, Francja, Hiszpania, Łotwa, Polska, Austria, Belgia oraz Czechy (gdzie relacja kształtowała się w granicach od -5,7% do -3,0% PKB). Nadwyżkę sektora instytucji rządowych i samorządowych w relacji do PKB notowano natomiast w Danii (3,3%), na Cyprze (2,4%), w Irlandii (1,7%), Szwecji (1,1%) oraz Chorwacji (0,1%).

Wykres 29. Deficyt/nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych w % PKB
 Chart 29. General government deficit/surplus in % of GDP

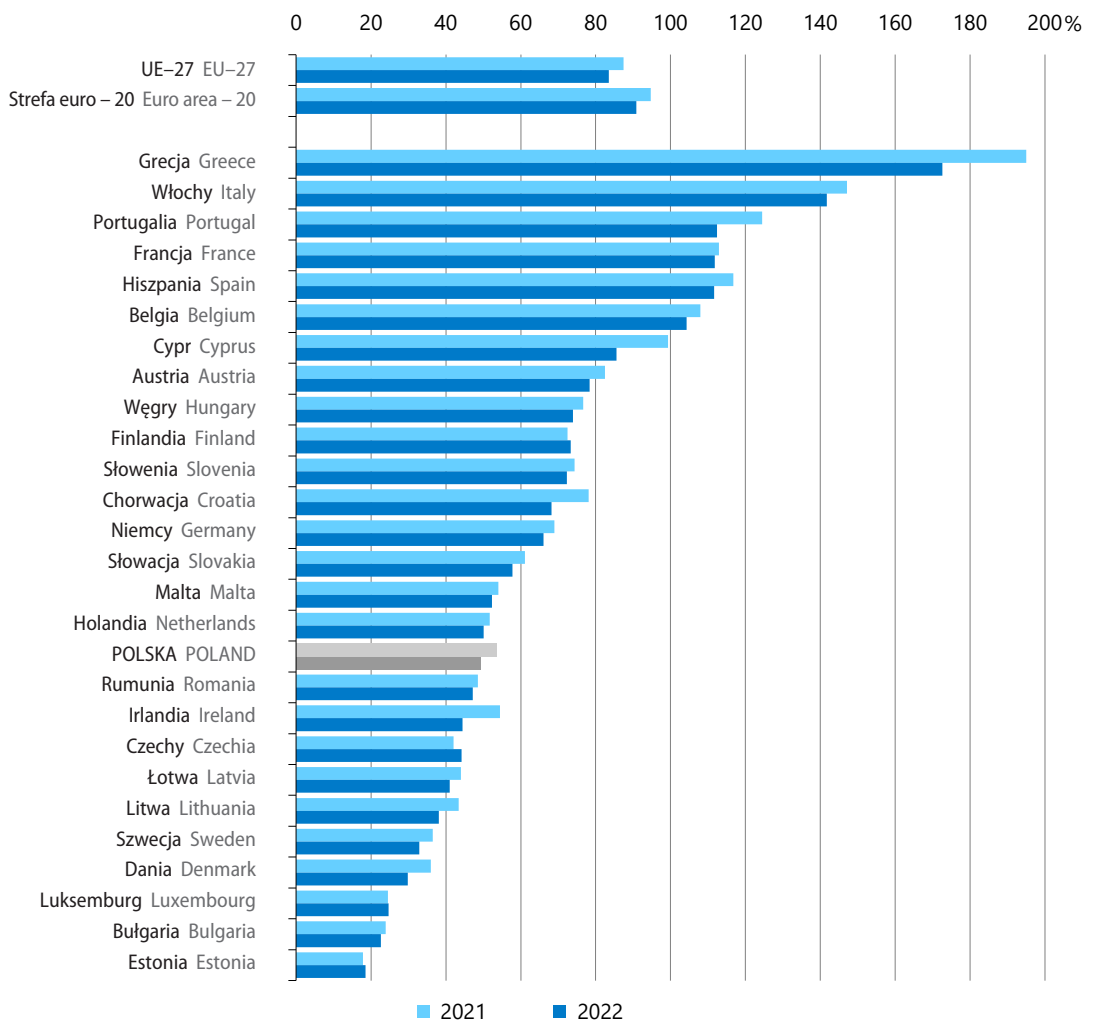

Źródło/Source: Eurostat (gov_10dd_edpt1).

¹ Według notyfikacji fiskalnej opublikowanej przez Eurostat w dniu 23 października 2023 r.

Poprawiła się również relacja **długu sektora instytucji rządowych i samorządowych** do produktu krajowego brutto w Unii Europejskiej ogółem (do 83,5% z 87,4% w 2021 r.). Dopuszczalny poziom długu (60,0% PKB) przekroczyło trzynaście państw członkowskich. W trudnej sytuacji nadal była Grecja, gdzie, pomimo poprawy, poziom długu sektora instytucji rządowych i samorządowych był nadal wysoki – wyniósł 172,6% PKB (o 22,4 p.proc. mniej niż rok wcześniej). We Włoszech dług tego sektora stanowił 141,7% PKB. Wyższą od przeciętnej w UE relację długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do produktu krajowego brutto notowano także w Portugalii, we Francji, w Hiszpanii oraz Belgii (w granicach od 112,4% do 104,3% PKB). Ustalone kryterium dotyczące długu przekroczyły także Cypr, Austria, Węgry, Finlandia, Słowenia, Chorwacja oraz Niemcy, gdzie kształtował się on w granicach od 85,6% do 66,1% PKB. W Polsce w 2022 r. dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł 1512,2 mld zł, co stanowiło 49,3% PKB (wobec 53,6% PKB w 2021 r.). Najniższą relację długu do PKB po raz kolejny notowano w Estonii (18,5%), Bułgarii (22,6%) oraz Luksemburgu (24,7%).

Wykres 30. Dług sektora instytucji rządowych i samorządowych w % PKB
 Chart 30. General government debt in % of GDP

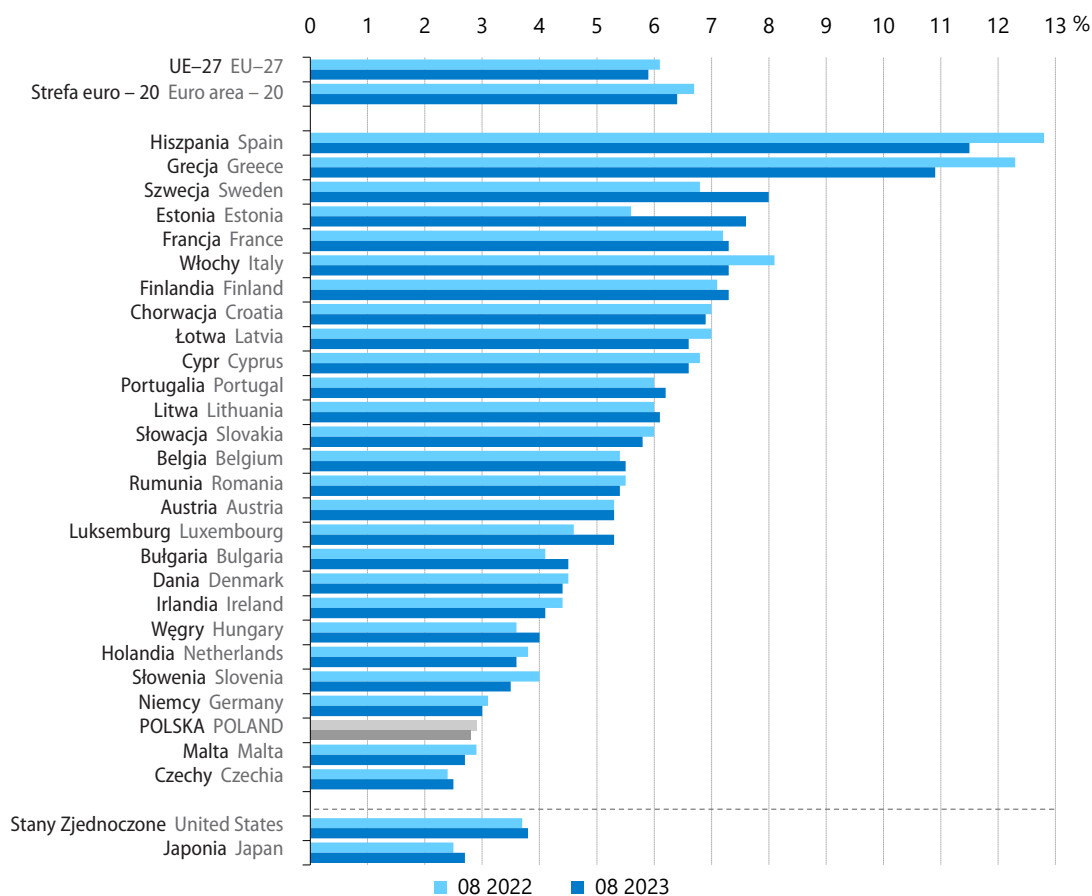

Źródło/Source: Eurostat (gov_10dd_edpt1).

W sierpniu br. **zharmonizowana stopa bezrobocia**² w Unii Europejskiej ukształtowała się na poziomie 5,9%, tj. niższym niż przed miesiącem (o 0,1 p.proc.) oraz niż w sierpniu ub. roku (o 0,2 p.proc.). Najwyższe bezrobocie nadal notowano w Hiszpanii (11,5%). Większym niż przeciętnie w UE natężeniem bezrobocia charakteryzowała się także Grecja, Szwecja, Estonia, Francja, Włochy, Finlandia, Chorwacja, Cypr, Łotwa, Portugalia oraz Litwa (w granicach 10,9%–6,1%). Najniższy poziom bezrobocia obserwowano natomiast w Czechach (2,5%), na Malcie (2,7%), jak również w Polsce (2,8%) oraz w Niemczech (3,0%). W porównaniu z poprzednim miesiącem wskaźnik bezrobocia obniżył się w jedenastu krajach UE, w tym najbardziej w Danii (o 1,2 p.proc.). Również w jedenastu krajach członkowskich (w tym w Polsce) bezrobocie utrzymało się na poziomie obserwowanym w poprzednim miesiącu. Wzrost stopy bezrobocia w odniesieniu do lipca br. dotyczył natomiast Szwecji (o 1,0 p.proc.), Malty (o 0,2 p.proc.), a także Chorwacji, Estonii i Luksemburga (po 0,1 p.proc.). W porównaniu z sierpniem ub. roku niższy poziom bezrobocia notowano w piętnastu krajach, m.in. w Grecji (o 1,4 p.proc.) oraz w Hiszpanii (o 1,3 p.proc.). W Polsce natężenie bezrobocia spadło w skali roku o 0,1 p.proc. Wzrost poziomu bezrobocia w ujęciu rocznym obserwowano w jedenastu krajach, w tym najwyższy w Estonii (o 2,0 p.proc.) oraz Szwecji (o 1,2 p.proc.). W Stanach Zjednoczonych w sierpniu br. natężenie bezrobocia kształtowało się na poziomie 3,8%, tj. wyższym niż miesiąc wcześniej (o 0,3 p.proc.) oraz rok wcześniej (o 0,1 p.proc.). W Japonii wskaźnik bezrobocia wyniósł 2,7%, tj. ukształtował się na poziomie sprzed miesiąca i był wyższy niż przed rokiem (o 0,2 p.proc.).

Wykres 31. Zharmonizowana stopa bezrobocia wyrównana sezonowo

Chart 31. Harmonised unemployment rate seasonally adjusted

Źródło/Source: Eurostat (une_rt_m).

2 Dane wyrównane sezonowo.

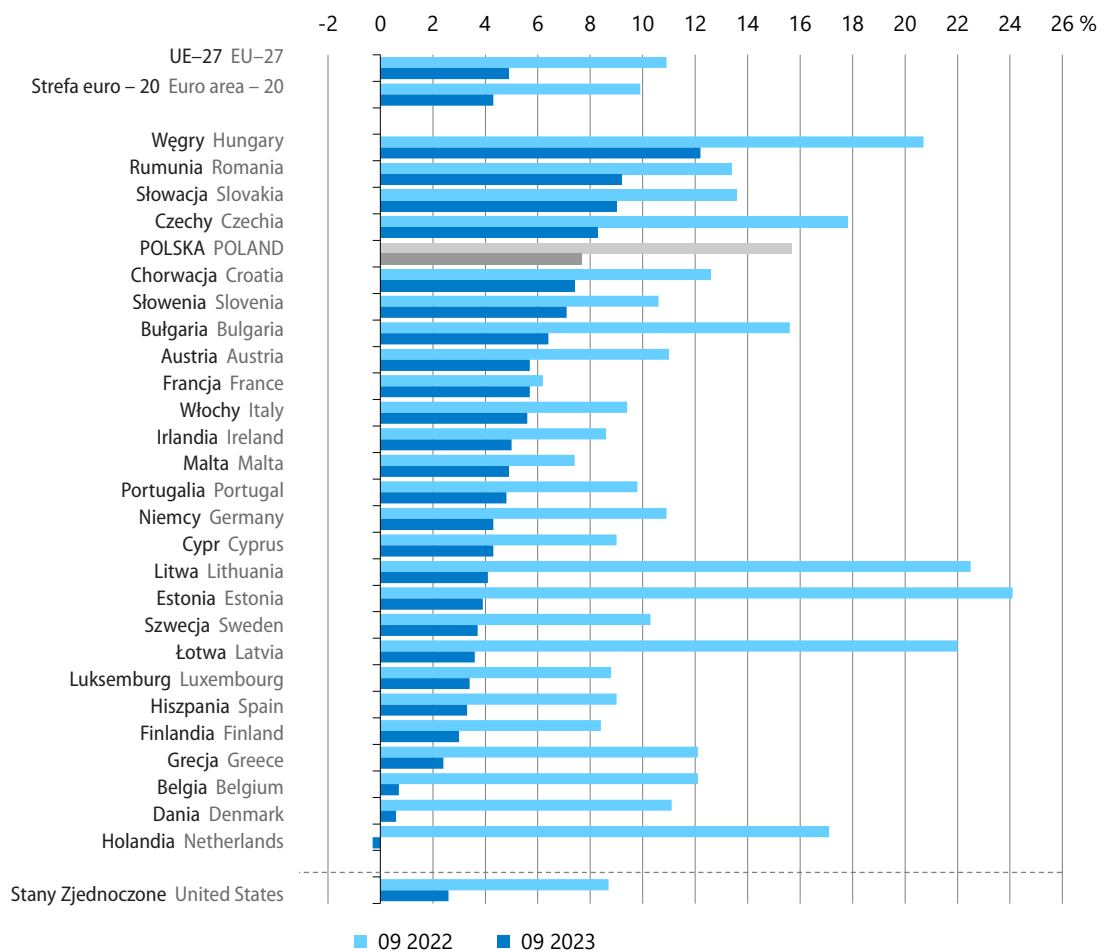
We wrześniu br. tempo wzrostu **cen towarów i usług konsumpcyjnych** (według **HICP**³) w Unii Europejskiej uległo dalszemu spowolnieniu – do 4,9% (w sierpniu br. ceny w UE wzrosły o 5,9%). Mniejszy niż w poprzednim miesiącu był wzrost cen w większości krajów członkowskich, w tym m.in. na Litwie, w Niemczech, na Węgrzech, Łotwie, w Polsce, Austrii, Czechach, Belgii, Danii, Grecji, Bułgarii oraz w Chorwacji. Najwyższy wzrost cen nadal notowano na Węgrzech (gdzie wyniósł 12,2%). Znaczny wzrost cen dotyczył również m.in. Rumunii (9,2%), Słowacji (9,0%), Czech (8,3%), Polski (7,7%), a także Chorwacji, Słowenii i Bułgarii (o 7,4%–6,4%). Najwolniejsze tempo wzrostu cen obserwowano natomiast w Danii (0,6%) oraz Belgii (0,7%). Spadek cen odnotowano jedynie w Holandii (o 0,3%). Spośród największych gospodarek UE, ceny towarów i usług konsumpcyjnych najbardziej wzrosły we Francji (o 5,7%) i we Włoszech (o 5,6%). W Niemczech towary i usługi były droższe niż we wrześniu ub. roku o 4,3%, a w Hiszpanii o 3,3%. W Polsce wzrost cen większości grup towarów i usług konsumpcyjnych we wrześniu br. był nadal znaczny, ale na ogół mniejszy niż przed miesiącem. Ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły o 11,6% (wobec 13,8% w sierpniu br.), towarów i usług w zakresie użytkowania mieszkania i nośników energii o 9,0% (wobec 11,7%), a związanych ze zdrowiem o 6,4% (wobec 10,0%). Ceny w zakresie transportu nieznacznie przekroczyły poziom sprzed roku (o 0,1%, w sierpniu br. ceny te wzrosły o 0,8%).

Wykres 32. Zmiany cen według zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)

r/r

Chart 32. Changes in prices according to harmonised index of consumer prices (HICP)

y/y

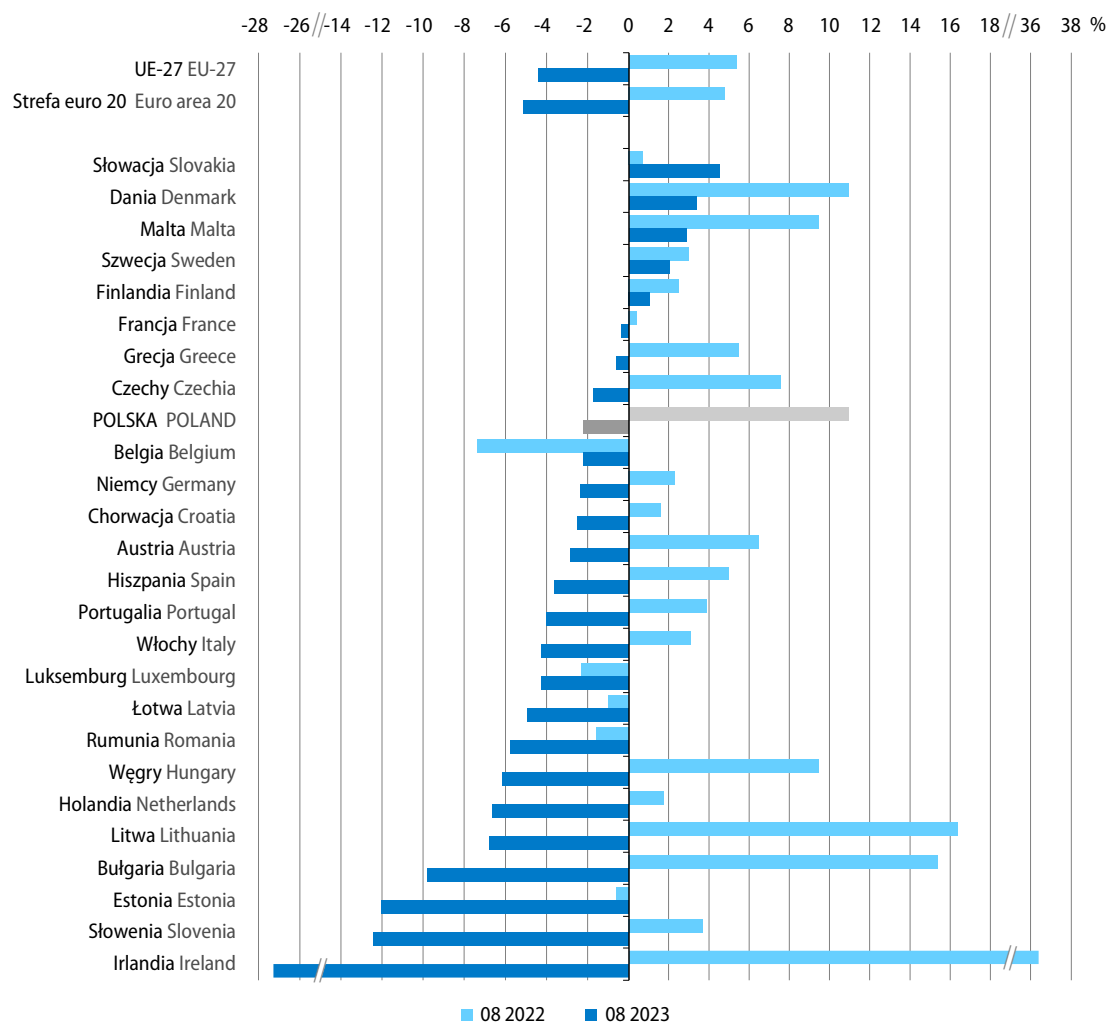
Źródło/Source: Eurostat ([prc_hicp_manr](#)).

3 Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (Harmonised Index of Consumer Prices).

Produkcja przemysłowa⁴ w Unii Europejskiej ogółem w sierpniu br. w szóstym miesiącu z rzędu zmniejszyła się w skali roku (o 4,4% wobec spadku o 2,3% przed miesiącem i wzrostu o 5,4% przed rokiem). Spadek produkcji notowano w większości krajów UE, w tym m.in.: w Irlandii (o 27,3%) oraz w Słowenii, Estonii i Bułgarii (od 12,3% do 9,7%). Głębszy niż przeciętny w UE spadek produkcji wystąpił również na Litwie, w Holandii, na Węgrzech, w Rumunii i na Łotwie (od 6,7% do 4,9%). Niższa niż w sierpniu ub. roku była produkcja przemysłowa we wszystkich największych gospodarkach UE: we Włoszech obniżyła się o 4,2%, w Hiszpanii – o 3,6%, w Niemczech – o 2,3%, a we Francji – o 0,4%. Także w Polsce od początku roku jest obserwowany spadek produkcji w skali roku; w sierpniu br. wyniósł on 2,1%. W pięciu krajach UE produkcja przemysłowa w sierpniu br. była wyższa niż przed rokiem: na Słowacji – o 4,7%, a także w Danii, na Malcie, w Szwecji i Finlandii (wzrost w granicach 3,5%–1,1%).

Wykres 33. Produkcja przemysłowa
zmiana r/r, wyrównana dniami roboczymi

Chart 33. Industrial production
change y/y, adjusted by working days

Źródło/Source: Eurostat ([sts_inpr_m](#))

⁴ Dotyczy górnictwa i wydobywania, przetwórstwa przemysłowego oraz wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (sekcje B–D wg NACE Rev. 2); dane wyrównane dniami roboczymi; brak danych za sierpień br. dla Cypru, przy czym wartość dla UE ogółem uwzględnia szacunki dla tego kraju.

W okresie ośmiu miesięcy br. w większości krajów członkowskich **obroty towarowe handlu zagranicznego** (wyrażone w euro) po stronie eksportu były wyższe niż przed rokiem, a po stronie importu niższe. **Eksport** najbardziej wzrósł na Malcie (o 9,5%) oraz na Słowacji i Cyprze (po 8,4%). Wartość towarów wysyłanych za granicę zwiększyła się również m.in. na Węgrzech, w Czechach, Danii oraz we Francji (w granicach 7,7%–5,6%). Spadek eksportu notowano natomiast w dwunastu krajach członkowskich: najgłębszy w Estonii (o 13,5%) oraz Belgii (o 10,9%). Wartość towarów eksportowanych obniżyła się także w Bułgarii, na Litwie, w Finlandii, Grecji oraz na Łotwie (w granicach 8,4%–5,1%), a w mniejszym stopniu w Irlandii, Szwecji, Holandii, Chorwacji oraz Luksemburgu (w granicach 3,7%–0,9%). Najgłębszy spadek **importu** notowano w Finlandii (17,8%) i Estonii (13,7%). Wartość sprowadzanych towarów znacznie obniżyła się również m.in. w Belgii, na Litwie i w Grecji (od 10,8% do 10,0%). Wzrost importu notowano natomiast w jedynie w dwóch krajach, tj. na Cyprze (o 12,2%) oraz nieznaczny na Słowacji (0,7%). W piętnastu krajach członkowskich w okresie styczeń–sierpień br. obserwowano ujemne **saldo wymiany handlowej**. Najgłębsze było ono we Francji, gdzie wyniosło minus 90,3 mld EUR (wobec minus 124,4 mld EUR przed rokiem). Ujemne saldo notowano również m.in. w Hiszpanii, Grecji, Rumunii i Portugalii (od minus 27,4 mld EUR do minus 17,8 mld EUR). Najwyższy (prawie trzykrotnie większy niż rok wcześniej) dodatni bilans handlowy wystąpił w Niemczech (131,0 mld EUR wobec 46,9 mld EUR przed rokiem), których eksport wzrósł w skali roku o 1,6% do 1046,1 mld EUR, a import obniżył się o 6,9% do 915,0 mld EUR. W Polsce, przy wzroście eksportu o 5,3% (do 233,5 mld EUR) oraz spadku importu o 4,2% (do 224,5 mld EUR), notowano dodatnie saldo wymiany handlowej, które wyniosło 9,0 mld EUR (wobec minus 12,6 mld EUR w okresie ośmiu miesięcy ub. roku).

Według danych Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) we wrześniu br. **wskaźnik cen żywności (FFPI)** wyniósł 121,5 pkt, tj. o 10,7% mniej niż przed rokiem. Najbardziej spadły ceny nabiału (o 23,9%) i olejów roślinnych (o 20,8%). Niższe niż przed rokiem były również ceny zbóż (o 14,6%) oraz mięsa (o 5,0%). Wyraźnie wzrosła natomiast cena cukru (o 48,4%), osiągając najwyższy poziom od ponad dwunastu lat.

Tablica 31. Wskaźnik cen żywności FAO (FFPI)
Table 31. FAO Food Price Index (FFPI)

Wyszczególnienie Specification	2021	2022	09 2022	08 2023	09 2023		
	w punktach in points				08 2023= =100	09 2022= =100	
Indeks cen żywności Food Price Index	125,7	143,7	136,0	121,6	121,5	99,9	89,3
Indeks cen mięsa Meat Price Index	107,7	118,8	120,3	115,4	114,2	99,0	95,0
Indeks cen nabiału Dairy Price Index	119,1	142,4	142,7	111,2	108,6	97,7	76,1
Indeks cen zbóż Cereal Price Index	131,2	154,7	147,9	125,0	126,3	101,0	85,4
Indeks cen olejów roślinnych Oils Price Index	164,9	187,8	152,6	125,8	120,9	96,1	79,2
Indeks cen cukru Sugar Price Index	109,3	114,5	109,7	148,2	162,7	109,8	148,4

Według danych Międzynarodowego Funduszu Walutowego we wrześniu br. ceny większości **podstawowych surowców** na rynkach światowych były niższe niż przed rokiem. Na rynku surowców energetycznych znacznemu obniżeniu uległy ceny węgla oraz gazu ziemnego, przy nieznacznym wzroście ceny ropy naftowej. Baryłka **ropy naftowej** (APSP⁵) kosztowała 91,7 USD, tj. o 3,9% więcej niż we wrześniu ub. roku. Za tonę **węgla kamiennego** płacono 168,5 USD, tj. o 64,0% mniej niż przed rokiem, spadła również cena **gazu ziemnego**, który kosztował 11,4 USD za mln BTU⁶ i był o 79,3% tańszy niż rok wcześniej. Na rynku **podstawowych metali**⁷ we wrześniu br. najbardziej wzrosła w skali roku cena uranu (o 29,9%). Droższa była również cyna (o 21,1%), ołów (o 20,4%), rudy żelaza (o 19,4%) i miedź (o 6,9%). Mniej kosztowały natomiast cynk (o 20,1%), nikiel (o 13,7%) oraz aluminium (o 1,8%). Na rynku **zbóż**, w porównaniu z wrześniem ub. roku, znacznie wzrosła cena ryżu (o 42,2%), natomiast pozostałe zboża były tańsze: pszenica o 33,8%, kukurydza o 28,4% i jęczmień o 17,9%. Na rynku **mięsa** w skali roku obserwowano spadki: cena mięsa wieprzowego była niższa o 12,1%, mięsa wołowego o 10,6%, a drobiowego – o 7,3%. Cena **mleka** była o 23,6% niższa niż rok wcześniej. Za kilogram bawełny na rynkach światowych płacono o 17,1% mniej niż przed rokiem. Cena **złota** we wrześniu br. wyniosła 1915,43 USD za uncję, tj. była o 13,8% wyższa niż przed rokiem. Uncja **srebra** kosztowała 23,24 USD, tj. podrożała o 23,3% w skali roku.

5 Average Petroleum Spot Price – przeciętna ważona liczona dla agregatu składającego się z następujących typów ropy naftowej: Brent, Dubai i West Texas Intermediate.

6 BTU [British Thermal Unit] – brytyjska jednostka ciepła.

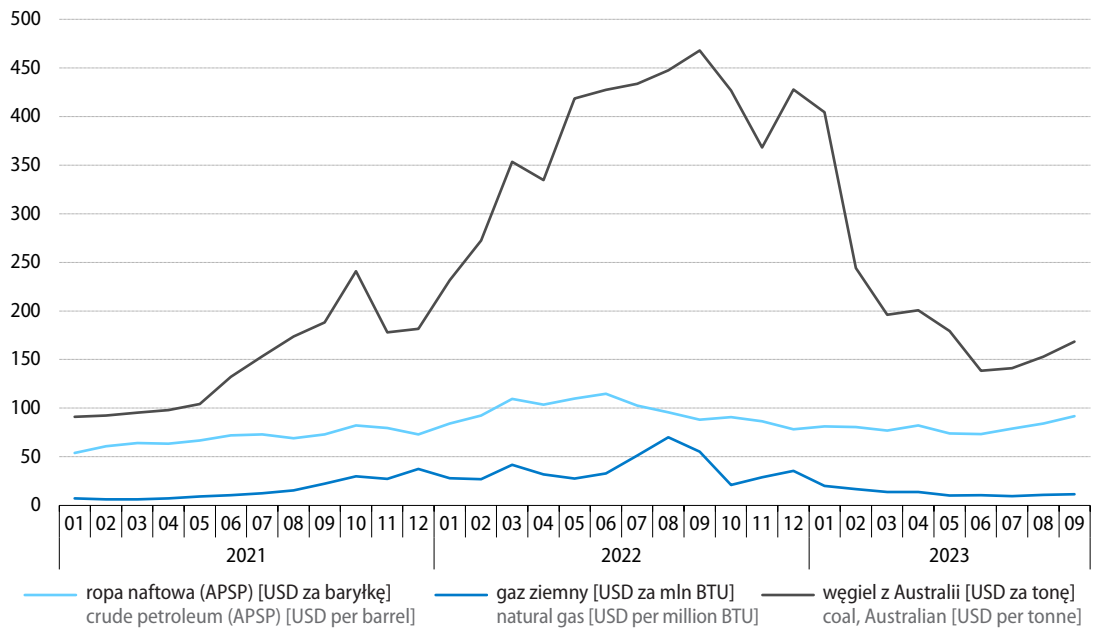
7 Aluminium, cyna, cynk, miedź, nikiel, ołów i rudy żelaza.

Tablica 32. Ceny wybranych surowców na rynkach światowych, na podstawie danych Międzynarodowego Funduszu Walutowego (Commodity Price Data)

Table 32. Prices of selected raw materials on the world markets based on the International Monetary Fund data (Commodity Price Data)

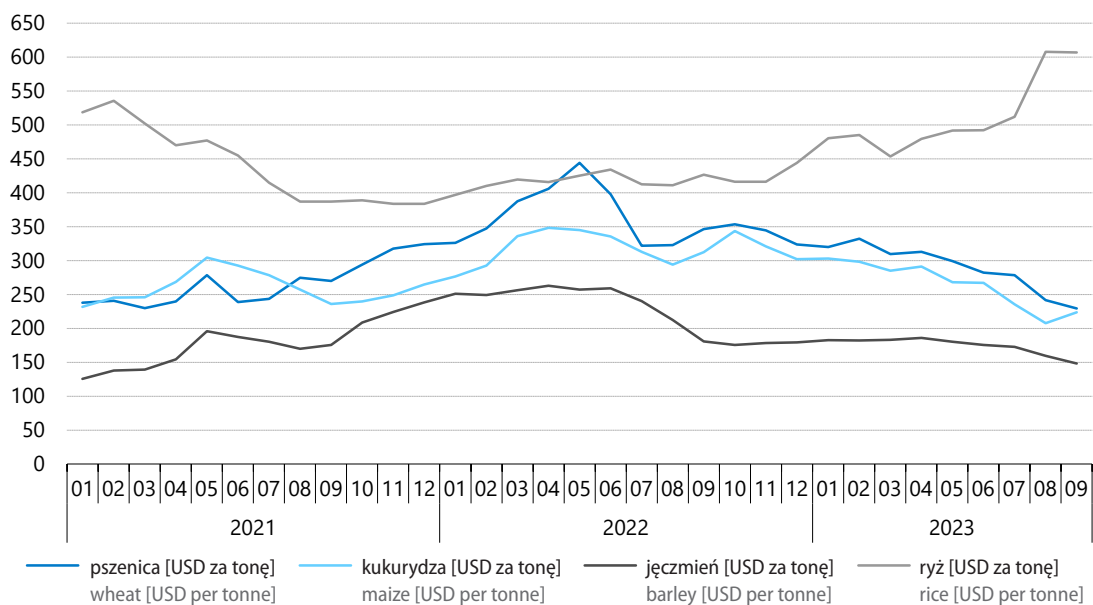
Wyszczególnienie Specification	2021	2022	09 2022	2023			
				08	09		
					w USD in USD		08 2023= =100
Ropa naftowa (APSP) [za baryłkę] Crude petroleum (APSP) [per barrel]	69,25	96,36	88,25	84,22	91,72	108,9	103,9
Gaz ziemny [za mln BTU] Natural gas [per million BTU]	15,91	37,52	55,18	10,72	11,43	106,6	20,7
Węgiel eksportowany z Australii [za tonę] Coal, Australian [per tonne]	143,98	384,17	467,78	152,79	168,48	110,3	36,0
Bawełna [w centach za funt] Cotton [US cents per lb]	101,19	130,14	117,94	96,00	97,77	101,8	82,9
Miedź [za tonę] Copper [per tonne]	9317,41	8828,92	7746,01	8347,83	8276,71	99,1	106,9
Aluminium [za tonę] Aluminum [per tonne]	2472,95	2706,99	2224,76	2135,58	2184,67	102,3	98,2
Rudy żelaza [za tonę] Iron ore [per tonne]	158,16	120,70	100,84	109,61	120,43	109,9	119,4
Cyna [za tonę] Tin [per tonne]	32387,29	31383,29	21124,04	26040,39	25573,93	98,2	121,1
Nikiel [za tonę] Nickel [per tonne]	18467,05	25867,26	22773,97	20446,36	19644,64	96,1	86,3
Cynk [za tonę] Zinc [per tonne]	3002,85	3484,87	3124,97	2405,16	2495,50	103,8	79,9
Ółów [za tonę] Lead [per tonne]	2200,42	2152,72	1870,10	2154,61	2252,10	104,5	120,4
Uran [za funt] Uranium [per lb]	32,86	40,77	40,95	46,38	53,20	114,7	129,9
Pszemica [za tonę] Wheat [per tonne]	265,79	360,17	346,32	241,41	229,39	95,0	66,2
Kukurydza [za tonę] Maize [per tonne]	259,39	318,36	312,55	207,68	223,85	107,8	71,6
Ryż [za tonę] Rice [per tonne]	441,96	419,06	426,82	607,96	606,90	99,8	142,2
Jęczmień [za tonę] Barley [per tonne]	178,09	225,21	180,59	159,44	148,20	92,9	82,1
Mięso wołowe [za kg] Beef [per kg]	235,96	254,21	246,61	214,35	220,50	102,9	89,4
Mięso wieprzowe [za kg] Pig meat [per kg]	90,92	96,21	95,95	96,95	84,34	87,0	87,9
Mięso drobiowe [za kg] Poultry [per kg]	136,03	188,54	168,18	147,54	155,95	105,7	92,7
Mleko [w centach za funt] Milk [US cents per lb]	17,80	27,52	27,73	21,30	21,19	99,5	76,4
Złoto [za uncję] Gold [per ounce]	1799,77	1801,53	1683,21	1919,30	1915,43	99,8	113,8
Srebro [za uncję] Silver [per ounce]	25,17	21,77	18,84	23,47	23,24	99,0	123,3

Wykres 34. Ceny ropy naftowej, gazu ziemnego i węgla na rynkach światowych
 Chart 34. Prices of crude petroleum, natural gas and coal on the world markets

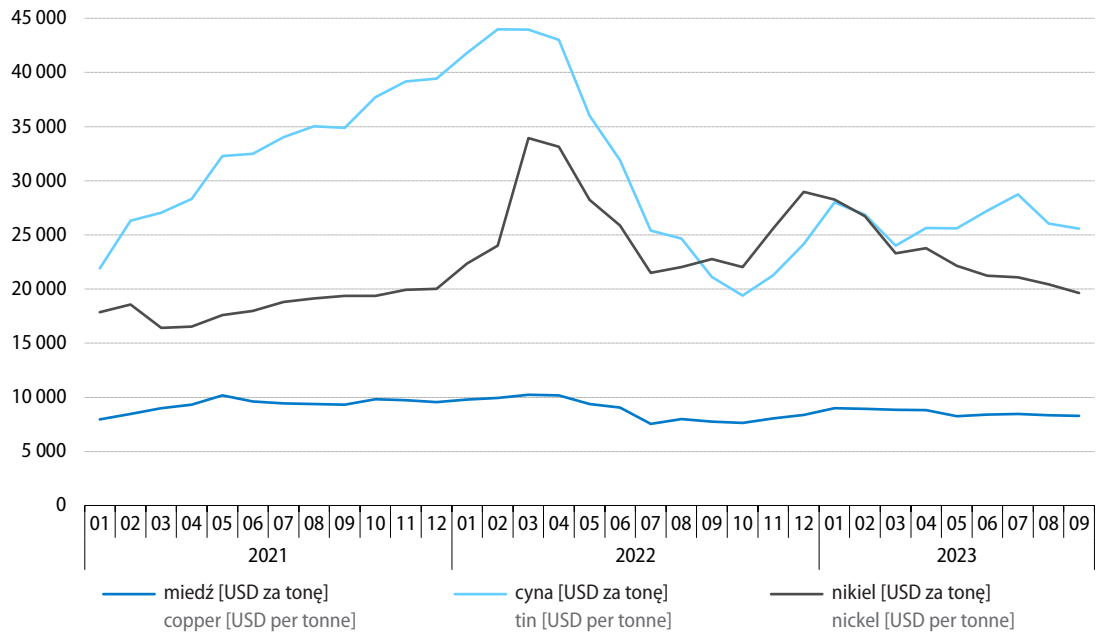
Źródło/Source: MFW/IMF.

Wykres 35. Ceny wybranych zbóż na rynkach światowych
 Chart 35. Prices of selected cereals on the world markets

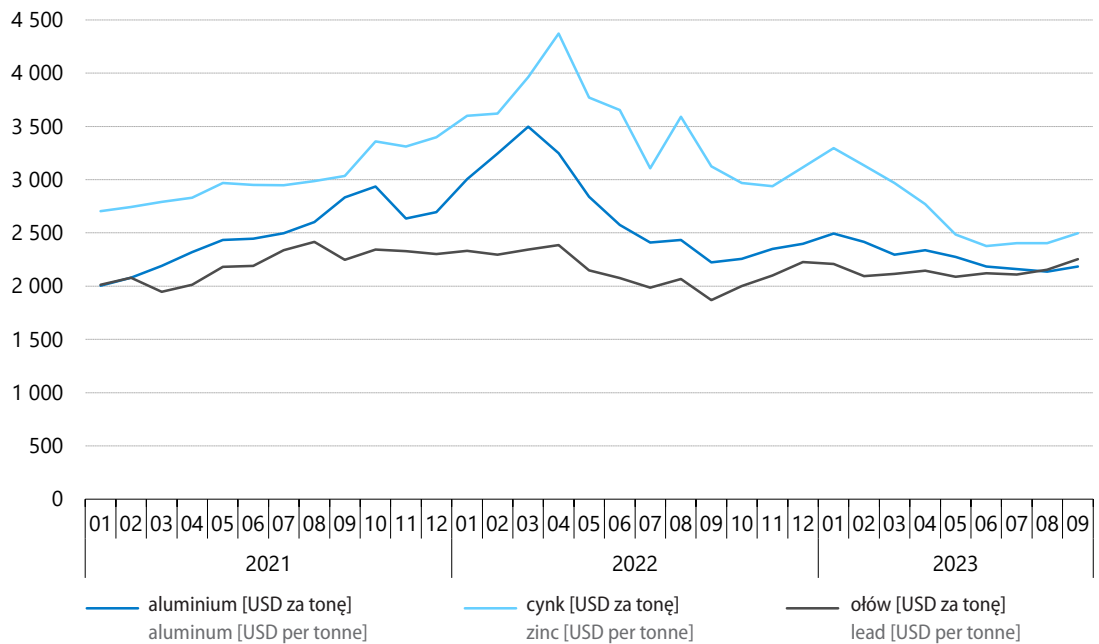

Źródło/Source: MFW/IMF.

Wykres 36. Ceny wybranych metali na rynkach światowych
 Chart 36. Prices of selected metals on the world markets

Źródło/Source: MFW/IMF.

Źródło/Source: MFW/IMF.

Tablica 33. Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju
Table 33. Selected indicators regarding the socio-economic situation of the country

Wyszczególnienie a – 2022 b – 2023		01	02	03	04	05	06
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ¹ w tys.	a	6460	6475	6485	6497	6492	6497
	b	6530	6526	6517	6524	6518	6513
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu) w tys. osób	a	927	922	902	878	850	818
	b	858	865	847	822	802	784
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w końcu okresu) w %	a	5,9	5,9	5,8	5,6	5,4	5,2
	b	5,5	5,6	5,4	5,3	5,1	5,1
Przeciętne miesięczne nominalne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ :							
w złotych							
	a	6064,24	6220,04	6665,64	6626,95	6399,59	6554,87
	b	6883,96	7065,56	7508,34	7430,65	7181,67	7335,20
poprzedni miesiąc=100							
	a	91,3	102,6	107,2	99,4	96,6	102,4
	b	93,9	102,6	106,3	99,0	96,6	102,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100							
	a	109,5	111,7	112,4	114,1	113,5	113,0
	b	113,5	113,6	112,6	112,1	112,2	111,9
Przeciętne miesięczne realne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ – analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100							
	a	100,2	103,0	101,4	101,7	99,7	97,9
	b	97,5	96,1	97,2	97,9	99,5	100,5
Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych							
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100							
	a	95,1	97,2	99,2	97,8	96,5	95,3
	b	94,1	92,8	102,0	103,2	104,3	105,4
rolników indywidualnych							
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100							
	a	94,5	95,1	93,9	92,6	91,3	91,3
	b	89,5	89,3	108,8	109,3	112,3	112,4
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych:							
poprzedni miesiąc=100							
	a	101,9	99,7	103,3	102,0	101,7	101,5
	b	102,5	101,2	101,1	100,7	100,0	100,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100							
	a	109,4	108,5	111,0	112,4	113,9	115,5
	b	116,6	118,4	116,1	114,7	113,0	111,5
grudzień poprzedniego roku=100							
	a	101,9	101,6	104,9	107,0	108,8	110,4
	b	102,5	103,8	104,9	105,7	105,7	105,7
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu ² :							
poprzedni miesiąc=100							
	a	102,4	101,1	106,6	102,5	101,4	101,6
	b	102,1	99,5	99,4	98,7	98,1	99,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100							
	a	116,1	116,1	121,9	124,1	124,7	125,6
	b	120,1	118,2	110,3	106,2	102,8	100,3
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej ² :							
poprzedni miesiąc=100							
	a	101,1	101,2	101,4	101,3	101,3	101,4
	b	100,4	100,6	100,5	100,7	100,9	100,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100							
	a	108,3	109,3	110,4	111,3	112,2	113,2
	b	113,6	112,9	112,0	111,4	110,9	110,3

1 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób; w przeliczeniu na etaty. 2 We wrześniu 2023 r. – dane wstępne.

1 Data concern economic entities employing more than 9 persons; in full-time equivalents. 2 In September 2023 – preliminary data.

WYBRANE WSKAŹNIKI SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU

07	08	09	10	11	12	Specification a – 2022 b – 2023	
6508	6503	6494	6501	6507	6505	a	Average paid employment in enterprise sector ¹ in thousands
6514	6502	6496				b	
810	807	802	796	800	812	a	Registered unemployed persons (end of period) in thousand persons
782	783	776				b	
5,2	5,2	5,1	5,1	5,1	5,2	a	Registered unemployment rate (end of period) in %
5,0	5,0	5,0				b	
							Average monthly nominal gross wages and salaries in enterprise sector ¹ :
6778,63	6583,03	6687,81	6687,92	6857,96	7329,96	a	in PLN
7485,12	7368,97	7379,88				b	
103,4	97,1	101,6	100,0	102,5	106,9	a	previous month=100
102,0	98,4	100,1				b	
115,8	112,7	114,5	113,0	113,9	110,3	a	corresponding month of previous year=100
110,4	111,9	110,3				b	
100,3	97,3	98,0	96,2	97,3	94,8	a	Average monthly real gross wages and salaries in enterprise sector ¹ – corresponding month of previous year=100
99,8	101,6	101,9				b	
							Average monthly real gross retirement and other pensions:
							from non-agricultural social security system
95,3	94,3	93,4	92,7	93,0	94,2	a	corresponding month of previous year=100
106,2	107,0	109,0				b	
							of farmers
90,5	90,9	90,0	88,2	89,6	90,5	a	corresponding month of previous year=100
112,4	113,7	116,3				b	
							Price indices of consumer goods and services:
100,5	100,8	101,6	101,8	100,7	100,1	a	previous month=100
99,8	100,0	99,6				b	
115,6	116,1	117,2	117,9	117,5	116,6	a	corresponding month of previous year=100
110,8	110,1	108,2				b	
110,9	111,8	113,6	115,6	116,4	116,6	a	December of previous year=100
105,5	105,5	105,1				b	
							Price indices of sold production of industry ² :
101,3	100,8	100,2	100,9	99,7	100,6	a	previous month=100
98,9	99,9	100,3				b	
125,5	125,5	124,6	123,1	121,1	120,5	a	corresponding month of previous year=100
97,9	97,1	97,2				b	
							Price indices of construction and assembly production ² :
100,9	101,0	101,4	101,3	100,6	100,6	a	previous month=100
100,7	100,7	100,7				b	
113,6	114,0	114,8	115,2	114,7	114,4	a	corresponding month of previous year=100
110,0	109,7	108,9				b	

Tablica 33. Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju (dok.)

Table 33. Selected indicators regarding the socio-economic situation of the country (cont.)

Wyszczególnienie a – 2022 b – 2023		01	02	03	04	05	06
Produkcja sprzedana przemysłu ¹ (ceny stałe ²):							
poprzedni miesiąc=100	a	96,0	103,4	116,3	88,3	101,3	99,7
	b	96,8	100,6	113,9	85,6	104,8	101,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	118,0	117,3	115,4	112,4	114,9	110,4
	b	101,8	99,0	97,0	94,0	97,2	98,9
Produkcja budowlano-montażowa ¹ (ceny stałe ²):							
poprzedni miesiąc=100	a	43,5	105,8	141,4	93,9	114,2	105,4
	b	44,7	110,6	130,6	96,4	112,2	107,7
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	120,8	121,2	127,6	109,0	113,0	106,0
	b	102,0	106,6	98,4	101,1	99,4	101,6
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	a	16739	35126	54667	73298	91407	109195
	b	19088	34873	55359	76204	93932	112177
Sprzedaż detaliczna towarów ¹ (ceny stałe ³):							
poprzedni miesiąc=100	a	77,2	101,8	116,4	99,9	98,3	98,6
	b	76,8	96,4	114,0	100,1	99,0	100,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	110,6	108,1	109,6	119,0	108,2	103,2
	b	100,1	95,0	92,7	92,7	93,2	95,3
Wynik budżetu państwa – od początku roku (w mln zł)	a	22291,6	11264,1	-267,5	9207,2	12054,1	27733,7
	b	11232,3	-47,4	-12028,4	-10026,8	-20851,5	-12682,2
Średnie kursy walut w zł – NBP:							
100 dolarów amerykańskich	a	402,39	401,56	432,07	428,99	493,87	438,76
	b	435,71	442,64	439,14	423,33	417,91	412,15
100 euro	a	455,48	455,39	476,03	464,65	465,03	464,57
	b	469,68	474,27	469,25	464,14	454,11	446,48
100 franków szwajcarskich	a	438,18	435,06	464,98	454,75	449,48	452,90
	b	471,70	478,67	474,09	471,02	465,49	457,77
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł:							
eksport	a	117336,1	119587,0	135508,0	128426,9	136492,8	136664,3
	b	137823,9	136394,2	153776,9	130288,5	136297,8	134545,5
import	a	118102,1	124248,8	151726,1	139989,3	141548,7	140830,2
	b	134768,4	130341,1	146778,6	127308,3	130001,2	125777,1
saldo	a	-766,0	-4661,8	-16218,1	-11562,4	-5055,9	-4165,9
	b	3055,5	6053,1	6998,3	2980,3	6296,6	8768,4

1 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób; w przypadku sprzedaży detalicznej dane dotyczą przedsiębiorstw
 1 Data concern economic entities employing more than 9 persons; in the case of retail sales data concern trade and non-trade enterprises.

07	08	09	10	11	12	Specification a – 2022 b – 2023	
							Sold production of industry ¹ (constant prices ²):
93,0	100,7	109,8	99,1	102,8	93,6	a	previous month=100
91,9	101,2	108,4				b	
107,1	110,9	109,8	106,6	104,5	101,0	a	corresponding month of previous year=100
97,7	98,1	96,9				b	
							Construction and assembly production ¹ (constant prices ²):
93,5	105,0	103,4	104,0	109,0	117,2	a	previous month=100
93,1	107,5	111,4				b	
104,1	105,9	100,2	103,9	104,0	99,1	a	corresponding month of previous year=100
101,1	103,5	111,5				b	
126630	145307	167003	189049	214962	238490	a	Dwellings completed (from the beginning of year)
126658	144970	161308				b	
							Retail sales of goods ¹ (constant prices ³):
101,2	101,0	97,2	100,3	99,7	113,1	a	previous month=100
101,9	102,8	99,7				b	
102,0	104,2	104,1	100,7	101,6	100,2	a	corresponding month of previous year=100
96,0	97,3	99,7				b	
34660,2	27527,4	27457,5	27234,7	18276,2	-12578,1	a	State budget balance – from the beginning of year (in million PLN)
-13090,8	-16610,5	-34694,3				b	
							Average exchange rates in PLN – National Bank of Poland:
468,31	465,78	477,84	489,39	462,26	442,09	a	100 USD
402,73	408,88	429,74				b	
477,12	472,16	473,90	480,88	469,77	467,98	a	100 EUR
444,55	445,99	459,40				b	
483,37	487,14	491,37	491,70	477,04	474,41	a	100 CHF
460,07	465,21	478,83				b	
							Foreign trade ⁴ in million PLN:
131046,1	132110,4	146539,7	150459,2	156099,7	128289,1	a	exports
121212,5	120150,3	.				b	
138460,6	142353,5	156928,7	158781,3	156923,0	141868,9	a	imports
118806,9	115652,4	.				b	
-7414,6	-10243,1	-10389,0	-8322,1	-823,3	-13579,9	a	balance
2405,6	4497,8	.				b	

handlowych i niehandlowych. 2 Średnie ceny bieżące z 2015 r. 3 Ceny bieżące z okresu poprzedzającego okres badany. 4 Od stycznia 2023 r. – dane wstępne.
 2 The average current prices from 2015. 3 The current prices from the period preceding the surveyed period. 4 Since January 2023 – preliminary data.

Tablica 34. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne – Unia Europejska
Table 34. Main macroeconomic indicators – European Union

Wyszczególnienie Specification	PKB GDP			Handel zagraniczny Foreign trade				Zharmonizowana stopa bezrobocia ^a Harmonised unemployment rate ^a		
				eksport exports	import imports	saldo balance				
	2022	2023 ^d		2023		2022		08 2022	2023	
		01–03	04–06	01–08					07	08
zmiana w % w skali roku annual change in %						w mld EUR in billion EUR		w % in %		
UE-27	3,4	1,1	0,4	6,1	6,0	5,9
Strefa euro – 20	3,4	1,2	0,5	6,7	6,5	6,4
Austria	4,8	1,6	-1,1	4,8	-2,2	-3,8	-13,2	5,3	5,6	5,3
Belgia	3,0	1,7	1,3	-10,9	-10,8	6,3	7,8	5,4	5,5	5,5
Bułgaria	3,4	2,2	1,9	-8,4	-8,9	-3,6	-4,1	4,1	4,5	4,5
Chorwacja	6,2	2,6	2,5	-1,4	-4,3	-11,5	-12,4	7,0	6,8	6,9
Cypr	4,9	3,2	2,3	8,4	12,2	-6,0	-5,3	6,8	6,6	6,6
Czechy	2,4	-0,4	-0,6	6,1	-2,2	14,1	2,0	2,4	2,7	2,5
Dania	2,7	2,3	0,9	5,8	-3,6	6,8	-0,7	4,5	5,6	4,4
Estonia	-0,5	-3,8	-3,0	-13,5	-13,7	-2,0	-2,3	5,6	7,5	7,6
Finlandia	1,6	0,0	-0,1	-6,2	-17,8	-1,4	-9,1	7,1	7,3	7,3
Francja	2,5	0,8	1,0	5,6	-2,6	-90,3	-124,4	7,2	7,4	7,3
Grecja	5,6	2,0	2,7	-5,7	-10,0	-20,1	-24,1	12,3	10,9	10,9
Hiszpania	5,8	4,2	2,2	1,4	-5,7	-27,4	-48,7	12,8	11,6	11,5
Holandia	4,3	2,1	0,0	-1,7	-4,2	49,8	36,4	3,8	3,6	3,6
Irlandia	9,4	1,0	-0,7	-3,7	-1,0	41,0	45,1	4,4	4,2	4,1
Litwa	2,4	-2,3	0,7	-6,8	-10,1	-3,6	-5,1	6,0	6,4	6,1
Luksemburg	1,4	-1,7	-1,7	-0,9	-2,7	-5,3	-5,6	4,6	5,2	5,3
Łotwa	3,4	-0,4	-0,8	-5,1	-6,7	-2,9	-3,4	7,0	6,6	6,6
Malta	6,9	5,0	3,9	9,5	-7,0	-3,1	-3,7	2,9	2,5	2,7
Niemcy	1,8	-0,3	-0,1	1,6	-6,9	131,0	46,9	3,1	3,0	3,0
Polska	5,3	-0,6	-1,4	5,3	-4,2	9,0	-12,6	2,9	2,8	2,8
Portugalia	6,8	2,5	2,5	0,3	-2,7	-17,8	-19,9	6,0	6,3	6,2
Rumunia	4,6	1,2	2,6	3,1	-2,4	-18,2	-22,0	5,5	5,5	5,4
Słowacja	1,8	0,9	1,2	8,4	0,7	2,8	-2,4	6,0	5,8	5,8
Słowenia	2,5	1,0	1,6	4,6	-0,1	1,2	-0,8	4,0	3,6	3,5
Szwecja	2,8	0,8	-0,8	-2,9	-6,2	1,8	-2,3	6,8	7,0	8,0
Węgry	4,6	-1,2	-2,3	7,7	-3,2	2,5	-7,9	3,6	4,0	4,0
Włochy	3,7	2,1	0,3	2,3	-7,8	18,0	-24,9	8,1	7,5	7,3

a Dane wyrównane sezonowo. b Dane wyrównane dniami roboczymi. c Obejmuje sekcje: górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe oraz e 04–06 2022 r. f 01–03 2023 r. g 04–06 2023 r.

U w a g a. Przeliczeń danych dotyczących handlu zagranicznego w oparciu o dane zawarte w bazie Eurostatu dokonano w Departamencie Opracowań Ź r ó d ł o: EUROSTAT – dane pobrano w dn. 19.10.2023 r.

a Data seasonally adjusted. b Data adjusted by working days. c Includes sections: mining and quarrying; manufacturing and electricity, gas, steam N o t e. Data concerning foreign trade were computed on the basis of data extracted from the Eurostat database in the Statistical Products Department S o u r c e: EUROSTAT – data were extracted on 19.10.2023.

Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych Harmonised Index of Consumer Prices			Produkcja przemysłowa ^{bc} Industrial production ^{bc}			Produkcja w budownictwie ^b Production in construction ^b			Wyszczególnienie Specification
09 2022	2023		08 2022	2023		08 2022	2023		
	08	09		07	08		07	08	
zmiana w % w skali roku annual change in %									
10,9	5,9	4,9	5,4	-2,3	-4,4	1,9	0,9	0,2	EU-27
9,9	5,2	4,3	4,8	-2,2	-5,1	1,3	1,2	-0,1	Euro area – 20
11,0	7,5	5,7	6,5	-0,4	-2,8	3,7	3,1	-3,1	Austria
12,1	2,4	0,7	-7,3	-3,6	-2,2	4,0	9,3	-6,5	Belgium
15,6	7,5	6,4	15,5	-11,6	-9,7	0,0	-1,8	-0,5	Bulgaria
12,6	8,4	7,4	1,6	-0,7	-2,4	4,3	5,1	.	Croatia
9,0	3,1	4,3	-2,4	1,5	.	-6,0 ^e	-5,4 ^f	7,4 ^g	Cyprus
17,8	10,1	8,3	7,6	-2,8	-1,7	0,8	-2,2	-0,2	Czechia
11,1	2,3	0,6	11,0	6,1	3,5	6,5	0,7	.	Denmark
24,1	4,3	3,9	-0,6	-9,5	-11,9	1,5 ^e	-11,4 ^f	-11,5 ^g	Estonia
8,4	3,1	3,0	2,5	-2,5	1,1	1,1	-6,6	-5,6	Finland
6,2	5,7	5,7	0,4	2,6	-0,4	3,9	0,3	-2,1	France
12,1	3,5	2,4	5,5	-2,0	-0,6	25,7 ^e	24,2 ^f	11,7 ^g	Greece
9,0	2,4	3,3	5,0	-2,1	-3,6	-4,6	3,9	6,9	Spain
17,1	3,4	-0,3	1,7	-6,6	-6,6	1,0	3,6	.	Netherlands
8,6	4,9	5,0	36,4	-6,2	-27,3	6,7 ^e	-0,6 ^f	-2,4 ^g	Ireland
22,5	6,4	4,1	16,5	-7,9	-6,7	4,4 ^e	3,9 ^f	13,5 ^g	Lithuania
8,8	3,5	3,4	-2,3	-6,9	-4,2	0,3	-1,0	.	Luxembourg
22,0	5,6	3,6	-1,0	-8,6	-4,9	-13,8 ^e	17,1 ^f	15,4 ^g	Latvia
7,4	5,0	4,9	9,5	2,0	3,0	6,1 ^e	2,5 ^f	1,4 ^g	Malta
10,9	6,4	4,3	2,3	-2,2	-2,3	-2,0	0,7	-0,5	Germany
15,7	9,5	7,7	11,0	-2,3	-2,1	6,1	1,1	3,3	Poland
9,8	5,3	4,8	3,9	-4,2	-4,0	3,0	6,1	5,9	Portugal
13,4	9,3	9,2	-1,6	-5,1	-5,7	14,4	14,0	19,3	Romania
13,6	9,6	9,0	0,7	-5,3	4,7	-2,1	4,4	4,9	Slovakia
10,6	6,1	7,1	3,7	-7,0	-12,3	16,5	18,1	19,0	Slovenia
10,3	4,5	3,7	3,0	-7,8	2,1	1,9	-6,5	-2,0	Sweden
20,7	14,2	12,2	9,5	-2,6	-6,1	-1,7	3,4	-0,5	Hungary
9,4	5,5	5,6	3,1	-2,3	-4,2	8,8	-1,1	.	Italy

wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. d Dane wyrównane sezonowo oraz dniami roboczymi. Statystycznych GUS.

and air conditioning supply. d Data seasonally adjusted and adjusted by working days. e 04–06 2022. f 01–03 2023. g 04–06 2023. of Statistics Poland.